

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

LL.M. Závěrečná práce

JUDr. Jozef Greguš, PhD.

Pracovnoprávne aspekty výkonu športovej činnosti

Mgr. Vít Kučera

Praha, 2019

Čestné prehlásenie

Čestne prehlasujem, že túto záverečnú prácu LL.M. som vypracoval samostatne a všetku literatúru, ktorú som pri jej vypracovaní použil, uvádzam. Táto práca nebola použitá pre získanie iného titulu.

V Žiari nad Hronom

Dňa 10.01.2019

JUDr. Jozef Greguš, PhD.

Pod'akovanie

Touto cestou si dovoľujem poďakovať môjmu školiteľovi Mgr. Vítovi Kučerovi za jeho odborné rady, ústretovosť pri konzultácii problémov a za jeho odporúčania pri písaní tejto záverečnej práce.

Abstrakt

GREGUŠ, Jozef: Pracovnoprávne aspekty výkonu športovej činnosti. [Závěrečná práce LL.M.] – Univerzita Karlova, Právnická fakulta; Študijný program LL.M. – Školiteľ: Mgr. Vít Kučera, Praha, UK PF, 2019. 100 strán.

Autor sa v predkladanej záverečnej práci zaoberá problematikou pracovnoprávnych vzťahov zamestnancov v športe. V úvodnej časti záverečnej práce sa zoberá slovným spojeným športové právo, ktoré porovnáva vo vzájomnej korelácii s pracovným právom, najmä v oblasti základných zásad a prameňov obidvoch právnych odvetví. V druhej kapitole sa autor zaoberá vybranými základnými ľudskými právami profesionálnych športovcov ako zamestnancov. Tretia kapitola je venovaná právnemu postaveniu profesionálnych športovcov v Slovenskej a Českej republike v súbehu analýzy športovej činnosti ako závislej práce. Posledná kapitola sa zaoberá vybranými pracovnoprávnymi aspektmi zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, pričom sa v rámci tejto kapitoly autor venuje samotnému negociačnému procesu profesionálnych hráčskych zmlúv ako aj vybraným záverečným doložkám, ktoré sa vyskytujú v profesionálnych hráčskych zmluvách. V závere práce autor sumarizuje nazbierané informácie a s poukazom na zistené aplikačné nedostatky formuluje svoje návrhy *de lege ferenda*, ktoré z hľadiska ich obsahu možno považovať za inšpiratívne.

Kľúčové slová:

Pracovnoprávne vzťahy športe, závislá práva, právne postavenie profesionálnych športovcov, zmluva o profesionálnom vykonávaní športu.

Abstract

GREGUŠ, Jozef: Labor aspects of performance of sports activity. [Final thesis LL.M.] – Charles University, Faculty of law; Department of labour law and security law– Adviser: Mgr. Vít Kučera, Praha: UK PF, 2019. 100 pages.

In the final thesis, the author deals with the issue of employment relations of employees in sport. In the introduction of the final thesis, the author deals with term „*sports law*“, which compares in cross-correlation with labor law, especially in the field of fundamental principles and sources of both legal branches. In the second chapter the author deals with the selected basic human rights of professional sportsmen as employees. The third chapter deals with the legal status of professional sportsmen in Slovakia and Czech Republic in parallel analyse of sporting activity as a dependent job. The last chapter deals with the selected labor law aspects of the contract for the professional performance of sport and in this chapter the author deals with the negotiation process of professional player contracts as well as with selected final clauses in professional player contracts. At the end of the thesis, the author summarizes the collected information with reference to the identified application deficiencies, formulates his suggestions *de lege ferenda*, which in terms of their content can be considered as inspirational.

Keywords:

Employment relationships in sport, dependent work, legal status of professional sportsmen, contract for the professional implementation of sport

Obsah

Podakovanie.....	3
Abstrakt	4
Abstract	5
Úvod	7
1. Šport a právo	9
1.1 Pojem šport.....	9
1.3 Vzájomný vzťah športového práva a pracovného práva	15
1.4 Pramene športového práva optikou pracovného práva.....	17
1.5 Vzájomný vzťah zásad športového práva a pracovného práva	21
1.5.1 Špecifické zásady športového práva.....	22
1.5.2 Zásady a funkcie pracovného práva v športe	27
2. Základné ľudské práva a slobody športovcov ako zamestnancov	29
2.1 Špecifická realizácia základných ľudských práv a slobôd športovcov	31
2.2. Vybrané práva profesionálnych športovcov	33
2.2.1 Sloboda pohybu profesionálnych športovcov	33
2.2.2 Zásada rovnakého zaobchádzania	37
2.2.3 Ochrana súkromia športovcov	39
2.2.4 Sociálne práva profesionálnych športovcov	41
2.2.5 Právo na kolektívne vyjednávanie a štrajk	46
3. Výkon práce v športe	48
3.1 Spôsoby výkonu práce v športe.....	50
3.2 Športová činnosť optikou závislej práce	52
3.4 Status profesionálnych športovcov	56
3.4.1 Status profesionálnych športovcov na Slovensku	57
3.4.2 Status profesionálnych športovcov v Českej republike.....	66
4. Zmluvy v športe	71
4.1 Negociačný proces hráčskych zmlúv	72
4.2 Pracovnoprávne vzťahy v športe	74
4.2.1 Zmluva o profesionálnom vykonávaní športu	75
4.2.2 Zmluva o výkone činnosti športového odborníka	86
4.3 Doložky v hráčskych zmluvách profesionálnych športovcov	87
Záver	91
Použitá literatúra:	93

Úvod

V súčasnej dobe môžeme konštatovať, že športová činnosť patrí k fenoménom 21. storočia. Športová činnosť bola od nedávna predmetom celospoločenského záujmu bez ohľadu na celospoločenské dianie v krajinách. Športová činnosť je činnosť, ktorá je vykonávaná vo všeobecnom záujme a má nepochybne pozitívny dopad pri hodnotení rôznych aspektov kvality života a zdravia obyvateľstva. V rámci spoločenského významu športu môžeme vyzdvihnúť šport ako nástroj mierovej politiky štátu, budovanie zahraničných vzťahov a športovej diplomacie s inými štátmi alebo pozitívny dopad na kvalitu zdravia obyvateľstva. Sociálna funkcia športu je v jednotlivých štátoch nezastupiteľná.

Pri výkone športovej činnosti vzniká veľké množstvo celospoločenských vzťahov, pričom niektoré z nich sú od seba nezávislé a naopak, niektoré podmieňujú vznik a existenciu iných celospoločenských vzťahov. Medzi takéto vzťahy patria aj právne vzťahy, ktoré vznikajú medzi jednotlivými subjektmi, ktoré rôznymi spôsobmi participujú pri výkone športovej činnosti. Existencia veľkého množstva právnych vzťahov je dôvodom na ich vzájomnú reguláciu. Vzájomná regulácia právnych vzťahov vznikajúcich pri výkone športovej činnosti sa v oblasti športu uskutočňuje v rámci autonómnej regulácie prostredníctvom vnútorných športových noriem športových zväzov a športových organizácií alebo mimo pôsobenia športových noriem, a to prostredníctvom právnych predpisov. V oblasti športu vznikajú rôzne právne vzťahy, ktoré môžeme rozdeliť aj podľa toho, akú celospoločenskú oblasť regulujú. Podľa toho môže v športe identifikovať pracovnoprávne vzťahy, občianskoprávne vzťahy, obchodnoprávne vzťahy alebo napríklad trestnoprávne vzťahy.

Primárnym cieľom tejto práce bude analýza právnych vzťahov, ktoré regulujú výkon závislej práce v oblasti športu. Právne vzťahy, ktoré upravujú vzťahy vznikajúce pri výkone závislej práce sa nazývajú pracovnoprávne vzťahy. Pracovnoprávne vzťahy v oblasti športu tvoria významnú časť právnych vzťahov, pretože sa nimi regulujú vzťahy, ktoré sú motivujúcim faktorom k vrcholovým športovým výkonom zo strany profesionálnych športovcov. Za účelom vedeckého skúmania pracovnoprávnych vzťahov v oblasti športu sme našu záverečnú prácu rozdelili do štyroch základných veľkých kapitol, pričom prvá kapitola záverečnej práce sa bude zaoberať základnými aspektmi športového práva ako právneho odvetvia optikou pracovného práva. V rámci druhej kapitoly záverečnej práce sa budeme venovať analýze základných ľudských práv profesionálnych športovcov ako zamestnancov. Tretia kapitola našej záverečnej práce predstavuje vedecké skúmanie pri otázke subsumpcie

športovej činnosti pod definičné znaky závislej práce v kontexte následného právneho postavenia profesionálnych športovcov v Slovenskej a v Českej republike. Posledná štvrtá kapitola predstavuje nosnú kapitolu našej záverečnej práce, v rámci ktorej sa budeme venovať identifikácii ťažiskových aplikačných problémov, ktoré sú spojené s uzatváraním profesionálnych hráčskych zmlúv v oblasti športu, ktoré zakladajú medzi zmluvnými stranami pracovnoprávne vzťahy.

Sekundárnym cieľom našej záverečnej práce bude identifikácia ťažiskových aplikačných problémov, ktoré sa vyskytujú pri výkone závislej práce v športe. Pri skúmaní pracovnoprávných vzťahov profesionálnych športovcov v športe budeme využívať najmä analýzu a syntézu. Pri analýze vybraných pracovnoprávných pojmov bude vychádzať z abstrakcie a konkretizácie pracovnoprávných a športových pojmov, pričom sa budeme snažiť medzi nimi nájsť logické súvislosti. Svoju argumentáciu sa budeme snažiť podporiť poukázaním na zahraničnú právnu úpravu obdobných pracovnoprávných inštitútov s využitím komparatívnej metódy českej právnej úpravy s poukázaním na aktuálnu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len: „SD EÚ“), kde v rámci konkrétnych rozhodnutí sa budeme snažiť s využitím dedukcie poukázať na právny záver vyplývajúci z rozhodovacej činnosti SD EÚ, pričom svoje argumentačné podklady sa budeme snažiť využiť pri písaní záverečnej časti našej práce.

V rámci záverečnej časti práce sa pokúsime v rámci návrhov *de lege ferenda* navrhnúť vhodné legislatívne nástroje a postupy na elimináciu aplikačných nedostatkov, na ktoré v priebehu záverečnej práce poukážeme. Terciálnym cieľom našej záverečnej práce je, aby slúžila ako podklad pre širokú odbornú a laickú verejnosť ako aj pre zákonodarcov Slovenskej a Českej republiky, na podklade ktorého môže dôjsť k ich inšpirácií pri legislatívnom procese na odstránenie alebo zmiernenie zistených legislatívnych nedostatkov.

1. Šport a právo

Vymedzenie predmetu našej záverečnej práce je potrebné chápať v rámci vzájomného pôsobenia športu a práva, ktoré musia pôsobiť v rámci vzájomnej symbiózy tak, aby v rámci slovného spojenia *športové právo* nebol ani jeden pojem nadradený, čím by nepochybne došlo k znemožneniu vzájomného pôsobenia *športového práva* v aplikačnej praxi. Tieto dva pojmy musia pôsobiť vo vzájomnej symbióze tak, aby sa dokázali vhodne a účinne dopĺňať, čím v rámci slovného spojenia *športové právo* dokážu vytvoriť také právne odvetvie, ktoré dokáže účinne a flexibilne regulovať právne vzťahy vznikajúce pri výkone športovej činnosti.

Vzťah slovného spojenia *športové právo* sa stáva v celosvetovom meradle čoraz populárnejším a zaujímavejším, čo je do veľkej miery spojené s postupnou profesionalizáciou a komercializáciou športového odvetvia ako súčasťou národného hospodárstva. V rámci prvej kapitoly našej záverečnej práce sa budeme snažiť vymedziť základný vzťah športu a práva v kontexte pojmu *športové právo* ako samostatného právneho odvetvia a poukázať na jeho vybrané aspekty ako pramene športového práva alebo zásady športového práva optikou pracovného práva.

1.1 Pojem šport

V súčasnej dobe môžeme bezpochyby skonštatovať, že šport je celospoločenský fenomén, ktorý je prítomný v každej spoločnosti bez ohľadu na rasu, národnosť, farbu pleti, vek, pohlavie alebo iné determinanty spoločnosti. Šport je celosvetový spoločenský jav, ktorý sa v spoločnosti vyskytuje odpradáva. V súčasnej dobe šport v spoločnosti stimuluje zábavu, rekreáciu a oddych a pôsobí pozitívne na celkové zdravie obyvateľstva bez ohľadu na to, či je vykonávaný na amatérskej alebo profesionálnej úrovni. Šport je integrálna súčasť sociálneho a kultúrneho života. Je prostriedkom socializácie, integrácie a humanizácie spoločnosti. Môžeme súčasne tvrdiť, že šport je nástroj budovania národnej identity mladých športovcov a v medzinárodnom prostredí buduje medzinárodnú spoluprácu a porozumie medzi mladými športovcami a športovými organizáciami navzájom. Šport plní viacero sociálnych funkcií, a to napríklad sociálno-ekonomickú funkciu, stabilizačnú, integračnú, politickú, ekonomickú, kompenzačnú funkciu ako aj funkciu mobility v spoločnosti.¹

¹ GREXA, J.: Šport, sociálna integrita, národná identita a medzinárodné porozumenie, str. 25. In: Spoločenský význam športu, celoslovenská konferencia SOV pri príležitosti Medzinárodného dňa športu pre rozvoj a mier. Bratislava: Slovenský olympijský výbor, 2014, 42 str., ISBN: 978-80-89460-16-8.

V súčasnej dobe neexistuje jednotná definícia pojmu *šport*. Jedná sa o tak široký pojem, že v súčasnosti je takmer nemožné v rámci jednotnej definície vymedziť tento pojem tak, aby jednotná definícia obsahovala všetky jeho pojmové znaky a odrážala všetky jeho funkcie v spoločnosti. Z lingvistického hľadiska slovo šport pochádza z francúzskeho slova „*desport*“, resp. „*deport*“, čo možno preložiť ako zábavu alebo sprostie sa bežných povinností. Súčasne pojem „*desport*“ má svoj pôvod v latinskom slove „*deportate*“, čo možno preložiť ako baviť sa. Pri skúmaní vzťahu športu a práva môžeme vychádzať z definícií pojmu šport, ktoré môžeme nájsť v odborných a vedeckých publikáciách alebo právnych predpisoch. Podľa A. Brunnera je športom každá činnosť, ktorá obsahuje prvok pohybu, ktorý slúži človeku k priamemu alebo nepriamemu uspokojovaniu potrieb hry a zábavy.² R. Arnold definuje profesionálny šport ako hospodársku činnosť, ktorá je vytýčená úsilím po dosiahnutí zisku k zaisteniu životných podmienok a životnej úrovne daného športovca.³

V rámci sociologického hľadiska možno uviesť, že šport je primárne športovou činnosťou, ktorá plní spoločenské, vzdelávacie, kultúrne ako aj fyzické funkcie v rámci spoločnosti.⁴ Pokiaľ nahliadneme do právnych predpisov regulujúcich oblasť športu, tak v Českej republike vymedzenie pojmu šport môžeme nájsť v zákone č. 115/2001 Sb. zákon o podpore športu v znení neskorších predpisov (ďalej len: „*zákon o podpore športu*.“). Podľa § 2 ods. 1 zákona o podpore športu sa športom na účely tohto zákona rozumie každá forma telesnej činnosti, ktorá si prostredníctvom organizovanej a neorganizovanej účasti kladie za cieľ harmonický rozvoj telesnej a psychickej kondície, rozvoj spoločenských vzťahov, upevňovanie zdravia a dosahovanie športových výkonov rekreačne alebo v súťažiach všetkých úrovní, a to individuálne alebo spoločne. Zákon o podpore športu obsahuje aj definíciu pojmu „*šport pre všetkých*“, pod ktorým tento zákon rozumie organizovaný a neorganizovaný šport a pohybovú rekreáciu, ktorá je určená širokým vrstvám obyvateľstva. V Slovenskej republike môžeme vymedzenie pojmu šport a športová činnosť nájsť v zákone č. 440/2015 Z.z. zákon o športe v znení neskorších predpisov (ďalej len: „*zákon o športe*“). Zákon o športe bližšie špecifikuje pojmy ako „*športová činnosť, vrcholový šport alebo uznaný šport*“. Podľa § 3 písm. a) zákona o športe sa športovou činnosťou rozumie vykonávanie, organizovanie, riadenie, správa, podpora alebo rozvoj športu. Za vrcholový

² KRÁLÍK, M.: Právo ve sportu, Praha, C. H: Beck, 2001, str. 36, ISBN: 80-7179-532-1.

³ ARNOLD, R.: Sport a Evropské spoločenství. In: Právní rozhledy – Evropské právo, 2000, č. 6, str. 9, ISSN: 1210-6410.

⁴ PARRISH, R.: Sports law and policy in the European Union. Manchester: Manchester University Press, 2003, p. 6, ISBN: 0-7190-6606-9.

šport zákon o športe považuje sústavnú prípravu športovca s cieľom dosiahnuť vrcholový športový výsledok v súťaži a jeho účasť v medzinárodnej súťaži alebo v najvyššej národnej súťaži. V rámci komparácie českej a slovenskej právnej úpravy uvádzame definíciu pojmu „šport pre všetkých“, ktorým sa podľa § 3 písm. e) rozumie šport určený pre obyvateľstvo vykonávaný organizovane alebo neorganizovane na účely naplňania sociálneho, kultúrneho a zdravotného prínosu športu. Podľa Bielej knihy o športe sa športom rozumejú všetky formy telesných aktivít, ktoré prostredníctvom príležitostnej alebo organizovanej účasti vedú k preukazovaniu alebo zvyšovaniu telesnej zdatnosti a duševnej pohody, formujú sociálne väzby alebo umožňujú dosahovať výsledky v súťažiach na všetkých úrovniach.⁵

Zo všetkých vyššie uvedených definícií možno vyvodit' nasledovné spoločné znaky športu, ktorými bezpochyby sú fyzická aktivita, účelovosť, dovolenosť, dobrovoľnosť, súťaživosť a nepredvídateľnosť športu.⁶ Aj napriek mnohým definíciám pojmu šport sa v aplikačnej praxi vyskytujú situácie, kedy je len veľmi ťažko možné konštatovať, či určitá fyzická aktivita spĺňa definičné znaky športu v zmysle vyššie naznačených definícií tohto pojmu. Spomedzi všetkých fyzických činností možno spomenúť kartové hry, šachy, hranie športových hier na počítači alebo turistika, kedy je veľmi ťažké jednoznačne uzavrieť, že konkrétna činnosť spĺňa pojmové znaky športovej činnosti a možno ju považovať za šport. Napríklad pri šachu sa vyžaduje na vrcholovej úrovni tvrdá fyzická a mentálna príprava, aj keď v samotnom priebehu hry je jej prejav *de facto* nulový.⁷ Nakoľko línia medzi fyzickou aktivitou, ktorú možno považovať za športovú činnosť a ktorú už nemožno považovať za športovú činnosť, je v aplikačnej praxi veľmi tenká, môžeme skonštatovať, že v súčasnosti neexistuje v odbornej literatúre a v právnych predpisoch regulujúcich šport negatívne vymedzenie tohto pojmu. Z uvedeného dôvodu je potrebné každú jednu špecifickú fyzickú činnosť posudzovať osobitne.

1.2 Pojem športové právo

S postupnou profesionalizáciou a komercializáciou športu bolo čoraz viac potrebné skúmať vzájomný vzťah športu a práva. Vzťah športu a práva sa stal predmetom skúmania mnohých odborníkov z teórie a praxe. V rámci vedeckého skúmania vzájomného vzťahu

⁵ Biela kniha o športe, Rada Európy, Brusel, 11.7.2007. KOM(2007) 391.

⁶ ČOLLÁK, J.: Pojem šport: pojmové vymedzenie ako impulz k zmene (ne)postačujúcej zákonnej úpravy? Dostupné na http://www.ucps.sk/Vymedzenie_pojmu_sport_jaroslav_collak#InsertNoteID_47 Prezerané dňa 12.10.2018, 15:10 hod.

⁷ ČORBA, J.: Obchodnoprávne a súťažnoprávne aspekty športu. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, str. 11, ISBN: 978-80-7097-994-5.

športu a práva niektorí odborníci z teórie a praxe neuznávajú pojem „športové právo“ ako samostatné právne odvetvie. Už tradične sa v podmienkach Slovenskej republiky uvádza ako priekopník skúmania vzájomného vzťahu športu a práva J. Prusák. Podľa *Prusáka* stanovby športových zväzov nenapĺňajú znaky uznávanej definície práva ako konkrétneho súboru právnych noriem, ktoré sú vydané v štátom stanovenej alebo uznanej forme a ktoré sú vynútitel'né zo strany štátu.⁸ V Českej republike *M. Králik* zaujal právny názor, že športové právo nie je samostatné právne odvetvie.⁹ *Edward Grayson*, ktorý je označovaný za „*founding father of British sports law*“, je pomerne známy ako odporca športového práva, avšak jeho vedeckí nasledovníci, ktorí ho veľmi často citujú vo svojich odborných a vedeckých dielach, vidia športové právo ako novú samostatne sa rodiacu právnu disciplínu.¹⁰ Naopak samostatné právne odvetvie akceptuje *Michael Belloff*, *Tim Kerr* a *Marie Demetriou*.¹¹ Spomedzi novej vedeckej tvorby v oblasti športového práva uvádzame názor *T. Gábriša*, podľa ktorého je športové právo rodiacou sa právnou disciplínou, ktorá vykazuje osobitosti s inými právnymi odvetviami, čo predstavuje jej negatívne vymedzenie. Jej pozitívne vymedzenie naopak predstavuje športová činnosť špecifickej povahy.¹² Obdobný názor zastáva aj *P. Hamerník*, ktorý uvádza, že športové právo sa zatiaľ vyvíja a hľadá svoju identitu.¹³

Medzi hlavné argumenty, prečo nemožno športové právo považovať za samostatné právne odvetvie a samostatnú právnu disciplínu patrí tá skutočnosť, že športové právo je len prierezovou právnou disciplínou, ktorá upravuje široké spektrum právny vzťahov, ktoré sú vzhľadom na svoj charakter a obsah predmetom úpravy tradičných právnych odvetví ako občianskeho práva, obchodného práva, pracovného práva, trestného práva alebo práva duševného vlastníctva. Pri hľadaní odpovede na otázku, či je možné športové právo uznať ako samostatné právne odvetvie, je súčasne potrebné uviesť samotný charakter športovej činnosti. Osobitná povaha športovej činnosti je jedným z determinantov toho, či je možné športové právo na základe osobitnej povahy športovej činnosti uznať za samostatné právne odvetvie. Výkon športovej činnosti profesionálnych športovcov sa v mnohých aspektoch, ako je

⁸ PRUSÁK, J.: Šport a právo. Úvod do dejín, teórie a praxe právnej zodpovednosti v športe. Bratislava: Šport, slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1985, str. 89 a nasl.

⁹ KRÁLIK, M.: Právo ve sportu. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 141 a nasl., ISBN: 80-7179-532-1.

¹⁰ SLUKA, T.: Profesionální sportovec. Právní a ekonomické aspekty. 1. vyd. Česká republika: Havlíček Brain Team, 2007, str. 18, ISBN: 80-903609-5-5.

¹¹ GÁBRIŠ, T.: Zmluvné záväzky a základné práva športovcov. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, str. 10, ISBN: 978-80-7165-849-8.

¹² GÁBRIŠ, T.: Športové právo. 1. vyd. Bratislava: EUROKÓDEX, s.r.o., 2011, str. 26, ISBN: 978-80-89447-52-7.

¹³ HAMERNÍK, P.: V čem spočívá podstata sportovního práva? Str. 22. In: KUKLÍK, J. a kol.: Sportovní právo. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012, 182 s., ISBN: 978-80-87284-28-5.

napríklad pracovný čas, prestávky v práci a pod., odlišuje od výkonu závislej práce klasických zamestnancov. Na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov nie je možné v plnej miere uplatniť komplexnú právnu úpravu pracovnoprávnych vzťahov, ktorá je uvedená v zákone č. 311/2003. Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len: „*Zákonník práce*“). Z uvedeného dôvodu zákon o športe upravuje pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov odlišne od Zákonníka práce. Rovnako tak samotných charakter športových súťaží nemá primárne za cieľ elimináciu a vyradenie ostatných športových klubov zo športovej súťaže, pretože tým pádom by bola narušená integrita a celistvosť športových súťaží. Judikatúra európskych súdov a rozhodnutia Európskej komisie poukazujú na to, že špecifickosť športu je uznaná a zohľadňovaná. Poskytujú tiež usmernenia o tom, ako sa právne predpisy premietajú do oblasti športu. Špecifickosť športu zostane uznaná, a to v súlade so zavedenou judikatúrou, avšak nemožno ju interpretovať tak, aby sa mohla opodstatniť generálna výnimka pri uplatňovaní právnych predpisov Európskej únie.¹⁴ Každé samostatné právne odvetvie sa vyznačuje existenciou právnych predpisov upravujúcich konkrétne vzťahy v spoločnosti. Sme toho názoru, že prijatím zákona o športe, zákona č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí v znení neskorších predpisov a zákona č. 112/2015 Z.z. zákon o príspevku športovému reprezentantovi a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov je minimálne v podmienkach Slovenskej republiky potrebné prehodnotiť negatívny pohľad v otázke uznania športového práva ako samostatného právneho odvetvia. Zastávame názor, že v podmienkach Slovenskej republiky možno športové právo považovať za mladé, dynamicky sa rozvíjajúce samostatné právne odvetvie s prvkami prierezovosti k iným právnym odvetviám súkromného alebo verejného práva. Prierezovosť športového práva je reprezentovaná subsidiárnou pôsobnosťou Občianskeho zákonníka k zákonu o športe, delegovanou pôsobnosťou Zákonníka práce k zákonu o športe alebo napríklad partikulárnou úpravou trestných činov, ktorých sa môžu ich páchatelia dopustiť v súvislosti so športovou činnosťou a ktoré sú upravené v osobitnej časti Trestného zákona.

Športové právo môžeme zaradiť na pomedzie verejného a súkromného práva. Z metodologického hľadiska má najbližšie k pracovnému právu, ktoré má taktiež hybridnú povahu, pretože je charakteristické nie len súkromnoprávnymi prvkami, ale aj verejnoprávnymi prvkami.¹⁵

¹⁴ Biela kniha o športe z roku 2007, časť 4.1 Špecifickosť športu.

¹⁵ BARACOVÁ, H., SCHRONK, R.: Pracovné právo. tretie prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: Sprint 2, 2016, str. 26, ISBN: 978-80-89710-26-3.

Športové právo nie je možné skúmať izolovane len na národnej úrovni jednotlivých štátov, ale športové právo má svojim obsahom nadnárodný charakter. Z uvedeného dôvodu sa môžeme v odbornej literatúre stretnúť s pojmom „medzinárodné športové právo“. Nadnárodný charakter športového práva je predovšetkým reprezentovaný nadnárodnou povahou športovej činnosti, ktorá je do veľkej miery vykonávaná či už na klubovej úrovni alebo na medzištátnej úrovni v rámci jednotlivých športových súťaží. Typickým príkladom vo je pyramídová štruktúra súťaží vo futbale, kde na medzinárodnej úrovni sú národné futbalové asociácie združené v Medzinárodnej futbalovej federácii (FIFA), ktorá má sídlo vo Švajčiarsku. FIFA je rozdelená na konfederácie, ktoré združujú národné futbalové federácie v rámci jednotlivých kontinentov. V rámci Európy je konfederáciou Európska futbalová únia (UEFA). Národné asociácie, ktoré sú členmi UEFA, musia rešpektovať jej pravidlá a rozhodnutia.¹⁶ Nadnárodný charakter športového práva dotvárajú aj niektoré jeho pramene práva, ktoré boli vydané v európskej alebo medzinárodnej úrovni. Možno spomenúť Bielu knihu o športe alebo Svetový antidopingový kódex známy pod označením WADA. Nadnárodný charakter športového práva dotvára judikatúra Súdneho dvora Európskej únie, pričom nesmieme opomenúť aj početnú judikatúru Rozhodcovského súdu pre šport (CAS), ktorý má rovnako tak cezhraničný charakter.

V niektorých prípadoch možno podľa nášho názoru hovoriť o vnútornej diverzifikácii športového práva. Vnútna diverzifikácia športového práva môže spočívať v tom, aké normy konkrétnu oblasť športového práva upravujú. Pokiaľ sa jedná o úpravu procesu pred disciplinárnymi orgánmi alebo rozhodcovskými súdmi, môžeme hovoriť o športovom práve procesnom, pričom v tomto prípade môže byť irelevantné, že takéto športové normy správania sa sú upravené vo vnútorných predpisov športových zväzov a organizácií, alebo vyplývajú z právnych predpisov. Pokiaľ konkrétne normy upravujú vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán konkrétneho zmluvného typu, môžeme hovoriť o normách športového práva hmotného. Vnútna diverzifikácia športového práva môže v niektorých prípadoch zodpovedať oblasť športu, ktorého sa týka. Napríklad v štáte Colorádo v USA je prijatý zákon s názvom *Colorado Ski Safety Act*¹⁷, ktorým dochádza k právnej úprave zodpovednosti za škodu na zdraví pri lyžovaní, v dôsledku čoho môžeme hovoriť o lyžiarskom práve.¹⁸

¹⁶ HAMERNÍK, P.: Sportovní právo. Hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012, str. 17, ISBN 978-80-87439-07-4.

¹⁷ <https://www.chalatlaw.com/skilaw/ski-laws-by-state/colorado-ski-law>. (Prezerané dňa 28.12.2018)

¹⁸ JANKOVSKÁ, M.: Lyžařské právo ? In: Právní rádce. 1995, roč. 1, str. 53 a nasl., ISSN: 1210-4817.

Športové právo je v súčasnosti aj pedagogickým predmetom na právnických fakultách v Slovenskej republike. V rámci českej republiky na Právnickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe vznikol špeciálne študijný program v rámci štúdia LL.M., ktorý je zameraný na športové právo. Na Právnickej fakulte Paneurópskej vysokej školy je možné študovať v rámci bakalárskeho štúdia študijný odbor právo so zameraním na športové právo.

1.3 Vzájomný vzťah športového práva a pracovného práva

Ako bolo uvedené vyššie, v súčasnej dobe sa športové právo v podmienkach Slovenskej republiky vyznačuje prvkami prierezovosti k iným právnym odvetviam. Popri športovému právu v poslednom období vzniká cela rada nových mladých právnych odvetví, ktoré sa vyčleňujú z tradičných a známych právnych odvetví súkromného a verejného práva. Z uvedeného dôvodu môžeme rozlišovať vzťah športového práva k tradičným právnym odvetviam ako je ústavné právo, občianske právo, obchodné právo, daňové právo, právo sociálneho zabezpečenia, právo duševného vlastníctva alebo trestné právo. Výnimkou v tomto smere nie je ani pracovné právo, pričom vzťahu športového práva a pracovného práva sa budeme venovať v ďalšej časti našej záverečnej práce. Naproti tomu možno skonštatovať, že prvky prierezovosti športového práva možno skúmať aj vo vzťahu k medicínskemu právu, farmaceutickému právu, mediálnemu právu alebo k tzv. *fashion law*, ktorého možný prienik so športovým právom je v oblasti výroby a distribúcie športového oblečenia.

Vzájomný vzťah športového práva a pracovného práva môžeme skúmať z viacerých hľadísk. Vzťah športového práva a pracovného práva môžeme chápať v širšom slova zmysle a v užšom slova zmysle. V najširšom slova zmysle možno vzájomných vzťah týchto právnym oblastí vidieť pri výkone športovej činnosti ako špecifickej formy závislej práce. Športová činnosť svojou povahou spadá pod výkon činnosti závislej práce s niektorými špecifickými črtami, ktoré odôvodňujú obmedzenú aplikáciu niektorých pracovnoprávných inštitútov uvedených v Zákonníku práce. Vzájomný vzťah športového práva v užšom slova zmysle možno chápať v rámci uzatvoreného iného pracovnoprávneho vzťahu v zmysle zákona o športe alebo Zákonníka práce na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, zmluvy o výkone činnosti športového odborníka alebo na základe jednej z dohôd o vykonaní prác mimo pracovný pomer. V rámci vedeckého bádania vzťahu športového práva a pracovného práva dochádza k vedeckému skúmaniu vybraných pracovnoprávných inštitútov

pracovného práva vrátane zásad uplatňujúcich sa v športovom práve vo vzájomnej korelácii so zásadami pracovného práva.

Vzájomný vzťah športového práva a pracovného práva môže byť predmetom skúmania na úrovni práva Európskej únie alebo v rámci vnútroštátneho práva. Z uvedeného dôvodu by sme mohli hovoriť o vzťahu športového práva k európskemu pracovnému právu a o vzťahu športového práva k vnútroštátnemu pracovnému právu. Vzťah športového práva a pracovného práva na nadnárodnej úrovni možno nájsť pri uplatňovaní základných ľudských práv zamestnancov, ktoré sa musia takmer bez výnimky uplatňovať aj na profesionálnych športovcoch ako zamestnancov. Jedná sa napríklad o voľný pohyb zamestnancov v rámci Európskej únie, právo na maximálny prípustný pracovný čas, právo na primeraný odpočinok po práci, právo na dovolenku, právo na odmenu za vykonanú prácu, právo na najvyššiu prípustnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci alebo právo na kolektívne vyjednávanie a štrajk. Súčasne z medzinárodných a európskych prameňov upravujúcich základné práva a slobody sa aj pri profesionálnych športovcoch ako zamestnancoch zakazuje nútená práca a detská práca, nerovnaké zaobchádzanie, zákaz diskriminácie v pracovnoprávných vzťahoch ako aj ďalšie základné ľudské práva a slobody, ktoré patria profesionálnym športovcom z právneho titulu zamestnancov ako aj ľudských bytostí. Vzájomný vzťah športového práva a pracovného práva na úrovni práva Európskej únie dotvára judikatúra SD EÚ, kde SD EÚ v právnej veci *Bosman* skonštatoval, že v prípade trvalého vzťahu medzi profesionálnym športovcom a jeho klubom sa jedná o pracovnoprávny vzťah.¹⁹ Vzájomný vzťah týchto dvoch právnych odvetví na nadnárodnej úrovni môžeme nájsť aj pri vyššie zmienenej pyramídovej štruktúre futbalu v kontexte statusu profesionálnych futbalistov, kde FIFA presadzuje, aby bola medzi profesionálnym futbalistom a jeho klubom uzatvorená pracovná zmluva s minimálnymi zmluvnými štandardami.²⁰ Táto požiadavka je následne pretavená v interných predpisoch národných športových asociácií, ktoré rovnako od športových klubov požadujú, aby ich profesionálni futbalisti mali uzatvorené zmluvy, ktoré podľa zákona o športe vytvárajú medzi profesionálnym futbalistom a jeho klubom iný pracovnoprávny vzťah.²¹

Vzájomný vzťah športového práva a vnútroštátneho pracovného práva je determinovaný rôznymi skutočnosťami. Prvou skutočnosťou je delegovaná pôsobnosť

¹⁹ Rozsudok SD EÚ v právnej veci *Bosman*, C - 418/1993 zo dňa 15. decembra 1995.

²⁰ FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players Edition 2014, Dostupné na internete: http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/95/83/85/regulationsstatusandtransfer_2014_e_neutral.pdf; (Prezerané dňa 24.10.2018, 18:10 hod.). Požiadavka pracovnej zmluvy medzi profesionálnym futbalistom a klubom vyplýva aj z článku 1 pís. a) FIFA Regulations on Working with Intermediaries. Dostupné na internete: <https://img.fifa.com/image/upload/cr6dqxm2adupv8q3ply.pdf>. (Prezerané dňa 24.10.2018, 18:23 hod.).

²¹ Článok 24 ods. 1 Registračného a prestupového poriadku SFZ.

Zákonníka práce na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov a športových odborníkov. Podľa § 46 ods. 1 a 49a ods. 8 zákona o športe zmluvný vzťah založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu a zmluvou o výkone činnosti športového odborníka sa považuje za iný pracovnoprávny vzťah. Následná aplikácia Zákonníka práce na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov a športových odborníkov je upravená v § 46 ods. 2 a v § 49a ods. 8 zákona o športe, na základe ktorých je upravená delegovaná pôsobnosť Zákonníka práce vo vzťahu k zákonu o športe. To znamená, že na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov a športových odborníkov sa aplikujú taxatívne vymedzené ustanovenia Zákonníka práce len vtedy, keď tak ustanovení zákon o športe. Druhá skutočnosť reprezentujúca vzájomnú previazanosť športového práva a vnútroštátneho pracovného práva vyplýva zo samotného statusu profesionálnych športovcov ako zamestnancov. Z titulu uzatvoreného pracovnoprávneho vzťahu a statusu zamestnanca sa na iný pracovnoprávny vzťah sa primerane aplikujú iné vnútroštátne právne predpisy regulujúce pracovnoprávne vzťahy medzi zamestnávateľmi a zamestnancami bez potreby akejkoľvek delegovanej pôsobnosti k zákonu o športe.²² Treťou skutočnosťou znamenajúcou prepojenie športového práva a pracovného práva je, že zákon o športe v niektorých svojich ustanoveniach formou odkazu priamo odkazuje na aplikáciu právnych predpisov, ktoré bližšie upravujú vybrané pracovnoprávne inštitúty pracovnoprávnych vzťahov.²³ Súčasne uvádzame, že v dôsledku vzniku pracovnoprávneho vzťahu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom možno na takýto vzťah aplikovať základné zásady pracovného práva, aj keď v dôsledku v delegovanej pôsobnosti Zákonníka práce a špecifickej povahe športovej činnosti len v modifikovanej podobe.

1.4 Pramene športového práva optikou pracovného práva

Na úvod je potrebné uviesť, že niektorí autori v súvislosti so samotným problematickým pojmom športové právo nepoužívajú pojem pramene športového práva, ale len „*informačné pramene poznania*“ a iba niektoré z týchto prameňov sú súčasne aj formálne pramene práva.²⁴ Vzhľadom k tomu, že podľa nášho názoru možno športové právo považovať za relatívne samostatné právne odvetvie s prvkami prierezovosti k iným právnym odvetviám,

²² Jedná sa napríklad zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov alebo zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²³ Typickým príkladom je ustanovenia § 36 ods. 1 zákona o športe, ktoré priamo odkazuje na pracovnoprávny predpis, ktorým je zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov.

²⁴ KRÁLIK, M.: Právo ve sportu. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 159 a nasl., ISBN: 80-7179-532-1.

v ďalšom texte budeme používať pojem pramene športového práva. Viacerí autori vedeckých publikácií ponúkajú vlastné delenie prameňov športového práva, pričom odbornej verejnosti ponúkajú delenia na základe viacerých kritérií.²⁵ V tejto časti záverečnej práce sa pokúsime rozdeliť pramene športového práva regulujúce základné sociálna práva profesionálnych športovcov ako zamestnancov ako aj pracovnoprávne vzťahy v športe.

Z nášho pohľadu pramene športového práva regulujúce pracovnoprávne vzťahy v športe môžeme zaradiť jednak pramene pracovného práva a súčasne pramene športového práva, ktorých obsahom môže byť regulácia práv a povinností, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia alebo môžu mať priamy alebo nepriamy dopas na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov.

V rámci prvej veľkej skupiny prameňov športového práva, ktoré upravujú pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov, môžeme vo všeobecnosti zaradiť tradičné pramene pracovného práva, ktorými sú normatívne právne akty, kolektívne zmluvy, vnútro podnikové normatívne právne akty a dobré mravy. Spomedzi týchto tradičných prameňov pracovného práva sú v oblasti športu vyňaté technické normy vydané podľa zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody v znení neskorších predpisov, pretože profesionálni športovci svojou činnosťou nevytvárajú výrobky v zmysle uvedeného zákona a tým pádom je zaistenie ich bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v zmysle tohto zákona bezpredmetné. Normatívne právne akty môžeme členiť na vnútroštátne pramene pracovného práva a na medzinárodné a európske pramene pracovného práva.

Medzi medzinárodné pramene pracovného práva môžeme zaradiť Všeobecnú deklaráciu ľudských práv, ktorá bola prijatá v roku 1948. Všeobecná deklarácia ľudských práv obsahuje ustanovenia, ktoré sú aplikovateľné aj na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov. Typickým ustanovením je zákaz diskriminácie, ustanovenie upravujúce právo na prácu, slobodnú voľbu povolania, právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, právo zakladať odborové organizácie a pod. Nemenej významným medzinárodným dohovorom je Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, ktorý vo svojich ustanoveniach upravuje zákaz diskriminácie, právo na spravodlivé a priaznivé pracovné podmienky, právo na prácu, právo vytvárať odborové organizácie a pod. Zákaz diskriminácie, slobodu združovania a zákaz nútenej práce upravuje aj Medzinárodný

²⁵ Bližšie pozri napr.: GÁBRIŠ, T.: Športové právo. 1. vyd. Bratislava: EUROKÓDEX, s.r.o., 2011, str. 27, ISBN: 978-80-89447-52-7 alebo SMOKVINA, A.: Sports law in Croatia. Zagreb: Wolters Kluwer International, 2017, chapter 2., ISBN: 978-90-411-9000-0.

pakt o občianskych a politických právach. V rámci medzinárodných prameňov pracovného práva je potrebné pripomenúť činnosť Medzinárodnej organizácie práce (ďalej len: „MOP“), ktorá okrem iného v sebe zahŕňa činnosť vydávať dohovory, odporúčania a stanoviská. Typickým príkladom môže byť Medzinárodný dohovor MOP o ochrane mzdy, ktorý je možné aplikovať na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov. Medzi významné pramene pracovného práva prijaté na regionálnej európskej úrovni môžeme zaradiť Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Európsku sociálnu chartu a revidovanú Európsku sociálnu chartu, ktoré upravujú významné sociálne práva zamestnancov.

V rámci vnútroštátnych prameňov pracovného práva je potrebné sa zmieniť o ústavnom zákone č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len: „Ústava SR“), ktoré vo svojich ustanoveniach upravuje napríklad právo na odmenu za vykonanú prácu, ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a zákaz diskriminácie, ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, právo na primeraný odpočinok po vykonanej práci, najkratšiu prípustnú dĺžku platenej dovolenky na zotavenie alebo právo na kolektívne vyjednávanie. Podľa čl. 51 Ústavy SR je možné domáhať sa týchto práv len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia Ústavy SR vykonávajú.

Medzi základný pracovnoprávny predpis vo forme zákona je Zákonník práce. Ako bolo už uvedené vyššie, na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov sa Zákonník práce aplikuje len delegovane, pričom subsidiárne sa na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov aplikujú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Pokiaľ však činnosť športových odborníkov bude spĺňať všetky znaky závislej práce, športová činnosť môže byť vykonávaná na základe jednej z dohôd o vykonaní prác mimo pracovný pomer podľa § 223 a nasl. Zákonníka práce.

Medzi ďalšie právne predpisy, ktoré možno aplikovať na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov, patrí napríklad zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov, zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov alebo zákon č. 2/1991 Zb. zákon o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov.

Špecifickým prameňom pracovného práva sú kolektívne zmluvy. Kolektívne zmluvy sú založené na zmluvnom princípe a môžu byť posudzované podľa ustanovení Zákonníka práce alebo Občianskeho zákonníka o neplatnosti právnych úkonov. Kolektívne zmluvy pozostávajú z normatívnej a záväzkovej časti. Prameňom pracovného práva je len normatívna časť kolektívnej zmluvy. Kolektívne zmluvy sa v oblasti športu vyskytujú len zriedkavo, avšak je možné ich využiť napríklad na úrovni konkrétnej súťaže, napríklad najvyššej

hokejovej alebo futbalovej súťaže, v rámci ktorej by boli stanovené konkrétne sociálne práva profesionálnych športovcov, ktoré musia všetky športové kluby splniť, ktoré pôsobia v najvyššej športovej súťaži konkrétneho športu. V takomto prípade by kolektívne zmluvy zaručili vyrovnané súťažné prostredie, ktoré nie je deformované zo strany niektorých športových klubov na úkor zníženia sociálnych práv profesionálnych športovcov.

V poradí ďalším prameňom pracovného práva sú vnútropodnikové normatívne akty, ktorých subjektom oprávneným na ich vydanie je zamestnávateľ. Vnútropodnikové normatívne právne akty môžu byť záväzné pre profesionálnych športovcov alebo športových odborníkov, najmä ak upravujú pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Vnútropodnikové právne akty majú povahu normatívnych právnych aktov, avšak neuplatňuje sa u nich prezumpcia správnosti.²⁶

Dobré mravy ako prameň pracovného práva majú predovšetkým morálny a hodnotový charakter a možno ich aplikovať len tam, kde to príslušné normy pracovného práva dovoľia. Môžu slúžiť ako interpretačné pravidlá v situáciách, kde výklad športovo právnej normy upravujúcej sociálne práva profesionálnych športovcov je nejednoznačný a v neprospech profesionálneho športovca.

Osobitnú veľkú kategóriu prameňov športového práva tvoria interné športové normy. Športová norma predstavuje základné pravidlo chovania sa profesionálneho športovca, ktorá nemá právny základ. Športovou normou možno vo všeobecnej rovine mať na mysli objektívne existujúce pravidlo správania sa profesionálneho športovca, pričom jeho dodržovanie je vyžadované v rámci konkrétnej športovej oblasti a jeho porušenie je, v rôznom rozsahu, rôznou intenzitou a s rôznymi dôsledkami v rámci športového odvetvia sankcionované športovými subjektmi, ktoré sú za týmto účelom zriadené.²⁷ *Sup* z hľadiska formy športovej normy rozoznáva športové normy písané a nepísané. Podľa *Gábriša* môžu mať športové normy povahu normatívnych právnych aktov vydaných vo forme stanov športových zväzov, kombinácie jednostranných, resp. dvojstranných právnych úkonov s normatívnymi právными aktmi alebo vo forme dvojstranných právnych úkonov vo forme zmlúv.²⁸ Napriek tomu však nemožno na tieto športové normy hľadiť paušálne na pramene športového práva upravujúce pracovnoprávne vzťahy. Je však možné, aby takéto športové normy upravovali základný minimálny rozsah práv a povinností profesionálnych športovcov,

²⁶ OLŠOVSKÁ, A.: Jednostranné právne úkony v pracovnom práve. Bratislava: VEDA, 2010, str. 111, ISBN: 978-80-2241-145-5.

²⁷ SUP, M.: Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávni prameny pravidel chování sportovce. str. 37. In: KUKLÍK, J. a kol.: Sportovní právo. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012, 182 s., ISBN: 978-80-87284-28-5

²⁸ GÁBRIŠ, T.: Športové právo. 1. vyd. Bratislava: EUROKÓDEX, s.r.o., 2011, str. 35, ISBN: 978-80-89447-52-7.

ktorí sa zúčastnia súťaží organizovaných pod hlavičkou národného športového zväzu, ktoré následne musia všetky športové organizácie zakomponovať do svojich profesionálnych hráčskych zmlúv. Rešpektovanie športových noriem však môže mať priamy dopad na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov a to v prípade, ak ich porušenie zo strany profesionálneho športovca zakladá podľa profesionálnej hráčskej zmluvy záväzné porušenie zmluvných podmienok, že v dôsledku ich porušenia vzniká športovej organizácii právo na skončenie zmluvného vzťahu s profesionálnym športovcom vo forme výpovede alebo okamžitého skončenia zmluvného vzťahu. Najčastejšie sa jedná o nedodržavania a nerešpektovanie pokynov na tréningových jednotkách, porušovanie životosprávy alebo závažné porušenie pravidiel konkrétneho športu, v dôsledku ktorého môže dôjsť k poškodeniu dobrého mena športovej organizácie, ktorá profesionálneho športovca zamestnáva. Typickým prípadom je rozviazanie zmluvného vzťahu švédskeho klubu so slovenským hokejistom *Liborom Hudáčkom*, ktorý dostal päťzápasový dištanc od tamojšej disciplinárnej komisii za faul sekanie proti protihráčovi.²⁹

1.5 Vzájomný vzťah zásad športového práva a pracovného práva

Základné zásady jednotlivých právnych odvetví verejného alebo súkromného práva odrážajú základné spoločenské hodnoty, na ktorých sú jednotlivé právne odvetvia súkromného alebo verejného práva budované. Inak tomu nie je ani pri vymedzení základných zásad športového práva ako relatívne samostatného právneho odvetvia. Pri vymedzení základných zásad športového práva je potrebné na úvod opäť vyzdvihnúť špecifický charakter športovej činnosti, ktorý je pretavený v normách športového práva, na základe ktorých možno vyabstrahovať základné zásady športového práva.

Zásady športového práva môžeme rozdeliť z viacerých hľadísk. V rámci prvého hľadiska je možné skúmať zásady, ktoré sú typické len pre športové právo. Tieto zásady v sebe odzrkadľujú špecifický charakter športovej činnosti a preto sa v športovom práve uplatňujú v modifikovanej podobe. Na druhej strane možno vyabstrahovať, že v športovom práve sa aplikujú aj zásady z iných právnych odvetví ako napríklad trestného práva, obchodného práva alebo pracovného práva, ktoré sa aplikujú bez nutnosti zohľadnenia špecifickej povahy športovej činnosti a je potrebné ich aplikovať viac menej bez akýchkoľvek výhrad a obmedzení.

²⁹ <https://www.teraz.sk/sport/libor-hudacek-skoncil-po-treste-vo-sveds/313537-clanok.html>.
Prezerané dňa 26.12.2018

Medzi ďalšie delenie zásad športového práva patrí, či sa zásady športového práva vyskytujú v písanej podobe alebo tieto zásady (resp. princípy) pochádzajú zo športových zvyklostí alebo či zásady športového práva majú svoj pôvod v právnych normách v štátom uznannej podobe a forme alebo sa jedná o interné normy športových organizácií (*lex sportiva*). Súčasne je možné zásady športového práva vnútorne rozdeliť na tie, ktoré svojím obsahom determinujú oblasť športového práva hmotného alebo oblasť športového práva procesného a ktoré sa aplikujú napríklad v rámci disciplinárneho alebo iného konania v rámci športovej organizácie alebo národného športového zväzu. V rámci športového práva procesného, ktoré upravuje vnútorný systém konania v rámci národného športového zväzu, možno určitú skupinu zásad rovnakého druhu pomenovať ako zásady spravodlivého procesu.³⁰

1.5.1 Špecifické zásady športového práva

Medzi špecifické zásady športového práva môžeme zaradiť zásadu obmedzenej zmluvnej slobody (*autonómie vôle*), zásadu sprísnenej stability zmluvných vzťahov ako aj špecifickú podobu zásad *nulla poena sine lege* a *nullum crimen sine lege*. Všetky tri zásady športového práva sú výrazom princípu špecifickej podoby športovej činnosti a odrážajú špecifické potreby regulácie športovoprávných vzťahov v športe.

Zásada zmluvnej slobody (*individuálnej autonómie vôle*) je typickou zásadou súkromného práva. Väčšina noriem súkromného práva má dispozitívny charakter. Prejavom tejto zásady je, že subjekty súkromnoprávných vzťahov majú v prevažnej miere možnosť uzatvárať a formovať svoje vzájomné práva a povinnosti podľa vlastnej slobodnej vôle, pokiaľ nie sú v tomto správaní obmedzené kogentnými normami. Táto zásada v sebe kumuluje tri slobody, a to slobodu vlastníctva, zmluvnú slobodu ako aj slobodu tvorby.³¹ V aplikačnej rovine športového práva možno špecifickú podobu tejto zásady vidieť vo viacerých rovinách. Prvou rovinou je samotné procesné postavenie športovca alebo športového odborníka voči športovej organizácii pri negociačnom procese tvorby zmlúv. Profesionálni športovci a športoví odborníci majú pri negociačnom procese slabšie zmluvné postavenie ako športová organizácia. Táto skutočnosť je determinovaná mnohokrát monopolným postavením národného športového zväzu voči športovým odborníkom v rámci

³⁰ GÁBRIŠ, T.: Riešenie sporov v športe a princípy tzv. športového práva procesného., str.: 293. In: Časopis pro právní vědu a praxi supplementum. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2013, str. 291 – 300, roč. 21, č. 2.5, ISSN: 1210-9126.

³¹ LAZAR, J. a kol.: Občianske právo hmotné. 1. zväzok. 1. vyd. Bratislava: IURIS LIBRI, 2014, str. 17, ISBN: 978-80-89635-08-5.

určitého druhu športu (*napr. vzťah rozhodcov ľadového hokeja voči SZLH / ČSLH*) alebo obmedzeným výberom športových klubov v jednotlivých súťažiach v rámci jedného štátu. Postavenie profesionálnych športovcov ako slabšej zmluvnej strany možno vyvodiť po prijatí zákona o športe a Civilného sporového poriadku zo statusu zamestnanca ako slabšej zmluvnej strany v prípadnom civilnom sporovom konaní pri uplatňovaní si svojich práv vyplývajúcich z profesionálnej zmluvy pred sústavou vnútroštátnych súdov. Druhú rovinu špecifickej podoby tejto zásady môžeme nájsť pri uplatňovaní práv a povinností vyplývajúcich z profesionálnych zmlúv, kedy sú konkrétne práva profesionálnych športovcov pri niektorých pracovnoprávných inštitútoch obmedzené. Typickým príkladom je čerpanie dovolenky profesionálneho športovca, ktorá je častokrát zmluvne obmedzená na obdobie reprezentačnej prestávky, vianočných sviatkov alebo na obdobie medzi začiatkom a koncom jarnej alebo jesennej časti súťaže. V rámci nami naznačenej druhej roviny zásada obmedzenej zmluvnej voľnosti priamo súvisí so sprísnenou zásadou zmluvnej stability (*pacta sunt servanda*), ktorá je podobne ako zásada individuálnej autonómie vôle v naturálnej podobe typická pre súkromnoprávne vzťahy.

Podstatou zásady sprísnenej stability zmluvných vzťahov je, že športová organizácia ani profesionálny športovec nemôžu svojvoľne bez uvedenia dôvodu ukončiť zmluvný vzťah s druhou zmluvnou stranou. Jedná sa o obmedzenie možnosti slobodne vypovedať zmluvu pod hrozbou peňažnej sankcie. Peňažná kompenzácia za vypovedanie profesionálnej zmluvy bez uvedenia dôvodu sa vypočíta s ohľadom na vnútroštátny právny poriadok, špecifickosť športu alebo iné objektívne kritériá ako napríklad výšku mzdy profesionálneho športovca, náklady klubu na profesionálneho športovca, pôvodne dojednanú dĺžku trvania zmluvného vzťahu alebo skutočnosť, či k vypovedaniu zmluvy došlo v ochrannej dobe, ktorá je určená vekom profesionálneho športovca.³² Jednostranné ukončenie profesionálnej zmluvy zo strany športovej organizácie alebo zo strany profesionálneho športovca z taxatívne uvedených dôvodov v zákone o športe nepredstavuje výnimku z tejto zásady, pretože k ukončeniu zmluvného vzťahu nedošlo bez uvedenia dôvodu, ale na základe jedného z taxatívne uvedených dôvodov v zákone o športe alebo v interných predpisov národného športového zväzu. Obsahom zásady sprísnenej stability zmluvných vzťahov nie je len obmedzenie zmluvnej strany jednostranne ukončiť zmluvný vzťah bez uvedenia dôvodu, ale táto zásada v sebe zahŕňa aj jednostranné predĺženie zmluvného vzťahu nad dohodnutú dobu uzavretia profesionálnej zmluvy. Podľa článku 29 ods. 6 RaPP SFZ akékoľvek ustanovenie zmluvy

³² GÁBRIŠ, T.: Športové právo. 1. vyd. Bratislava: EUROKÓDEX, s.r.o., 2011, str. 41, ISBN: 978-80-89447-52-7.

o profesionálnom vykonávaní športu, ktoré umožňuje jednej zo zmluvných strán jednostranne predĺžiť trvanie profesionálnej zmluvy je neprípustné a neprihliada sa naň (*tzv. jednostranná opcia*).³³ Účelom tejto zásady je záujem na zachovaní stability športovej súťaže a jej integrity, aby ostatné športové organizácie v priebehu súťaže neodlákali profesionálnych športovcov z ich športových organizácií v dôsledku učinenia výhodnejších zmluvných podmienok reprezentácie inej športovej organizácie bez následnej peňažnej kompenzácie.

Treťou špecifickou zásadou športového práva je *nulla poena sine lege*, resp. *nullum crimen sine lege*. Tieto dve zásady typické pre trestné právo sa v špecifickej podobe uplatňujú aj v športovom práve, najmä pri identifikácii porušenia športových pravidiel a pri následnom vyvodení zodpovednosti za ich porušenie. Tieto dve latinské zásady sa najčastejšie prejavujú v rámci disciplinárnych konaní, kde na základe identifikácie skutku a jeho subsumpcie pod príslušnú skutkovú podstatu disciplinárneho previnenia disciplinárny orgán národného športového zväzu vynesie príslušný trest za disciplinárne previnenie, ktorého dĺžka a forma je uvedená v disciplinárnych poriadkoch národných športových zväzov. Špecifickú podobu týchto zásad v rámci športového práva možno opäť identifikovať na viacerých úrovniach. Prvou úrovňou je uplatňovanie týchto zásad v priebehu hry rozhodcom príslušného športu. Pokiaľ sa profesionálni športovci previnia proti pravidlám konkrétnej športovej súťaže, rozhodca v priebehu hry aplikuje na ich previnenie príslušné športové pravidlo, na základe ktorého profesionálnemu športovcovi prináleží príslušný trest. Niektoré športové pravidlá však umožňujú uložiť trest v priebehu hry profesionálnemu športovcovi za priestupky, ktoré nie sú priamo uvedené v pravidlách konkrétneho športu. Typickým príkladom sú pravidlá ľadového hokeja, podľa ktorých rozhodcovia majú právo ukladať tresty aj za priestupky, ktoré sú, podľa ich názoru, v rozpore s duchom *fair - play* a s cieľom tohto športu, ale ktoré nie sú uvedené v týchto pravidlách.³⁴ Z uvedeného však automaticky nemožno vyvodiť, že rozhodcovia majú právo rozdávať tresty v priebehu hry bez akéhokoľvek rozumného uváženia. Uvedená klauzula v pravidlách ľadového hokeja vytvára priestor pre rozhodcovské komisie národných športových zväzov, aby vo vnútorných predpisoch stanovili na základe aplikačnej praxe, za ktoré priestupky môžu rozhodcovia trestať profesionálnych hokejistov, aj keď ich skutkové podstaty nie sú uvedené v pravidlách ľadového hokeja. Takáto klauzula v pravidlách ľadového hokeja vytvára priestor pre vznik *tzv. case – law* pri rozhodovaní športových sporov v priebehu hry rozhodcami ľadového hokeja a to na základe existencie

³³ Článok 29 ods.6 Registračného a prestupového poriadku SFZ.

³⁴ Pravidlá ľadového hokeja 2018-2022, 1 vyd. Bratislava: Slovenský zväz ľadového hokeja, 2018, str. 32, piata časť – PREHLAD.

skutkovo podobných previnení, ktoré boli už v minulosti zo strany rozhodcov ľadového hokeja potrestané (*resp. trest bol vynesený v rámci disciplinárneho konania*), avšak tieto previnenia neboli priamo definované v pravidlách ľadového hokeja, ale boli priamo v rozpore s duchom *fair - play* a s cieľom športu ľadového hokeja. Dodávame, že takto uložený trest rozhodcami ľadového hokeja môže mať priamy následok na pracovnoprávny vzťah profesionálneho športovca v podobe jeho ukončenia zo strany športového klubu a to napríklad v dôsledku poškodenia dobrého mena a dobrej povesti v dôsledku takto uloženého trestu v priebehu hry. Špecifická podoba týchto dvoch zásad sa môže prejavovať v disciplinárnych poriadkoch národných športových asociácií, ktoré umožňujú trestanie profesionálnych športovcov na základe analógie.³⁵ Typickým príkladom je disciplinárny poriadok Slovenského zväzu hádzanej, podľa ktorého v prípade previnení, ktoré nie sú priamo uvedené v prehľade, je nutné disciplinárne previnenie posúdiť podľa previnenia svojim charakterom a závažnosťou najbližšieho.³⁶ Treťou rovinou je problematické trestanie za porušenie antidopingových pravidiel. Tieto dve latinské zásady bývajú často spájané s ďalšou zásadou, a to so zásadou prezumpcie neviny. Pri porušení antidopingových pravidiel sa uplatňuje princíp objektívnej zodpovednosti (*tzv. Strict Liability*). V tejto súvislosti aplikačná prax v oblasti porušenia antidopingových pravidiel riešila mnohé prípady, v ktorých došlo k rôznym formám pochybenia, následkom ktorých čoraz viac rezonovala otázka, či princíp objektívnej zodpovednosti za prítomnosť zakázanej látky v tele športovca nie je v rozpore so zásadou prezumpcie neviny. Nie je možné akceptovať názor, že existenciou objektívnej zodpovednosti dochádza k porušeniu zásady prezumpcie neviny a že športovec musí preukazovať svoju nevinu.³⁷ Pri antidopingovom konaní sa v zásade neuplatnia všeobecné zásady trestného konania ako preukázanie viny nad akúkoľvek pochybnosť a zásada *in dubio pro reo*. Dôkazné bremeno žalobcu v antidopingovom konaní je vyššie ako len uváženie pravdepodobnosti, ale nižšie než dôkaz nad akúkoľvek pochybnosť a žalobca sa zhostí dôkazného bremena vtedy, ak preukáže rozhodcovskému orgánu porušenie antidopingových pravidiel k jeho spokojnosti. V tejto súvislosti poukazujeme na prípad českého cyklistu *Romana Kreuzigera*, ktorému bolo dňa 28.06.2013 oznámené, na základe hodnôt z biologického pasu športovca je veľmi pravdepodobné, že športovec požil zakázanú látku alebo metódu. Následne Medzinárodná cyklistická únia uložila športovcovi zákaz účasti v akejkoľvek súťaži. Dňa 08.08.2014 Medzinárodná cyklistická únia vyzvala Český zväz

³⁵ GÁBRIŠ, T.: International and European sports law. Textbook. Bratislava: Vlastný náklad, 2015 str. 19., ISBN: 978-80-972080-2-8.

³⁶ Článok 12 ods. 4 Disciplinárneho poriadku Slovenského zväzu hádzanej.

³⁷ Rozhodnutie CAS č. 2000/A/317.

cyklistiky, aby začalo disciplinárne konanie voči športovcovi, ktoré bolo vedené pred Rozhodcovskou komisiou Českého olympijského výboru. Následne Rozhodcovská komisia Českého olympijského výboru došla k záveru, že nedošlo k prekročeniu hodnôt v biologickom pase športovca a že Roman Kreuziger sa nedopustil porušenia antidopingových pravidiel.³⁸ V danom prípade Rozhodcovská komisia Českého olympijského výboru neuznala dôkazné bremeno Českého zväzu cyklistiky (*Medzinárodná cyklistická únia nebola stranou konania*), pretože sa mu nepodarilo preukázať, že je viac než pravdepodobné, ale menej než jasné nad akúkoľvek pochybnosť, že Roman Kreuziger porušil antidopingové pravidlá.³⁹ Za obdobne veľmi diskutovaný článok Svetového antidopingového kódexu býva označovaný článok 2.4, na základe ktorého v prípade troch nezastihnutí na hlásenom mieste pobytu (*whereabouts*) alebo nedodaní informácií týkajúcich sa miesta pobytu v priebehu 12 kalendárnych mesiacov sa považuje za porušenie antidopingových pravidiel.⁴⁰

Špecifická podoba týchto zásad a ich následné uplatňovanie v aplikačnej praxi má veľký význam vo vzťahu k vyvodu pracovnoprávnej zodpovednosti profesionálneho športovca. Vyvodenie pracovnoprávnej zodpovednosti má najčastejšie podobu ukončenia pracovnoprávneho vzťahu profesionálneho športovca. Podľa § 42 ods. 1 písm. c) zákona o športe je športová organizácia oprávnená okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom, ak profesionálny športovec porušil závažne športové pravidlá, predpisy alebo rozhodnutie príslušného športového zväzu. Súčasne platí, že podľa § 32 písm. n) zákona o športe je profesionálny športovec povinný zdržať sa konania, ktoré by mohlo poškodiť dobré meno športovej organizácie a pre prípad, že sa tak naozaj stane, je športová organizácia oprávnená vypovedať podľa § 40 ods. 4 písm. b) zákona o športe zmluvu o profesionálnom vykonávaní športu, ak bol profesionálny športovec na možnosť výpovede v posledných šiestich mesiacoch písomne upozornený. Z uvedeného dôvodu pri špecifických situáciách, najmä pri súdnych sporoch v otázke neplatného skončenia pracovnoprávneho vzťahu, sa profesionálny športovec nebude môcť dovolávať, že právne posúdenie jeho konania nie je v súlade s niektorými základnými zásadami súkromného alebo verejného práva, pretože uplatnenie týchto zásad vo sfére športového práva má špecifický charakter, ktorý je podmienený samotnou špecifickou povahou športovej činnosti.

³⁸ Rozhodnutie Rozhodcovskej komisie Českého olympijského výboru, sp. zn.: 3/2014.

³⁹ ŠRÁMKOVÁ, L.: Právní regulace dopingů I. prezentácia. Praha: GPS Legal, 24.11.2017, slide č. 18 a nasl.

⁴⁰ ŠRÁMKOVÁ, L.: Doping. str.109, In: KUKLÍK, J. a kol.: Sportovní právo. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012, 182 s., ISBN: 978-80-87284-28-5.

1.5.2 Zásady a funkcie pracovného práva v športe

Vzťah založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom sa podľa § 46 ods. 1 zákona o športe považuje za iný pracovnoprávny vzťah. Za iný pracovnoprávny vzťah možno podľa § 49a ods. 8 zákona o športe považovať zmluvu o výkone činnosti športového odborníka. Súčasne platí, že na výkon činnosti športového odborníka možno použiť a aplikovať aj dohody o vykonaní práce mimo pracovný pomer podľa § 223 a nasl. Zákonníka práce, ktoré sa rovnako považujú za iný pracovnoprávny vzťah. Z uvedeného dôvodu sa na tieto vzťahy primerane aplikujú všeobecné zásady a funkcie pracovného práva.

Základné zásady pracovného práva sú obsiahnuté v článkoch 1 až 11 základných zásad Zákonníka práce. Vzhľadom na delegovanú pôsobnosť Zákonníka práce v zmysle § 46 ods. 2 zákona o športe priamo sa články 1 až 11 Zákonníka práce priamo na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov neaplikujú. To však automaticky neznamená, že konkrétne práva profesionálnych športovcov vyplývajúce zo zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu nie sú vyjadrením ústavných sociálnych práv profesionálnych športovcov, ktoré sú realizované v rámci pracovnoprávneho vzťahu. Je nutné však podotknúť, že realizácia základných sociálnych práv a slobôd profesionálnych športovcov v pracovnom práve bude mať opäť špecifickú podobu vzhľadom na špecifický charakter športovej činnosti. Medzi základné sociálne práva a slobody profesionálnych športovcov určite patrí zmluvná sloboda v pracovnom práve, zákaz neľudského zaobchádzania, zákaz nútenej alebo povinnej práce, právo na ochranu manželstva, rodičovstva a rodiny, sloboda združovania sa, ochrana súkromia profesionálnych športovcov, zásada rovnakého zaobchádzania.

Funkcie pracovného práva charakterizujú pracovné právo a vyjadrujú jeho základné úlohy v systéme práva, pričom aktívne pôsobia na pracovné vzťahy a ich rozvoj. Medzi základné funkcie pracovného práva patrí regulačná, kontrolná ochranná a výchovná funkcia. Keďže vzťah medzi profesionálnym športovcom a športovou organizáciou je iným pracovnoprávnym vzťahom, na tieto vzťahy možno aplikovať základné funkcie pracovného práva, pričom sme toho názoru, že základné funkcie pracovného práva majú pri aplikácii a interpretácii právnych noriem regulujúcich pracovnoprávne vzťahy športe nezastupiteľný význam. Ich význam vidíme v práve v tom, že pokiaľ má dôjsť k zásahu do práv a povinností profesionálnych športovcov, je potrebné tento zásah podrobiť kontrole, či okrem iného tento zásah nie je v rozpore so základnými funkciami pracovného práva. Typickým príkladom je inkorporácia zmluvnej pokuty do zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu za slabý

športový výkon (*napr. nepremenenie penalty alebo samostatného nájazdu*). Sme toho názoru, že inkorporácia zmluvnej pokuty ako sankcia za športový výkon v zmluve o profesionálnom vykonávaní športu je v rozpore s ochrannou funkciou pracovného práva, pričom jediným cieľom zmluvnej pokuty je sankcia za výkon závislej práce profesionálneho športovca, čo je v rozpore s ochrannou funkciou pracovného práva.⁴¹ Plnenie organizačnej funkcie pracovného práva v oblasti športu je vyjadrené vzájomnými právami a povinnosťami profesionálnych športovcov voči športovým organizáciám. Organizačná funkcia však v pracovnoprávných vzťahoch nerozlučne pôsobí vo vzájomnej symbióze s ochrannou funkciou pracovného práva. Kontrolná funkcia pracovného práva v oblasti športu je zameraná na dohľad nad dodržiavaním právnych noriem regulujúcich pracovnoprávne vzťahy v športe. Kontrolná funkcia pracovného práva v športe je tvorená sieťou mechanizmov pracovného práva a športového práva, ktoré slúžia na ochranu práv a právom chránených záujmov profesionálnych športovcov. Typickým príkladom je vytvorenie funkcie kontrolóra národného športového zväzu, na ktorého sa majú právo obrátiť profesionálni športovci alebo športoví odborníci v prípade, ak v rámci športovej organizácie alebo národného športového zväzu dochádza k porušovaniu základných sociálnych práv týchto fyzických osôb. Výchovná funkcia pracovného práva v oblasti športu nevyjadruje špecifickosť pracovného práva, avšak zabezpečuje mentálnu výchovu profesionálnych športovcov ako zamestnancov v oblasti športu.

⁴¹ O problematike zmluvnej pokuty v pracovnoprávných vzťahov sa zmienime v nasledujúcej časti záverečnej práce.

2. Základné ľudské práva a slobody športovcov ako zamestnancov

Profesionálni športovci sú podobne ako iní zamestnanci fyzické bytosti, ktorým sú garantované základné ľudské práva a slobody bez ohľadu na ich vek, rasu, pohlavie, národnosť, sexuálnu orientáciu alebo ich náboženstvo. Základné ľudské práva profesionálnym športovcov vyplývajú z medzinárodných dohovorov, ktoré zakotvujú základné ľudské práva a slobody. Na medzinárodnej úrovni základné ľudské práva upravuje najmä Medzinárodný dohovor OSN o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, Medzinárodný dohovor o občianskych a politických právach, Medzinárodný dohovor OSN o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie alebo Všeobecná deklarácia ľudských práv. V rámci európskeho práva môžeme spomenúť Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd alebo Chartu základných práv Európskej únie. V rámci vnútroštátneho práva sú základné ľudské práva a slobody garantované v rámci Slovenskej republiky Ústavou Slovenskej republiky a v podmienkach Českej republiky Ústavou Českej republiky ako aj Listinou základných práv a slobôd.

Sociálna práva profesionálnych športovcov tvoria jedny zo základných ľudských práv profesionálnych športovcov. Základné sociálne práva profesionálnych športovcov vyplývajú zo statusu zamestnancov. Základné sociálne práva sú na medzinárodnej úrovni predmetom úpravy najmä medzinárodných dohovorov Medzinárodnej organizácie práce. Medzinárodná organizácia práce dlhodobo vyvíja úsilie v oblasti pracovnoprávných vzťahov, pričom sa zameriava na štandardy ako napríklad zákaz detskej práce, odstránenie všetkých foriem diskriminácie, pracovný čas zamestnancov, odpočinok po vykonanej práci alebo napríklad odmeňovanie zamestnancov. Svoje štandardy v jednotlivých oblastiach pracovného práva Medzinárodná organizácia práce vydáva vo forme medzinárodných dohovorov alebo odporúčaní. Nie všetky oblasti, v ktorých Medzinárodná organizácia práce vydáva svoje štandardy, sú priamo aplikovateľné na profesionálnych športovcov. *Gábriš* v tejto súvislosti rozlišuje štandardy, ktoré sa aplikujú na profesionálnych športovcov ako zamestnancov bez potreby zohľadnenie osobitnej povahy športu. Takýmito štandardami sú napríklad sloboda združovania sa a právo na kolektívne vyjednávanie, zákaz nútenej práce, zrušenie detskej práce, mzda, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, minimálne normy sociálneho zabezpečenia, ochrana materstva a pod. Na druhej strane stoja štandardy, ktoré sa aplikujú na profesionálnych športovcov s potrebou zohľadnenia osobitnej povahy športovej činnosti, ktorými sú odstránenie diskriminácie, ak ide o zamestnanie alebo povolanie, ochrana

zamestnania a pracovný čas.⁴² Najvýznamnejším právnym dokumentom sociálnych práv profesionálnych športovcov ako zamestnancov v práve Európskej únie je Charta základných práv Európskej únie z roku 2009 (ďalej len: „*Charta*“). Jej špecifickosťou je, že nepreberá trojgeneračné rozdelenie ľudských práv, ale upravuje spolu všetky kategórie základných ľudských práv. Aplikačným problémom základných sociálnych práv uvedených v Charte je, že Charta deklaruje vnútroštátnu podmienenosť sociálnych práv, ktoré sú obsiahnuté v hlave IV. Charty s názvom „*Solidarita*“. Práva spojené s klauzulou vnútroštátnej podmienenosti majú len programový charakter a nemôžu pôsobiť priamo, ale len na základe vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá tieto sociálne práva vykonáva.⁴³ Zo samotného obsahu Charty vyplýva, že určitá časť práv zakotvených v Charte nemôže byť priamo vymáhateľná na súde, avšak samotná Charta v žiadnom zo svojich článkov výslovne nezakotvuje, ktoré z týchto práv majú takúto právnu povahu. Na základe tejto skutočnosti dochádza k spochybneniu univerzality základných sociálnych práv, pričom právnym nástrojom na ochrany porušených alebo ohrozených sociálnych práv profesionálnych športovcov ako zamestnancov stále ostáva článok 6 ods. 3 Charty, podľa ktorého sú nepísané všeobecné zásady Zmluvy o Európskej únii, na ktoré sa nevzťahujú žiadne obmedzenia základných práv vrátane sociálnych práv. Druhou alternatívou ochrany porušených alebo ohrozených sociálnych práv je ich ochrana pomocou práv prvej generácie. Takýmto právom je napríklad právo na ochranu ľudskej dôstojnosti. Porušovanie niektorých sociálnych práv, ktoré je považované za právnu zásadu, je pomerne veľmi často aj porušením práva na ľudskú dôstojnosť zamestnanca.⁴⁴ Za vykonávacie vnútroštátne právne predpisy vybraných sociálnych práv profesionálnych športovcov uvedených v Charte možno považovať taxatívne uvedené ustanovenia Zákonníka práce, ktoré sú vymenované v § 46 ods. 2 zákona o športe, ustanovenia zákona o športe upravujúce pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov ako aj osobitné právne predpisy, ktoré upravujú určité aspekty pracovnoprávných vzťahov, napr. zákon o minimálnej mzde, zákon o kolektívnom vyjednávaní a pod. Medzi ďalšie dokumenty upravujúce niektoré práva a slobody profesionálnych športovcov môžeme zaradiť Zmluvu o fungovaní Európskej únie alebo Chartu základných práv zamestnancov Európskeho spoločenstva, ktorá však nebola právne záväzná.

⁴² GÁBRIŠ, T.: Športové právo. 1. vyd. Bratislava: EUROKÓDEX, s.r.o., 2011, str. 232, ISBN: 978-80-89447-52-7.

⁴³ HAMULÁK, O.: Hlava IV. Charta základných práv EÚ „Solidarita“. Jednotný ústavný základ ochrany sociálnych práv na supranacionálnej úrovni? In: HAMULÁK, J. (ed.): Úlohy štátu a práva pri riešení dlhodobej nezamestnanosti, Bratislava: UK, 2014, str. 117.

⁴⁴ BARANCOVÁ, H.: Práva zamestnancov Európskej únie. Praha: Leges, 2016, str. 23 a 24, ISBN: 978-80-7502-117-5.

2.1 Špecifická realizácia základných ľudských práv a slobôd športovcov

Samotný špecifický charakter športovej činnosti predurčuje, že niektoré základné ľudské práva a slobody, medzi ktoré môžeme zaradiť sociálne práva, sa nebudú na pracovnoprávne vzťahy aplikovať bez zohľadnenia osobitnej povahy športovej činnosti. Oblasť pracovnoprávných vzťahov v oblasti športu vykazuje určité špecifiká, v dôsledku ktorých nie je na pracovnoprávne vzťahy v oblasti športu možné bez výnimky aplikovať základné práva a slobody profesionálnych športovcov. Na druhej strane musíme zdôrazniť, že športová činnosť nemôže byť sama o sebe automaticky dôvodom na uplatnenie osobitného prístupu a realizácii základných práv a slobôd profesionálnych športovcov. Judikatúra európskych súdov a rozhodnutia Európskej komisie poukazujú na to, že špecifickosť športu je uznaná a zohľadňovaná. Poskytujú tiež usmernenia o tom, ako sa právne predpisy premietajú do oblasti športu. Špecifickosť športu zostane uznaná, a to v súlade so zavedenou judikatúrou, avšak nemožno ju interpretovať tak, aby sa mohla opodstatniť generálna výnimka pri uplatňovaní právnych predpisov Európskej únie.⁴⁵

V prípade obmedzenia základných ľudských práv profesionálnych športovcov v dôsledku argumentácie osobitnou povahou športovej činnosti je potrebné uviesť, že ľudské práva môžeme deliť na absolútne a relatívne. Absolútnych práv je v súčasnej dobe veľmi málo, avšak v podmienkach Európskej únie môžeme skonštatovať, že medzi absolútne ľudské práva a slobody môžeme zaradiť napríklad spôsobilosť na práva a povinnosti, zákaz mučenia, resp. krutého a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, právo na súdnu ochranu vo veciach ľudských práv a slobôd, prezumpcia neviny či ľudská dôstojnosť vo význame samotného piliera ľudských práv. Absolútne práva sú neobmedziteľné a nemôžu byť porušené ani v kritických situáciách, a to ani v prípade, ak ide o ohrozenie života alebo zdravia iných ľudí či bezpečnosť štátu. Naproti tomu relatívne ľudské práva a slobody môžu byť obmedzené za predpokladu, že prejdú testom legality, legitimacy a proporcionality.⁴⁶ Sme toho názoru, že uvedený test legality, legitimacy a proporcionality musí v oblasti športu počítať s jeho špecifickým charakterom. Vo všeobecnosti platí, že k obmedzeniu základného ľudského práva alebo slobody môže dôjsť len na základe zákona. Iný prameň práva nie je spôsobilý obmedziť základné ľudské práva alebo slobody. Ako bolo naznačené vyššie, špecifickým charakterom športového práva je, že prameňom športového práva sú aj *lex sportiva* a *lex ludica*. Typickým príkladom obmedzenia slobody pohybu sú kvóty pre

⁴⁵ Biela kniha o športe z roku 2007, časť 4.1 Špecifickosť športu.

⁴⁶ KROŠLÁK, D. a kol.: Ústavné právo. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, str. 285, ISBN: 798-80-8168-511-8.

zahraničných hráčov alebo prestupové poplatky, ktoré sú upravené vo vnútorných predpisoch nadnárodných alebo národných športových zväzov. Na základe týchto vnútorných predpisov ako predpisov *lex sportiva* dochádza k akceptovanému obmedzeniu voľného pohybu profesionálnych športovcov za prácou. V rámci testu legitimacy je potrebné skúmať, či právna norma alebo norma *lex sportiva* môže naplniť zamýšľaný cieľ a či tento cieľ nie je možné dosiahnuť za pomoci iných miernejší opatrení, ktoré spôsobia menší zásah do konkrétneho ľudského práva alebo slobody na dosiahnutie zamýšľaného cieľa. V rámci tohto testu je potrebné skúmať, či skutočne existuje verejný záujem športovej odbornej ako aj laickej verejnosti na tom, aby na dosiahnutie zamýšľaného cieľa došlo k určitému zásahu do základných ľudských práv a slobôd profesionálnych športovcov. V tejto súvislosti môžeme uviesť niektoré antidopingové pravidlá upravujúce hlásenie pobytu profesionálneho športovca, pričom tieto antidopingové pravidlá sú všeobecne zo strany profesionálnych športovcov, športových organizácií ako aj laickej verejnosti akceptované, pretože existuje všeobecný verejný záujem všetkých zúčastnených subjektov v oblasti športu, aby bol výkon športovej činnosti profesionálneho športovca tzv. „čistý“. Inak povedané, existuje verejný záujem spoločnosti na tom, aby sa šport vykonával bez prítomnosti zakázaných látok v tele profesionálnych športovcov a pre prípad kontroly antidopingových pravidiel je vo verejnom záujme, aby došlo k čiastočnému obmedzeniu slobody pohybu a ochrany súkromia profesionálnych športovcov v nevyhnutnej miere na nevyhnutný čas pre účely antidopingovej kontroly. Je nutné podotknúť, že profesionálni športovci svojou aktívnou účasťou na športovom podujatí vyjadrujú kogentný súhlas s antidopingovými pravidlami spojenými s čiastočným obmedzením slobody pohybu a ochrany súkromia pri antidopingovej kontrole, ktoré sú súčasťou vnútorných predpisov národných športových federácií. Súčasne je možné v oblasti boja proti dopingu v rámci extenzívneho výkladu kogentného súhlasu profesionálnych športovcov s čiastočným obmedzením ich základných ľudských práv uviesť, že je na slobodnej voľbe profesionálnych športovcov, aký široký zásah do ich základných ľudských práv v súvislosti s dopingovými pravidlami akceptujú, pretože sa môžu slobodne rozhodnúť vykonávať konkrétny šport v športových súťažiach, najmä v Spojených štátoch amerických, ktorých národné športové zväzy majú vlastné pravidlá v boji proti dopingu, v dôsledku ktorých môže dôjsť k menej extenzívnemu zásahu do ich základných ľudských práv a slobôd.⁴⁷ V rámci testu proporcionality sa v oblasti športu je potrebné skúmať, či

⁴⁷ Weston, Maureen A, *The Regulation of Doping in U.S. And International Sports* (2017). Michael McCann, ed., *Handbook on Sports Law*, Oxford University Press (2017); Pepperdine University Legal Studies Research Paper No. 2017/8. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2951899>.

konkrétny prameň práva, resp. *lex sportiva* je primeraná k zamýšľanému cieľu. V rámci tohto testu dochádza k vyváženiu pozitív a negatív konkrétneho opatrenia a zásahu do ľudského práva a slobody. Podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky prichádza do úvahy tzv. *relatívneho sociálneho významu* daného základného práva, ktoré je obmedzené.⁴⁸ Je potrebné skúmať, či je zasiahnutá základná podstata ľudského práva a slobody alebo či je v dôsledku športového pravidla obmedzený len okraj alebo nepatrná časť konkrétneho ľudského práva a slobody.

2.2. Vybrané práva profesionálnych športovcov

V tejto časti záverečnej práce budeme skúmať vybrané práva profesionálnych športovcov ako ľudských bytostí a súčasne ako zamestnancov optikou špecifickej povahy športovej činnosti, ktorá rôznym spôsobom obmedzuje alebo inak interpretuje konkrétne sociálne práva profesionálnych športovcov ako zamestnancov v oblasti športu.

2.2.1 Sloboda pohybu profesionálnych športovcov

Právo voľného pohybu osôb v rámci Európskej únie patrí k štyrom základným slobodám, ktorý vyplávajú zo Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Jadrom práva voľného pohybu osôb v rámci Európskej únie je voľný pohyb zamestnancov v rámci Európskej únie. Právo na voľný pohyb zamestnancov je zakotvený v článku 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Právo voľného pohybu zamestnancov možno považovať za základnú ekonomickú slobodu Európskej únie a súčasne za základné a individuálne právo zamestnancov. Voľný pohyb zamestnancov upravuje Nariadenie 492/2011 o slobode pohybu pracovníkov v rámci Únie. Ako primárne právo vyplývajúce zo Zmluvy o fungovaní Európskej únie zaväzuje nie len členské štáty, ale aj verejnoprávne ako aj súkromnoprávne subjekty. Článok 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie má priamy a bezprostredný účinok na všetky fyzické ako aj právnické osoby členských štátov Európskej únie a prepožičiava jednotlivcom právo obrátiť sa na súd s cieľom ochrany práva voľného pohybu zamestnancov v súlade s uplatňovaním zásady rovnakého zaobchádzania pri voľnom pohybe zamestnancov. Obmedzenie voľného pohybu zamestnancov upravuje článok 45 ods. 3 a ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Medzi výnimky z obmedzenia voľného pohybu zamestnancov

⁴⁸ Rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn.: PL. ÚS 3/09.

však nepatrí šport, preto sa právo voľného pohybu zamestnancov bude uplatňovať aj v oblasti športu.

Z hľadiska osobnej pôsobnosti sa právo voľného pohybu zamestnancov vzťahuje na zamestnancov bez ohľadu na charakter pracovnoprávneho vzťahu.⁴⁹ Pojem zamestnanec nie je v článku 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie nedefinovaný. Právo Európskej únie rozlišuje medzi výkonom práce v postavení zamestnanca a samostatne zárobkovo činné osoby. Pojem zamestnanec je v práve Európskej únie autonómny pojem a nepoužíva sa jednotne pre všetky právne inštitúty pracovného práva. Za pracovníka v zmysle voľného pohybu zamestnancov podľa práva Európskej únie možno považovať aj športovcov poberajúcich odmenu.⁵⁰ Aktuálna judikatúra Súdneho dvora Európskej únie sa v športovej oblasti viackrát zaoberala pojmom zamestnanec pre účely voľného pohybu zamestnancov. SD EÚ sa vo svojich rozhodnutiach *Walrave a Koch*⁵¹ a *Doná v. Mantero*⁵² vyhol priamej klasifikácii profesionálnych športovcov ako zamestnancov, pričom v prejednávanych prípadoch hovoril len o odplatnom výkone práce a odplatnom poskytovaní služieb. K uznaniu profesionálnych športovcov ako zamestnancov došlo až v prípade *Bosman*⁵³. Medzi ďalšie rozhodnutia SD EÚ, v ktorých SD EÚ pojednával o statuse profesionálnych športovcov ako zamestnancov patria rozhodnutia *Lehtonen*⁵⁴, *Kolpak*⁵⁵, *Meca – Medina*⁵⁶ alebo *Bernard*⁵⁷. SD EÚ v právnej veci *Bernard* definitívne prisúdil profesionálnym športovcom status zamestnanca, čo bolo v rámci Slovenskej republiky v rozpore s vtedajšou praxou pred prijatím zákona o športe, kedy športové kluby na Slovensku viazali profesionálnych športovcov na základe občianskoprávných zmluvných typov.⁵⁸

V právnej veci *Bosman* sa SD EÚ okrem iného zaoberal prekážkami voľného pohybu profesionálnych športovcov. V prejednanom prípade vystala právna otázka, či prestupové poplatky, ktoré podmieňujú prestup profesionálneho športovca po ukončení zmluvného

⁴⁹ BARANCOVÁ, H.: Teoretické problémy pracovného práva. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, str. 130 a nasl. ISBN: 978-80-7380-465-7.

⁵⁰ HAMULÁK, J.: Voľný pohyb pracovných síl a vysielanie zamestnancov v rámci voľného pohybu služieb v EÚ. Prezentácia. Justičná akadémia, 2018, slide 9. Dostupné na internete: https://www.ja-sr.sk/system/files/Prezentacia_JA_Hamulak.pdf (prezerané dňa 16.11.2018, 15:25 hod.)

⁵¹ Rozsudok SD EÚ v právnej veci B. N. O. Walrave a L. J. N. Koch proti Association Union Cycliste Internationale, Koniklijke Nederlandsche Wielren Unie a Federacion Espanola Ciclismo, C – 36/74 zo dňa 12.12.1974.

⁵² Rozsudok SD EÚ v právnej veci Gaetano Doná proti Mario Mantero, C – 13/76 zo dňa 14.07.1976.

⁵³ Rozsudok SD EÚ v právnej veci Bosman, C – 415/93 zo dňa 15.12.1995.

⁵⁴ Rozsudok SD EÚ v právnej veci Deutscher Handballbund c/a Maros Kolpak, C - 438/2000 zo dňa 8.5.2003.

⁵⁵ Rozsudok SD EÚ v právnej veci Jyri Lehtonen and Castors Canada Dry Namur – Braine ASBL c/a Fédération royale belge des sociétés de basket-ball ASBL, C-179/96 zo dňa 22.06.1999.

⁵⁶ Rozsudok SD EÚ v právnej veci Meca-Medina and Majcen v Commission, C- T 313/02 zo dňa 30.9.2004.

⁵⁷ Rozsudok SD EÚ v právnej veci Bernard, C – 325/08 zo dňa 16.03.2010.

⁵⁸ BARANCOVÁ, H.: Európske pracovné právo. Flexibilita a bezpečnosť pre 21. storočie. Bratislava: Sprint dva, 2010, str. 78., ISBN: 978-80-8939-342-8.

vzťahu s jeho klubom do nového klubu, nie sú prekážkou vo voľnom pohybe zamestnancov v rámci Európskej únie. SD EÚ rozhodol, že profesionálni športovci v kolektívnom športe sú po ukončení zmluvného vzťahu so svojim klubom slobodní v uzatváraní nových kontraktov. Akékoľvek poplatky, ktoré podmieňujú prestup športovca do nového klubu sú v rozpore so slobodou voľného pohybu pracovníkov.⁵⁹ V prípade *Bernard* išlo o mladého talentovaného futbalistu, ktorý sa po troch rokoch prípravy s francúzskym klubom *Olympique Lyonnais*, s ktorým mal podpísanú učňovskú zmluvu, rozhodol po jej ukončení nepodpísať profesionálnu zmluvu s týmto klubom a namiesto toho podpísal profesionálnu zmluvu s anglickým klubom *Newcastle*. Následne futbalový klub *Olympique Lyonnais* podal proti futbalovému hráčovi a anglickému klubu *Newcastle* žalobu o náhradu škody na pracovný súd do Lyonu. V tomto prípade SD EÚ vyslovil, že slobode voľného pohybu zamestnancov neodporuje systém, ktorý zaručuje odškodnenie klubu, ktorý hráča vychoval, v prípade keď mladý hráč uzavrie po ukončení obdobia jeho výchovy profesionálnu hráčsku zmluvu s klubom z iného členského štátu Európskej únie.⁶⁰ V uvedenom prípade sa jedná o legitímny cieľ, ktorý je reprezentovaný systémom odškodňovania za výchovu, ktorý spočíva v podpore náboru a výchove ďalších mladých hráčov. Je potrebné si uvedomiť, že vyplývajúce právne závery z prípadov *Bosman* a *Bernard* by sa mali aplikovať iba na pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov pri medzištátnych prestupoch v rámci Európskej únie. Uvedené závery by sa nemali aplikovať na vnútroštátne prestupy profesionálnych športovcov. V rámci osobnej pôsobnosti sa právo voľného pohybu vzťahuje aj zamestnávateľov profesionálnych športovcov ako aj ich rodinných príslušníkov. Pre vymedzenie pojmu zamestnanec musí mať pracovná činnosť hospodársky výzvam, pričom táto podmienka sa nevzťahuje na zamestnávateľov. Z uvedeného dôvodu právo voľného pohybu patrí aj športovým klubom a športovým zväzom.⁶¹ Právo voľného pohybu majú aj rodinní príslušníci profesionálnych športovcov, pričom rodinní príslušníci nemusia mať štátnu príslušnosť niektorého z členských štátov Európskej únie, lebo ich právo je len odvodené od práva voľného pohybu zamestnancov. V aplikačnej praxi sa môže stať, že profesionálny športovec bude súčasne vykonávať športovú činnosť na Slovensku a súčasne aj v Českej republike, pričom na Slovensku bude mať profesionálny športovec status zamestnanca a v Českej republike status

⁵⁹ DOLOBÁČ, M.: Sloboda voľného pohybu v oblasti športu. Dostupné na internete: http://www.ucps.sk/Sloboda_volneho_pohybu_v_oblasti_sportu_#InsertNoteID_62_marker63 (prezerané dňa 13.11.2018, 15:43 hod.)

⁶⁰ BARANCOVÁ, H. a kol: Nadnárodný pohyb zamestnancov a služieb. Bratislava: Sprint dva, 2011, str. 28 a 29, ISBN: 978-80-89393-61-9.

⁶¹ BARANCOVÁ, H.: Práva zamestnancov Európskej únie. Praha: Leges, 2016, str. 23 a 24, ISBN: 978-80-7502-117-5.

samostatne zárobkovo činnejš osoby. Takýto profesionálny športovec bude potom podliehať dvom odlišným právnym režimom napríklad pri medzištátnych prestupoch. V identickej situácii bude takýto profesionálny športovec recipientom dvoch slobôd, a to v Slovenskej republike bude adresátom slobody voľného pohybu zamestnancov a v Českej republike bude adresátom slobody voľného pohybu služieb. Súčasne z aktuálnej judikatúry SD EÚ týkajúcej sa voľného pohybu zamestnancov vyplýva požiadavka na status zamestnanca, že zamestnanec vykonáva prácu za odmenu.⁶² Vzniká teda otázka, či amatérsky organizovaný športovec bude požívať slobodu voľného pohybu zamestnancov alebo slobodu voľného pohybu služieb. Amatérsky športovec môže podľa § 4 ods. 4 zákona o športe vykonávať šport na základe zmluvy o amatérskom vykonávaní športu, pričom v zmysle § 47 ods. 6 môže byť takáto zmluva odplatná alebo bezodplatná. Ak je zmluva o amatérskom vykonávaní športu odplatná, športovec vykonáva šport ako inú samostatnú zárobkovú činnosť. Výška odmeny športovca nesmie byť vyššia, ako je minimálna mzda. Pokiaľ športovec vykonáva šport na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, v zmysle § 36 ods. 1 zákona o športe jeho mzda nesmie byť nižšia ako minimálna mzda podľa zákona o minimálnej mzde. Odhliadnuc od časového obmedzenia pri zmluve o amatérskom vykonávaní športu v aplikačnej praxi môže nastať situácia, že o statuse športovca bude rozhodovať výška jeho mzdy, t.j. v najmenšom vyjadrení 1 euro cent. V dôsledku výšky mzdy, resp. odmeny sa určí, či športovec bude zamestnancom alebo vykonávať šport ako samostatne zárobkovú činnosť (*zmluva o profesionálnom vykonávaní športu alebo zmluva o amatérskom vykonávaní športu*), v dôsledku čoho v nami naznačených intenciách bude v aplikačnej praxi adresátom rozdielnych slobôd voľného pohybu. Záverom uvádzame, že v takomto špecifickom prípade nie je vylúčené, že by SD EÚ takúto činnosť amatérského športovca s odmenou blížiacou sa hranici minimálnej mzdy podľa zákona o minimálnej mzde neposúdil ako samostatne zárobkovú činnosť, ale ako výkon závislej práce, v dôsledku čoho by priznal takémuto športovcovi status zamestnanca na účely voľného pohybu zamestnancov, pretože výška odmeny nie je rozhodujúca a odmeňovanie nemusí mať len peňažnú formu.⁶³ Sloboda voľného pohybu profesionálnych športovcov je priamo spätá so zásadou rovnakého zaobchádzania, ktorej sa budeme venovať v ďalšej podkapitole záverečnej práce.

⁶² Napr. Rozsudok SD EÚ v právnej veci Lawrie Blum, C -344/87.

⁶³ V situácii, kedy by napríklad podobnú právnú úpravu prevzala Česká republika do svojho pripravovaného zákona o športe, by mohol byť status zamestnanca pri amatérskom vykonávaní športu za odmenu na účely voľného pohybu zamestnancov posudzovaný rozdielne v závislosti od výšky minimálnej mzdy v konkrétnej krajine, pričom sa výška minimálnej mzdy môže líšiť skutočne minimálne.

2.2.2 Zásada rovnakého zaobchádzania

Zákaz diskriminácie a zásada rovnakého zaobchádzania patrí k základným ľudským právam profesionálnych športovcov, ktoré im patrí z dôvodu ľudskej bytosti ako aj zo statusu zamestnanca. Diskriminácia v oblasti športu môže mať podobu priamej diskriminácie ako aj nepriamej (skrytej) diskriminácie, ktorá najčastejšie vyplýva z vnútorných predpisov národných športových zväzov alebo športových organizácií. V oblasti športu sa rovnako tak môže objaviť pozitívna diskriminácia, ktoré zvýhodňuje určité pohlavie oproti druhému napríklad v otázke prístupu k výkonu určitej športovej činnosti. K diskriminácii profesionálnych športovcov môže dochádzať z dôvodov ich rasy, štátnej príslušnosti, pohlavia, veku, zdravotného stavu, náboženstva alebo politickej príslušnosti, príslušnosti k inému národnému športovému zväzu alebo športovej organizácii, výkonnosti, získanému oprávneniu na výkon športovej činnosti, oznámeniu protispoločenskej činnosti (*napr. match-fixing*) alebo z iných dôvodov. K špecifickým dôvodom diskriminácie a nerovnakého zaobchádzania môže u profesionálnych športovcov dochádzať v rámci ich pracovnoprávneho vzťahu, kedy dochádza k nerovnakému zaobchádzaniu a k porušeniu zákazu diskriminácie napríklad v dôsledku nerovnakého odmeňovania. Všeobecný zákaz diskriminácie je upravený v článku 18 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, podľa ktorého je diskriminácia na základe štátnej príslušnosti zakázaná.

V rámci Slovenskej republiky je zákaz diskriminácie upravený v zákone č. 365/2004 Z.z. zákon o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len: „*antidiskriminačný zákon*“). Antidiskriminačný zákon za dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania považuje zákaz diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. Antidiskriminačný zákon za diskrimináciu považuje priamu diskrimináciu, nepriamu diskrimináciu, obťažovanie, sexuálne obťažovanie a neoprávnený postih. Diskriminácia je aj pokyn na diskrimináciu a nabádanie na diskrimináciu. Diskriminácia v pracovnoprávnych vzťahoch je upravená v § 6 antidiskriminačného zákona. Podľa § 6 ods. 2 antidiskriminačného zákona sa zásada rovnakého zaobchádzania uplatňuje len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi najmä v štyroch oblastiach. Súčasťou prvej oblasti je prístup k zamestnaniu,

povolaniu alebo inej zárobkovej činnosti, vrátane požiadaviek pri prijímaní do zamestnania a podmienok a spôsobu uskutočňovania výberu do zamestnania. Druhá oblasť je tvorená samotným výkonom zamestnania a podmienok výkonu práce v zamestnaní vrátane odmeňovania, funkčného postupu v zamestnaní a prepúšťania. Obsahom tretej oblasti sú práva zamestnancov týkajúce sa prístupu k odbornému vzdelávaniu. Štvrtá oblasť práv zamestnancov je spojená s ich členstvom a pôsobením v organizáciách zamestnancov, organizácii zamestnávateľov a v organizáciách združujúcich osoby určitých profesií vrátane poskytovania výhod, ktoré tieto organizácie svojim členom poskytujú.

Zásada rovnakého zaobchádzania sa v športe neuplatňuje bezvýhradne. Špecifická športová činnosť je dôvodom na uplatnenie výnimiek z uplatňovania zásady rovnakého zaobchádzania. Podľa Bielej knihy o športe výnimku tejto zásady predstavujú oddelené súťaže mužov a žien, osôb so zdravotným postihnutím ako aj osôb, ktoré sú geneticky odlišné. Legislatívnu výnimku z tejto zásady pripúšťa aj v § 8 ods. 1 antidiskriminačného zákona, podľa ktorého diskriminácia nie je také rozdielne zaobchádzanie, ktoré je odôvodnené povahou činností vykonávaných v zamestnaní alebo okolnosťami, za ktorých sa tieto činnosti vykonávajú, ak tento dôvod tvorí skutočnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie pod podmienkou, že cieľ je legitímny a požiadavka primeraná. Sme toho názoru, že športová činnosť spadá pod uvedenú výnimku z uplatňovania zásady rovnakého zaobchádzania, pokiaľ je sledovaný cieľ legitímny a požiadavka primeraná.

V aplikačnej praxi sa za problematické považujú tzv. kvóta systémy, ktoré rôznym spôsobom obmedzujú štart zahraničných hráčov v športových súťažiach. Problematika cudzineckých kvót do veľkej miery súvisí s problematikou voľného pohybu profesionálnych športovcov a zákazom diskriminácie na základe štátnej príslušnosti. V pomerne nedávnej minulosti sa vo futbale uplatňovalo tzv. pravidlo 3+2, ktorého podstatou bolo obmedzenie štartu cudzích štátnych príslušníkov v národných futbalových zápasoch. SD EÚ v prípade *Doná v. Mantero* vyslovil, že obmedzenie účasti cudzích štátnych príslušníkov v zápasoch národných športových mužstiev je akceptovateľne, avšak v prípade *Bosman* pravidlo 3+2 bolo uznané za diskriminačné.⁶⁴ Rovnako tak SD EÚ v prípade *Simultenkov* vyslovil neprípustnosť cudzineckých kvót.⁶⁵ K cudzineckým kvótam však uvádzame, že podľa nášho názoru je potrebné každý jeden prípad posudzovať individuálne a v kontexte športovej súťaže, pretože

⁶⁴ ČORBA, J.: Ťažký život legionára – pojednanie o možnostiach vykonávania športovej činnosti v zahraničí. In.: Míľniky práva v stredoeurópskom priestore 2007: zborník z medzinárodnej konferencie doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov konanej v dňoch 16.-18.04.2007, Častá, Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, str. 269-278. ISBN: 978-80-7160-250-7.

⁶⁵ HAMERNÍK, P.: Rozsudek Evropského soudního dvora Simultenkov – definitivní konec cizineckých kvót ve sportu v EÚ ? In: Právní rozhledy, rok 2005, ročník 21., str. 795-799, ISSN: 1210-6410.

celoplošný zákaz cudzineckých kvót môže pôsobiť aj kontraproduktívne. Ako príklad uvádzame nasledovnú situáciu. V zmysle Súťažného poriadku Slovenského zväzu ľadového hokeja (ďalej len: „SZLH“) platí, že v majstrovskom hokejovom stretnutí 1. ligy juniorov môžu v jednom stretnutí nastúpiť najviac traja zahraniční hráči. Existujú však v prípade, najmä v období chrípok, sviatkov alebo skúškového obdobia, kedy menšie hokejové kluby nedokážu postaviť v zmysle pravidiel ľadového hokeja ani najmenšiu možnú hrajúcu zostavu hráčov v počte 10 korčuliarov a 1 brankár. V tomto dôsledku sa hokejové stretnutie ani nezačne, pričom samotný hokejový klub môže mať pripraveného ešte v poradí štvrtého zahraničného hráča, avšak dôsledku cudzineckých kvót nemôže byť napísaný na súpisku mužstva. Sme toho názoru, že v takomto prípade cudzinecké kvóty môžu pôsobiť kontraproduktívne a v prípade absencie domácich slovenských hráčov nesledujú ich pôvodný zamýšľaný cieľ, pretože v dôsledku ich uplatnenia sa znemožní odohratie majstrovského hokejového stretnutia pre zvyšných slovenských hráčov.

Judikatúra SD EÚ sa vo väčšine prípadov týka výkonu profesionálnej športovej činnosti, ktorá spĺňa znaky hospodárskej a ekonomickej činnosti. Je potrebné však povedať, že výkon amatérskeho športu rovnako tak podlieha zásade rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie. V prípade Komisia vs. Francúzsko SD EÚ vyslovil, že zásade rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie podliehajú aj voľnočasové aktivity, ktoré sú prejavom slobody pohybu. Zamestnanci majú právo na rovnaké zaobchádzanie nie len v otázke ich zamestnania, ale aj v otázke prístupu ďalších sociálnych výhod, medzi ktoré môžeme zaradiť aj amatérsky šport.⁶⁶

2.2.3 Ochrana súkromia športovcov

V súčasnej dobe môžeme bezpochyby konštatovať, že ľudstva sa nachádza v digitálnej dobe. Digitálna doba je sprevádzaná masívnym zavádzaním nových technológií do výrobných procesov, internetizáciou a digitalizáciou. Oblasť športu nie je v tomto smere žiadnou výnimkou. V rámci športu s potupnou digitalizáciou a technologizáciou sa rozvíjajú nové formy monitorovania profesionálnych športovcov ako zamestnancov. Nie je pritom zriedkavé, že nové formy monitorovania môžu negatívnym spôsobom zasiahnuť do práva na ochranu súkromia profesionálnych športovcov.

⁶⁶ Rozsudok SD EÚ v právnej veci Komisia vs. Francúzsko, C – 334/94 zo dňa 1996.

Ochrana súkromia v zmysle článku 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd možno považovať za základné ľudské právo profesionálnych športovcov. Podľa tohto článku má každý na ochranu svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Podobne aj článok 7 a 8 Charty základných práv Európskej únie definuje právo na ochranu súkromného a rodinného života, obydlia a komunikácie, pričom za obydlie je v zmysle judikatúry ESĽP v právnej veci *Niemnitz* možné považovať kanceláriu zamestnanca a jeho pracovisko.⁶⁷ V kontexte športu je následne možné uvažovať o ochrane súkromia profesionálnych športovcov ako zamestnancov v priestoroch celého športoviska, na ktorom profesionálni športovci vykonávajú športovú činnosť.

Ochrana súkromia profesionálnych športovcov má v aplikačnej praxi viacero oblastí, v rámci ktorých môže dochádzať k neoprávneným zásahom do práv a právom chránených záujmov na ochranu súkromia profesionálnych športovcov. V aplikačnej praxi možno identifikovať neoprávnené zásahy do ochrany súkromia profesionálnych športovcov najmä ich neoprávneným monitorovaním, ktoré nemá zmluvný alebo zákonný podklad, pričom sledovaný účel je možné dosiahnuť aj menej invazívnym spôsobom. Typickým príkladom je monitorovanie ich základných biometrických a fyzikálnych údajov, na základe ktorých môže dôjsť k vyvodu pracovnoprávných dôsledkov v podobe skončenia pracovnoprávneho vzťahu s profesionálnym športovcom. Medzi ďalší spôsob narušenia ochrany súkromia profesionálnych športovcov patrí ich monitorovanie napríklad prostredníctvom dronov, ktoré využíva športová organizácie pri tréningových jednotkách na dodržiavanie disciplíny a pokynov profesionálnych športovcov. K narušeniu súkromia profesionálnych športovcov môže dôjsť aj prostredníctvom tretích osôb, ktoré neoprávneným zverejnením videozáznamu zo športového podujatia na internet, v dôsledku čoho tretia osoba môže zverejnením takého videozáznamu zásahom zasiahnuť do práva na ochranu súkromného života a právo na slobodu vierovyznania tým, že zo zverejneného videozáznamu vyplýva, že profesionálny športovec sa napríklad pred športovým výkonom prežehnal, z čoho je možné vyvodit' jeho náboženské vierovyznanie.

Ochrana súkromia profesionálnych športovcov upravená aj v zákone o športe. Pri vykonávaní športu môže byť športovec bez jeho súhlasu monitorovaný športovou organizáciou, ku ktorej má príslušnosť, ak § 90 ods. 5 zákona o športe neustanovuje inak. Z monitorovania môžu byť vyhotovované obrazové, zvukové, obrazovo-zvukové záznamy a záznamy o fyzickej výkonnosti športovca. Záznamy z monitorovania uchováva športová

⁶⁷ BARANCOVÁ, H.: Nové technológie v pracovnoprávných vzťahoch. Praha. Leges, 2017, str. 69 a 70, ISBN: 979-80-7502-253-0.

organizácia, ku ktorej má športovec príslušnosť, najviac 12 rokov odo dňa ich vyhotovenia. Monitorovanie športovca je možné iba na účely posudzovania športového výkonu športovca, prípravy športovca alebo majetkového zhodnotenia záznamov športovou organizáciou. Použitie záznamov nesmie byť v rozpore s oprávnenými záujmami športovca a nesmie bezdôvodne zasahovať do jeho práva na ochranu súkromia nad rámec nevyhnutný na dosiahnutie účelu monitorovania a zaznamenávania športového výkonu športovca. Z uvedeného vyplýva, že monitorovanie profesionálnych športovcov prostredníctvom obrazových, zvukových a obrazovo - zvukových záznamov je možné bez súhlasu športovca len v prospech športovej organizácii. Akékoľvek monitorovanie prostredníctvom iných subjektov sa musí uskutočniť len na základe súhlasu profesionálneho športovca. Takýto súhlas nie je potrebný pre verejnoprávne a súkromné médiá, pričom akékoľvek ďalšie súhlasy s vyhotovovaním obrazových, zvukových a obrazovo - zvukových záznamov môžu byť predmetom vzájomných mediálnych, marketingových a reklamných práv a povinností, ktoré vyplývajú z ďalších zmluvných vzťahov medzi profesionálnymi športovcami a tretími subjektmi. Zásah do práva na súkromný život je možné len za splnenia podmienok legality, legitimity a proporcionality.⁶⁸

Ochrana súkromia profesionálnych športovcov má nepochybne veľký význam pri antidopingových kontrolách. Podľa § 90 ods. 5 zákona o športe v priestoroch výkonu dopingovej kontroly, ktoré boli na tento účel poskytnuté organizátorom súťaže, sa nesmú vyhotovovať akékoľvek obrazové záznamy, zvukové záznamy alebo zvukovo-obrazové záznamy. Rovnako tak Svetová antidopingová organizácia WADA vydala v júni 2018 dokument s názvom Medzinárodné štandardy ochrany súkromia a osobných informácií profesionálnych športovcov pri antidopingovej kontrole. Tento dokument obsahuje dve časti, pričom druhá časť rieši ochranu osobných informácií pri antidopingovej kontrole.⁶⁹

2.2.4 Sociálne práva profesionálnych športovcov

Požiadavka dodržiavania základných sociálnych práv profesionálnych športovcov vznikla s postupnou komercializáciou športu, ktorá so sebou okrem finančnej oblasti športu vyvinula vysoký tlak na športové výkony profesionálnych športovcov, v dôsledkom čoho veľmi často dochádza k poručeniu ich základných sociálnych práv. Nie je tajomstvom, že

⁶⁸ GÁBRIŠ, T.: Zmluvné záväzky a základné práva športovcov. 1. vydanie. Bratislava: Vydavateľstvo Michala Vaška, str. 105, ISBN: 978-80-7165-849-8.

⁶⁹ WADA: International Standard protection of privacy and personal information. June 2018, 18 pages. Dostupné na: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/ispppi-_final_-_en.pdf.

v súčasnej dobe sa niektoré vrcholové športové kluby v Slovenskej a v Českej republike nachádzajú v nepriaznivej finančnej situácii, následkom ktorej sú neplatené záväzky voči profesionálnym športovcom. Zlá platobná kondícia športových klubov so sebou prináša mnoho negatívnych následkov pre profesionálnych športovcov a ich rodinných príslušníkov. Profesionálni športovci strácajú motiváciu k vrcholovým športovým výkonom a veľmi často sa uchylujú k stávkovaniu na vlastné športové výkony, následkom čoho dochádza k oslabeniu integrity športovej súťaže ako takej. Nedodržiavanie základných sociálnych práv profesionálnych športovcov môže mať nepriaznivý dopad na zdravotný stav športovcov v dôsledku fyzického preťaženia a zanedbania regenerácie. Medzi základné sociálne práva profesionálnych športovcov možno zaradiť právo na prácu, právo na odmenu za vykonanú prácu, právo na odpočinok po vykonanej práci, právo na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, právo na kolektívne vyjednávanie a štrajk.

2.2.4.1 Právo na prácu

Právo na prácu predstavuje základné ústavné právo profesionálnych športovcov, ktoré im v Slovenskej republike vyplýva z Ústavy SR a v Českej republiky z Listiny základných práv a slobôd bez ohľadu na právny status profesionálnych športovcov v obidvoch krajinách. V zmysle Ústavy SR majú občania právo na prácu a slobodnú voľbu zamestnania bez akýchkoľvek obmedzení a diskriminácie, ako aj právo na ochranu proti nezamestnanosti. Predmetom pracovného práva je bližšia konkretizácia a špecifikácia tohto ústavného práva, pričom konkrétny obsah tohto práva garantuje zákon o športe, Zákonník práce alebo napríklad zákon o službách zamestnanosti. Právna teória chápe právo na prácu ako alternatívne právo. To znamená, že štát sa nemôže zbaviť povinnosti zabezpečiť základné predpoklady práva na prácu pre svojich občanov. Ak svoju povinnosť však nemôže plniť voči všetkým práceschopným fyzickým osobám, musí ju zabezpečiť náhradným spôsobom, napríklad v podobe dávky nezamestnanosti.⁷⁰ Realizácia práva na prácu sa uskutočňuje počas nielen predzmluvných vzťahov v rámci negotiačné zmluvných podmienok medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom, ale aj počas trvania pracovnoprávneho vzťahu.

V oblasti športu sa však v niektorých prípadoch zvykne právo na prácu profesionálneho športovca zamieňať s právnym nárokom spojeným s priamou účasťou na športovom podujatí. Právo na prácu profesionálneho športovca nemožno vykladať extenzívne

⁷⁰ BARACOVÁ, H., SCHRONK, R.: Pracovné právo. tretie prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: Sprint 2, 2016, str. 126, ISBN: 978-80-89710-26-3

v tom zmysle, že profesionálny športovec má právo, resp. právny nárok na priamy súťažný výkon v konkrétnej športovej súťaži. Takúto mylnú predstavuje je možné v aplikačnej práci identifikovať najmä pri mládežníckych a juniorských súťažiach, kedy sa rodičia snažia za každú cenu presadiť, aby ich mladý športovec hral a pravidelne nastupoval v konkrétnych súťažiach, najmä v kolektívnych športoch.

2.2.4.2 Právo na odmenu za vykonanú prácu

Právo na odmenu za vykonanú prácu patrí v súčasnej dobe v podmienkach Slovenskej a Českej republiky za najviac porušujúce základné sociálne právo profesionálnych športovcov v dôsledku nepriaznivej platobnej kondícii niektorých športových klubov. Základnou formou odmeny za vykonanú športovú činnosť je mzda, resp. odmena alebo plat. Obsah práva na prácu je priamo spätý s výkonom športovej činnosti profesionálneho športovca. To znamená, že mzda patrí profesionálnemu športovcovi len za skutočne vykonanú prácu. Je síce pravdou, že športová organizácia v postavení zamestnávateľa má povinnosti profesionálnemu športovcovi vypláť finančné prostriedky aj vtedy, keď práve športovú činnosť profesionálny športovec nevykonáva, ale nie titulom mzdy ale náhrady mzdy. Na výplatu mzdy za športovú činnosť má profesionálny športovec právny nárok. V zmluve o profesionálnom vykonaní športu alebo v hráčskej zmluve je možné dohodnúť, že odmena za vykonanú prácu bude v okrem peňažnej podobe vyplácaná aj v inej podobe, pričom sa najčastejšie bude jednať o zmiešanú formu mzdy, ktorá bude pozostávať zo základnej zložky mzdy bez ohľadu na športové výsledky. K základnej zložke mzdy môžu byť na základe osobných športových výkonov profesionálneho športovca a postavenia športovej organizácie v športovej súťaži pripočítané prémie alebo odmeny, pričom nie je vylúčené, že časť mzdy alebo prémie môže športová organizácia poskytnúť v naturálnej podobe, napríklad vo forme športovej výstroje alebo vstupeniek na medzinárodné športové podujatia tak, ako to predpokladá Dohovor MOP č. 95 o ochrane mzdy, podľa ktorého rozsah poskytnutie naturálnej mzdy musí zohľadňovať potreby zamestnanca a členov jeho rodiny. To znamená, že športová organizácia si nemôže v rámci zmluvného vzťahu s profesionálnym športovcom dohodnúť, že mu bude vyplácať celú mzdu vo forme naturálnej mzdy, ale vždy len takú časť mzdy, ktorá zodpovedá jeho osobným potrebám a potrebám členov jeho rodiny. Právo profesionálneho športovca na odmenu za vykonanú prácu je na strane športovej organizácie v zmysle § 33 písm. b) zákona o športe pretavené do povinnosti športovej organizácie za vykonanú športovú činnosť vyplácať športovcovi mzdu. Za negatívum súčasnej právnej úpravy hodnotíme nedostatočnú

dôslednosť zákonodarcu pri vymedzení tejto povinnosti, pretože sme toho názoru, že toto ustanovenie by malo byť doplnené o pojmy ako „náhrada mzdy a náhrady podľa osobitného predpisu“.

2.2.4.3 Právo na odpočinok po vykonanej práci

Právo na odpočinok po vykonanej práci zaručuje profesionálnym športovcom regeneráciu fyzických a psychických síl, ktoré vynaložili v súvislosti s podaným športovým výkonom. Právo na odpočinok po vykonanej práci je priamo späté s pracovným časom profesionálneho športovca. Pokiaľ športovec nevykonáva športovú činnosť, v zásade oddychuje a čerpá odpočinok po vykonanej športovej činnosti. Podstatou právo na odpočinok po podanom športovom výkone je, že profesionálny športovec je oslobodený ako akejkolvek športovej činnosti a je oprávnený voľne disponovať so svojim voľným časom. V porovnaní s klasickými zamestnancami právo na odpočinok po vykonanej práci sa však podľa nášho názoru líši od odpočinku po vykonanej práci profesionálnych športovcov. Pokým čerpanie odpočinku po vykonanej práci primárne slúži okrem iného na regeneráciu fyzických síl zamestnanca, u profesionálnych športovcov sa regenerácia fyzických síl zvyčajne uskutočňuje v rámci pracovného času profesionálnych športovcov, pretože počas nej nie je profesionálny športovec oprávnený voľne disponovať so svojim voľným časom. Pracovný čas a odpočinok profesionálneho športovca vymedzuje zákon o športe odlišne od Zákonníka práce. Podľa § 37 ods. 3 zákona o športe počas denného pracovného času má športovec právo na nepretržitý odpočinok a regeneráciu podľa podmienok vyžadovaných na vykonávanie konkrétneho druhu športu. Nepretržitý odpočinok nesmie byť kratší ako šesť hodín za časový úsek 24 hodín. Športová organizácia je povinná zabezpečiť, aby športovec mal raz za týždeň jeden deň nepretržitého odpočinku. Ak nie je možné zabezpečiť odpočinok podľa prvej vety z dôvodu, že to podmienky vyžadované na vykonávanie konkrétneho druhu športu neumožňujú, športová organizácia zabezpečí nepretržitý odpočinok tak, aby športovec mal raz za dva týždne najmenej dva dni nepretržitého odpočinku v týždni. Zákon o športe však neupravuje situáciu, keď športová organizácia nebude schopná zabezpečiť nepretržitý odpočinok tak, aby športovec mal raz za dva týždne najmenej dva dni nepretržitého odpočinku v týždni, čo hodnotíme ako negatívum súčasnej právnej úpravy zákona o športe. Športová organizácia, pre ktorú športovec vykonáva šport na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, má v zmysle § 33 písm. e) povinnosť zabezpečiť v súvislosti s vykonávaním športu zdravotnú starostlivosť, regeneráciu a oddych športovca.

2.2.4.3 Právo na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

Právo na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci profesionálnych športovcov má v súčasnej dobe nespochybniteľný význam nielen zo strany športových organizácií, ale aj štátu, ktorý prostredníctvom svojej ingerencie rôznymi spôsobmi reguluje bezpečnosť a ochranu zdravia pri športovej činnosti profesionálnych športovcov. Subjektívne právo profesionálneho športovca na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci priamo súvisí s právom profesionálneho športovca na spravodlivé a primerané pracovné podmienky. Cieľom regulácie práva na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci je vytvorenie takých pracovných podmienok pre profesionálnych športovcov, ktoré neohrozujú ich život, zdravie a majetok a ktoré zaručujú podávanie kvalitných športových výkonov bez priameho alebo nepriameho ohrozenia ich života alebo zdravia. Regulácia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci môže byť predmetom ochrany uvedenej v zákonom alebo podzákonnom právnom predpise, pričom v oblasti športu nie je ničím výnimočným, že bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci môžu upravovať vnútorné predpisy športovej organizácie alebo dokonca pravidlá konkrétneho športu. Typickým príkladom sú pravidlá ľadového hokeja, ktoré predpisujú pre hráčov a brankárov konkrétne kvalitatívne požiadavky na ich hráčske a brankárske výstroje, pričom dokonca upravujú ich spôsob kontroly a sankcie (*príslušné tresty v priebehu hry*) za ich nedodržiavanie zo strany samotných hráčov. Športová organizácia v rámci svojich vnútorných predpisov regulujúcich pravidlá štartu určitej konkrétnej športovej súťaže môže určiť, že pri športovej súťaži konkrétnej vekovej a kvalitatívnej kategórie musí byť prítomný záchranár alebo lekár, pričom nie je ničím výnimočným, že v najvyšších súťažiach sa vyžaduje, aby na športovom podujatí bola prítomná lekárska zdravotná služba s vozidlom prvej pomoci. Osobitnú kategóriu tvoria povinnosti prevádzkovateľa športoviska, ktorý je častokrát iným subjektom od národného športového zväzu a športovej organizácie, ktorý má povinnosť pripraviť športovú plochu pre profesionálnych športovcov tak, aby na nej nedochádzalo k ohrozeniu života a zdravia profesionálnych športovcov.

Prejavom dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sú lekárske prehliadky, ktoré sú zamerané na zdravotnú spôsobilosť profesionálneho športovca. Profesionálny športovec je povinný oznámiť bezodkladne športovej organizácii zranenie, ochorenie alebo stratu zdravotnej spôsobilosti na vykonávanie športu. Profesionálny športovec je súčasne povinný absolvovať lekárske ošetrenie alebo iný zdravotný výkon po konzultácii so športovou organizáciou, ak nejde o neodkladnú zdravotnú starostlivosť, alebo absolvovať lekársku prehliadku, lekárske ošetrenie alebo iný zdravotný výkon na základe pokynu športovej

organizácie. Základnou povinnosťou športovej organizácie je zabezpečiť v súvislosti s vykonávaním športu zdravotnú starostlivosť, regeneráciu a oddych športovca. Športová organizácia je oprávnená v rámci predzmluvných vzťahov od profesionálneho športovca vyžadovať informácie o zdravotnej spôsobilosti na vykonávanie športu. Zákon o športe obsahuje špeciálne ustanovenie upravujúce uzatváranie zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu športovcom mladším ako 15 rokov alebo starším ako 15 rokov, ale ktorý nedovŕšil povinnú školskú dochádzku. Pri uzavretí zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu športovcom do 15 rokov veku alebo športovcom starším ako 15 rokov veku pred skončením povinnej školskej dochádzky zákon o športe vyžaduje povolenie, ktoré vydáva príslušný inšpektorát práce po dohode s príslušným orgánom štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva. Povolenie je možné vydať, len ak vykonávanie športu neohrozí zdravie, bezpečnosť, ďalší vývoj alebo povinnú školskú dochádzku profesionálneho športovca. V povolení sa určia podmienky vykonávania športu.

2.2.5 Právo na kolektívne vyjednávanie a štrajk

Ústavne zaručené právo na kolektívne vyjednávanie a štrajk majú zaručené len profesionálni športovci na Slovensku, pretože v Českej republike nemajú profesionálni športovcovi status zamestnancov. Medzi typické pracovnoprávne inštitúty tohto práva patria mechanizmy negociačného procesu a vyjednávania, kolektívne zmluvy, alebo účasť profesionálnych športovcov na riadení a kontrole športovej organizácie. Právo na kolektívne vyjednávanie je zaručené článkom 2 Dohovoru MOP č. 154 z roku 1981 o podpore kolektívneho vyjednávania, Ústavou SR, zákonom o športe a zákonom č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov.

Podľa zákona o športe profesionálni športovci majú právo odborovo sa združovať na ochranu svojich hospodárskych a sociálnych záujmov. Športovci majú právo na kolektívne vyjednávanie so športovou organizáciou alebo organizáciou športových organizácií prostredníctvom odborovej organizácie. Zástupcovia športovcov nesmú byť za plnenie úloh vyplývajúcich z výkonu svojej funkcie športovou organizáciou znevýhodňovaní ani inak postihovaní. Zmluvné strany sa môžu v kolektívnej zmluve dohodnúť na podmienkach, ktoré sú pre športovcov výhodnejšie, ako ich upravuje zákon o športe, predpisy športovej organizácie, predpisy národného športového zväzu, ak zákon o športe výslovne nezakazuje alebo ak z jeho ustanovení nevyplýva, že sa od nich nemožno odchýliť. Kolektívna zmluva a jej zmeny sa zverejnia aj na mieste prístupnom pre športovcov. Zákon o športe však bližšie

neustanovuje, ktoré miesto je možné považovať za miesto prístupné pre športovcov. V aplikačnej praxi to môže byť oznam na nástenke v šatni športovcov alebo na webovej stránke športovej organizácie alebo národného športového zväzu. Na presadzovanie sociálnych práv a právom chránených záujmov vznikajú športové organizácie, ktorých primárnym účelom je podpora a presadzovanie ohrozených a porušených práv a právom chránených záujmov. Napríklad v podmienkach ľadového hokeja je v Slovenskej republike takouto organizáciou Slovenská asociácia hráčov ľadového hokeja, ktorá vystupuje pod označením „*SIPHA*“.⁷¹ V športovej terminológii sa pomerne často využíva pojem „*lockout*“.

⁷¹ Bližšie pozri: <https://www.sihpa.net/>. (Prezerané dňa 27.12.2018, 14:28 hod.)

3. Výkon práce v športe

Pri identifikácii spôsobov výkonu práce a následnej identifikácii ťažiskových na seba nadväzujúcich legislatívnych pojmov je potrebné na úvod vychádzať z pojmu práca. V tejto kapitole záverečnej práce bude predmetom skúmania predovšetkým ľudská práca, aj keď s postupným rozvojom nových technológií v oblasti športu už nemožno výlučne hovoriť len ľudskej práci. Práca predstavuje cieľavedomú ľudskú činnosť, ktorá môže spočívať v aktívnom konaní a vo výnimočných prípadoch môže predstavovať aj pasívnu činnosť. Práca môže byť v rámci súkromného práva predmetom pracovného práva ako aj občianskeho alebo obchodného práva. Pre účely ďalšej vedeckej práce s týmto pojmom sa zväčša zameriame na pojem ľudská práca pre účely pracovného práva.

Pracovné právo ako právny pojem vychádza nielen z fyzikálnej definície práce, ale hlavne z jej hospodárskej definície, v zmysle ktorej práca ako výrobný faktor slúži na pokrytie potrieb telesného a duševného rozvoja človeka. Z uvedeného dôvodu centrálnym pojmom, ku ktorému sa viaže predmet pracovného práva, je ľudská práca. Súčasne je potrebné uviesť, že predmet pracovného práva nemožno odvodiť len zo slov *právo* a *práca*, ale ľudská práca musí spĺňať určité kvalitatívne požiadavky na to, aby mohla byť predmetom pracovného práva. Takéto kvalitatívne požiadavky sú uvedené v § 1 ods. 2 § 1 ods. 2 Zákonníka práce alebo v § 2 zákona č. 262/2006 Sb. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len: „český Zákonník práce“), pretože len závislá práca môže byť predmetom pracovného práva.

Pojmy *práca*, *závislá práca* a *športová činnosť* sú medzi sebou navzájom prepojené. Najširším pojmom z uvedenej trojice pojmosloví je pojem *práca*. Pod týmto pojmom môžeme v najširšom slova zmysle rozumieť akúkoľvek ľudskú prácu v rôznom odvetví hospodárstva. V rámci oblasti športu ako jedného sektora hospodárstva môžeme hovoriť o *športovej činnosti*, ktorá sa najviac spoločných čít s pojmom *práca* ako ľudskej aktivity. Nie každý výkon *práce* alebo *športovej činnosti* musí byť automaticky považovaný za *závislú prácu*. Za *závislú prácu* bude považovaná len *práca* alebo *športová činnosť*, ktorá v zmysle slovenského a českého Zákonníka práce spĺňa všetky jej charakteristické znaky. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ športová činnosť spĺňa všetky definičné znaky pojmu *závislá práca*, takáto športová činnosť musí byť vykonávaná v režime pracovného práva. Akákoľvek iná *práca*, resp. *športová činnosť* nemôže byť predmetom pracovného práva, a to ani na základe prejavu vôle profesionálneho športovca a športovej organizácie. Takáto *práca*, resp. *športová činnosť* musí byť vykonávaná v inom režime, akým je režim pracovného práva.

Športovú činnosť nie je možné automaticky bez podrobného skúmania konkrétneho prípadu považovať za prácu v zmysle pracovného práva. Pokiaľ je športová činnosť vykonávaná zo záľuby alebo je športová činnosť vykonávaná ako hra alebo zábava, nemožno takúto športovú činnosť považovať za prácu v zmysle pracovného práva, aj keď pri nej športovci musia vynaložiť veľké množstvo fyzických síl. Pokiaľ je športová činnosť vykonávaná za určitým hospodárskym účelom (*najmä ziskom*) alebo prospechom pre subjekt pôsobiaci v oblasti športu (*najmä športová organizácia alebo národný športový zväz*), môžeme hovoriť o ľudskej práci, ktorá je predmetom skúmania pracovného práva. Pokiaľ takáto športová činnosť ako ľudská práca spĺňa definičné znaky závislej práce, je nutné, aby bola vykonávaná v režime pracovného práva. Pokiaľ takáto športová činnosť nenapĺňa definičné znaky závislej práce, môže byť vykonávaná v inom ako pracovnoprávnom vzťahu. Najčastejšie pôjde o občianskoprávny alebo obchodnoprávny vzťah medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom.

V súčasnej dobe je v Českej republike diskutovanou témou, či športová činnosť profesionálnych športovcov môže za určitých okolností napĺňať znaky závislej práce, ktoré sú uvedené v § 2 českého Zákonníka práce. Napriek tomu, že v Slovenskej republike zákon o športe celkom jednoznačne považuje profesionálnych športovcov v kolektívnych športoch za zamestnancov, existujú športy, ktoré neakceptujú uvedený právny stav *de lege lata* a športové organizácie uzatvárajú s profesionálnymi športovcami nepomenované zmluvné typy podľa § 51 Občianskeho zákonníka a § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktoré sú v aplikačnej praxi nazývané ako profesionálne hráčske zmluvy. Typickým príkladom takéhoto športu je práve ľadový hokej.

Vedecké poznanie, či športová činnosť v kolektívnych športoch môže napĺňať znaky závislej práce, je potrebné považovať za kľúčový prvok v otázke právneho postavenia profesionálnych športovcov v právnom poriadku Slovenskej a Českej republiky, od ktorého sa odvíja ďalšia plejáda práv a povinností zmluvných strán, ktoré sa môžu spravovať rôznymi právnymi režimami v rámci súkromného práva v závislosti od právneho postavenia profesionálnych športovcov.

V rámci tejto kapitoly záverečnej práce sa sústredíme na analýzu jednotlivých spôsobov výkonu práce v oblasti športu, pričom sa zameriame na definičné znaky športovej činnosti ako závislej práce v kontexte statusu profesionálnych športovcov v Slovenskej a v Českej republike.

3.1 Spôsoby výkonu práce v športe

Vo všeobecnosti platí, že športovú činnosť ako prácu je v podmienkach Slovenskej republiky a Českej republiky možné vykonávať na základe noriem súkromného práva. Pokiaľ je profesionálny športovec príslušníkom športovej organizácie, ktorá je zriadená rezortným strediskom, napríklad Policajným zborom Slovenskej republiky, športovú činnosť vykonáva na základe právneho predpisu verejného práva, avšak konkrétnej právnej normy súkromnoprávnej povahy.⁷²

Ako bolo naznačené vyššie, pokiaľ športová činnosť spĺňa všetky znaky závislej práce podľa § 1 ods. 2 Zákonníka práce, športovú činnosť musí športovec vykonávať v pracovnoprávnom vzťahu. Pokiaľ športová činnosť nenapĺňa všetky znaky závislej práce v zmysle § 1 ods. 2 Zákonníka práce, športová činnosť môže byť vykonávaná v inom ako pracovnoprávnom vzťahu, najčastejšie v občianskoprávnom alebo obchodnoprávnom vzťahu, formou podnikania, dobrovoľníckej práce alebo bez akéhokoľvek zmluvného vzťahu. Zákon o športe za iný pracovnoprávny vzťah považuje výkon športovej činnosti podľa zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu a zmluvu o výkone činnosti športového odborníka.

Jednotlivé spôsoby výkonu športovej činnosti zákon o športe reguluje podľa toho, či športovec vykonáva profesionálny šport alebo amatérsky šport. Spôsoby výkonu profesionálneho športu a amatérskeho športu upravuje ustanovenie § 4 zákona o športe. Ak činnosť profesionálneho športovca spĺňa znaky závislej práce podľa § 1 ods. 2 Zákonníka práce, profesionálny športovec vykonáva športovú činnosť na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu. Ak činnosť profesionálneho športovca nespĺňa znaky závislej práce v zmysle Zákonníka práce, profesionálny športovec vykonáva činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba. Pokiaľ činnosť profesionálneho športovca spĺňa všetky znaky závislej práce a súčasne je takýto profesionálny športovec príslušníkom športového klubu Policajného zboru Slovenskej republiky, takýto športovec vykonáva športovú činnosť v rámci pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovnoprávneho vzťahu podľa osobitného predpisu v príslušnom rezortnom stredisku.⁷³ Z uvedeného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že pokiaľ športová činnosť profesionálneho športovca napĺňa všetky znaky závislej práce podľa § 1 ods. 2 Zákonníka práce, profesionálny športovec nemá na výber medzi výkonom športovej činnosti v rámci pracovnoprávneho vzťahu alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba, ale je povinný vykonávať športovú činnosť ako

⁷² Napríklad § 16 zákona 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru v znení neskorších predpisov.

⁷³ Ibidem.

zamestnanec v rámci iného pracovnoprávneho vzťahu na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu.

Pokiaľ športovec vykonáva športovú činnosť na amatérskej úrovni, zákon o športe uvádza, že amatérsky športovec vykonáva amatérsky šport na základe zmluvy o amatérskom vykonávaní športu, pokiaľ však jeho športová činnosť spĺňa, že rozsah vykonávania športu, aj ak spĺňa znaky závislej práce, počas jedného kalendárneho roka nepresahuje osem hodín v týždni, päť dní v mesiaci alebo 30 dní v kalendárnom roku, alebo že zmluva amatérskeho športovca nezaväzuje k účasti na príprave súťaže alebo že amatérsky športovec vykonáva šport v rámci jednej alebo viacerých navzájom súvisiacich súťaží v krátkom časovom období. Zákon o športe ďalej uvádza, že amatérsky športovec môže vykonávať šport na základe zmluvy o príprave talentovaného športovca podľa § 48 zákona o športe, ďalej na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru alebo dokonca bez zmluvy. Z uvedeného vyplýva, že amatérsky športovec môže amatérsku športovú činnosť vykonávať ako zamestnanec na základe zmluvy o amatérskom vykonávaní športu alebo dohody o vykonaní práce podľa Zákonníka práce. Pokiaľ amatérsky športovec vykonáva športovú činnosť na základe zmluvy o prípade talentovaného športovca, nemá status zamestnanca. Športovec môže vykonávať za športovú organizáciu šport aj bez uzatvorenia písomnej zmluvy. Športovec v takomto prípade za vykonávanie športu za športovú organizáciu nárok na odplatu. Za odplatu sa však nepovažuje náhrada preukázateľných účelne vynaložených nákladov spojených s prípravou a súťažou športovca a s tým súvisiace vecné plnenia, nepeňažná odmena za športový výkon, najmä pohár, medaila alebo iná vecná cena. Športovec nemôže športovú činnosť na amatérskej úrovni vykonávať formou dobrovoľníctva. Na tomto mieste upozorňujeme na zjavnú mylnú predstavu širokej laickej športovej verejnosti, ktorá spočíva v tom, že profesionálny športovec si môže v zásade vybrať, na základe akého spôsobu bude vykonávať športovú činnosť. Opak je podľa nášho názoru pravdou, pretože pokiaľ športová činnosť amatérskeho športovca spĺňa všetky znaky závislej práce podľa § 1 ods. 2 Zákonníka práce, amatérsky športovec musí vykonávať športovú amatérsku činnosť v rámci pracovnoprávneho vzťahu, pričom v rámci konkurencie dvoch právnych úprav iného pracovnoprávneho vzťahu (zákona o športe a Zákonníka práce) si môže slobodne vybrať, akým právnym predpisom sa bude jeho iný pracovnoprávny vzťah spravovať.

Čo sa týka výkonu funkcie športových odborníkov v športe v zmysle § 6 zákona o športe platí, že športový odborník môže vykonávať prácu v športe ako podnikanie, na základe zmluvy o výkone športovej činnosti športového odborníka, na základe pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu, ako dobrovoľník podľa

zákona č. 406/2011 Z. z. zákon o dobrovoľníctve a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 440/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len: „zákon o dobrovoľníctve“).

Na záver je potrebné uviesť, že pokiaľ činnosť fyzickej osoby vykonávajúcej športovú odbornú činnosť nenapĺňa znaky závislej práce alebo podnikania, takáto fyzická osoba môže vykonávať svoju činnosť na základe pomenovaného alebo nepomenovaného zmluvného typu uvedeného v Občianskom zákonníku alebo v Obchodnom zákonníku. Typickým príkladom môže byť výkon činnosti hráčskeho agenta, ktorý môže vykonávať svoju činnosť na základe mandátnej zmluvy alebo príkaznej zmluvy.

V Českej republike je v dôsledku absencie špeciálnej úpravy jednotlivých spôsobov výkonu športovej činnosti v osobitnom zákone o športe situácia mierne odlišná. V podmienkach Českej republiky je potrebné skúmať, či športová činnosť konkrétneho športovca napĺňa znaky závislej práce, ktoré sú uvedené v § 2 českého Zákonníka práce. Pokiaľ športová činnosť profesionálneho športovca nenapĺňa znaky závislej práce, je možné, aby profesionálny športovec vykonával športovú činnosť na základe nepomenovaného zmluvného typu, najčastejšie hráčskej zmluvy, v zmysle § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. Občiansky zákoník v znení neskorších predpisov (ďalej len: „český Občiansky zákoník“) v postavení samostatne zárobkovo činnnej osoby. Pokiaľ jeho činnosť spĺňa všetky znaky závislej práce podľa českého Zákonníka práce, športová organizácia a profesionálny športovec musia podľa kogentných platných právnych predpisov pracovného práva uzatvoriť pracovnú zmluvu a to aj v takom prípade, ak na športovú činnosť profesionálneho športovca nemožno uplatniť všetky pracovnoprávne inštitúty upravené v Zákonníku práce z dôvodu osobitej povahy športovej činnosti. Český Zákonník práce podobne ako slovenský Zákonník práce pred prijatím zákona o športe nedáva na výber športovej organizácii a profesionálnemu športovcovi, aby si namiesto pracovnej zmluvy uzatvorili iný nepomenovaný zmluvný typ v prípade, kedy na športovú činnosť nemožno aplikovať všetky ustanovenia českého Zákonníka práce. Obdobne to platí aj pre výkon športovej činnosti pre trénerov, rozhodcov alebo pomocných funkcionárov. Pokiaľ ich činnosť napĺňa definičné znaky závislej práce v zmysle § 2 českého Zákonníka práce, musia svoju športovú činnosť vykonávať v rámci pracovnoprávneho vzťahu.

3.2 Športová činnosť optikou závislej práce

Profesionálna športová činnosť v kolektívnych športoch ako ľudská práca vykazuje mnoho podobných črt v porovnaní s definičnými znakmi závislej práce. Podľa § 1 ods. 2

Zákonníka práce je závislá práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom. Podľa § 1 ods. 3 Zákonníka práce platí, že závislá práca môže byť vykonávaná v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu (*štátnozamestnanecký pomer*) alebo výnimočne za podmienok ustanovených v tomto zákone aj v inom pracovnoprávnom vzťahu (*dohody o vykonaní práce mimo pracovného pomeru*). Súčasne platí, že závislá práca nemôže byť vykonávaná v zmluvnom občianskoprávnom vzťahu alebo v zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu podľa osobitných predpisov. Definícia závislej práce predstavuje kogentnú normu verejnoprávneho charakteru.⁷⁴ Od tejto normy sa nie je možné odchýliť. V Slovenskej republike sa mnohí autori priklonili k právnemu záveru, že športová činnosť v kolektívnych športoch spĺňa všetky znaky závislej práce.

Osobný výkon práce je jedným z charakteristických znakov závislej práce. V zmysle § 47 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce je výkon závislej práce naviazaný výlučne na osobu zamestnanca a zamestnanec sa pri výkone závislej práce nemôže dať zastúpiť. Športová činnosť je rovnako tak naviazaná na konkrétne kvalitatívne vlastnosti konkrétneho profesionálneho športovca. Profesionálny športovec disponuje konkrétnymi športovými vlastnosťami, ktoré sú rozhodujúce pre jeho angažovanie zo strany športových organizácií. Z uvedeného dôvodu nie je rovnako tak možné, aby sa profesionálny športovec dal pri výkone športovej činnosti zastúpiť. Tejto skutočnosti nebráni ani fakt, že v kolektívnych športoch na konkrétnych herných postoch môže dôjsť k substitúcii hráčov, aby si konkrétny hráč mohol počas športového zápasu oddychnúť. Počas takého oddychu profesionálneho hráča nedochádza k jeho zastúpeniu v zmysle Občianskeho zákonníka na konkrétnom hernom poste. Uvedenú skutočnosť podľa nášho názoru dosvedčuje skutočnosť, že profesionálny športovec sa môže počas jeho substitúcie a oddychu na hráčskej lavičke dopustiť porušenia pravidiel konkrétneho športu, napríklad nešportovým správaním. Z uvedeného dôvodu nie je možné akceptovať tvrdenia, že pri striedaní hráčov na konkrétnych postoch dochádza k zastúpeniu športovcov a tým výkon športovej činnosti nemá výlučne osobný charakter.

Závislá práca je charakteristická aj tým, že je to práca vykonávaná pre zamestnávateľa a v jeho mene. Profesionálna športová činnosť v kolektívnych športoch je vykonávaná rovnako tak pre športovú organizáciu v postavení zamestnávateľa profesionálnych športovcov a v jej mene. V tabuľkách športových súťaží vystupuje názov športovej organizácie ako

⁷⁴ ŠTEFKO, M.: Výkon závislé práce. Časopis pro právní vědu a praxi. Brno, č. 16, rok 2008, str. 339, ISSN: 1210-9126.

zamestnávateľa a nie mená profesionálnych športovcov. Výkon športovej činnosti profesionálnych športovcov v kolektívnych športoch je primárne vydávaný pre čo najlepšie výsledky športovej organizácie, ktorá vystupuje v konkrétnej športovej súťaži a až následne ako sekundárny na dosiahnutie individuálnych štatistík v rámci konkrétnej športovej súťaže, resp. v rámci športovej organizácie. Podľa nášho názoru neobstojí ani argument, ktorý by túto skutočnosť pri známych profesionálnych športovcoch spochybňoval tým, že mediálne známi profesionálni športovci už nevykonávajú športovú činnosť pre športovú organizáciu, ale pre rozvoj svojich vlastných podnikateľských aktivít v oblasti marketingu, reklám, sponzoringu a pod.

V poradí ďalším definičným znakom závislej práce je, že je to práca vykonávaná v pracovnom čase určenom zamestnávateľom. Tento znak závislej práce pri športovej činnosti je u širokej laickej a odbornej športovej verejnosti často diskutovaným, prostredníctvom ktorého dochádza k popretiu športovej činnosti ako závislej práce. Profesionálny športovec nemá pevne stanovenú pracovnú dobu v porovnaní s klasickými zamestnancami. Z uvedeného však nie je možné automaticky vyvodiť právny záver, že profesionálny športovec v kolektívnom športe si sám určuje čas výkonu športovej činnosti, v dôsledku čoho by platilo, že: *„športová činnosť je vykonávaná v pracovnom čase určenom zamestnancom a nie zamestnávateľom.“* Pracovný čas profesionálneho športovca je určený harmonogramom tréningových jednotiek zo strany športovej organizácie, zväčša vopred na jeden až dva týždne, rozpisom súťažných zápasov zo strany riadiaceho subjektu konkrétnej súťaže a súčasne časovým úsekom určeným na regeneráciu profesionálneho športovca, ktorý je zväčša čerpaný vo variabilných časových intervaloch, ktoré si profesionálny športovec sám zvolí. Pokiaľ je časový úsek určený na regeneráciu profesionálneho športovca určený spoločne pre všetkých športovcov, *napríklad v prípade profesionálnych hokejistov alebo futbalistov plávanie*, tento časový úsek sa musí započítavať do pracovného času profesionálneho športovca a tým pádom sa jedná o pracovný čas určený zamestnávateľom. Nie je rozhodujúce, že profesionálny športovec si vyberie časový úsek poskytnutý športovou organizáciou z viacerých možných, *kedy chce napríklad po hokejovom alebo futbalovom zápase regenerovať svoje fyzické a psychické sily*. Dôležité je, že sa jedná o časový úsek, ktorý je určený na regeneráciu zo strany športovej organizácie zväčša po dohode s tretím subjektom, napríklad prevádzkovateľom strediska poskytujúceho regeneráciu. Neobstojí ani argument, ktorý spochybňuje tento definičný znak závislej práce, obsahom ktorého je tvrdenie, že športové zápasy sa hrajú v časovom rozpätí, ktoré neurčuje zamestnávateľ, ale riadiaci orgán súťaže, poprípade subjekt oprávnený na vysielacie práva zo športového zápasu. K tomuto argumentu

uvádzame nasledovné, že zväčša vnútorné predpisy konkrétneho športu v rámci národnej športovej organizácie určujú, že športové organizácie majú právo podať návrh na stanovenie úradného začiatku domáceho športového zápasu, čím vlastne dochádza aj pre športovcov k stanoveniu pracovného času určeného pre výkon športovej činnosti pri športových zápasoch. Obdobne to platí aj pri predohrávkach alebo dohrávkach športových zápasov, pričom negociačné procesy medzi dvomi športovými klubmi vychádzajú z vlastných vnútorných potrieb športových organizácií, ktoré sú zväčša dôsledkom majúcim podklad v pracovnoprávných inštitútoch, napríklad v podobe hromadného čerpania dovolenie počas sviatkov, práceneschopnosť profesionálnych športovcov počas chrípkového obdobia a pod. Na záver k problematike pracovného času profesionálnych športovcov v kontexte definičných znakov závislej práce uvádzame, že pokiaľ sa profesionálny športovec rozhodne absolvovať tréningovú jednotku alebo regeneračný proces mimo rozvrhnutého rámca v rámci trávania doby odpočinku, nemožno túto skutočnosť považovať za skutočnosť popierajúcu existenciu závislej práce, pretože tento časový úsek je chápaný ako doba odpočinku, ktorá je síce primárne určená na oslobodenie od výkonu práce / športovej činnosti, avšak zákon o športe nezakazuje profesionálnym športovcom, aby počas doby odpočinku nevykonávali aktívnu alebo pasívnu športovú činnosť. Táto situácia je obdobná ako pri klasických zamestnancoch, kedy Zákonník práce nezakazuje zamestnancom, aby počas doby odpočinku nevykonávali inú fyzickú alebo psychickú aktivitu, ktorá má priamy súvis s ich výkonom práce. Skutočnosť, že športová organizácia by mala vo svojom vnútornom predpise upravené, že výkon športovej činnosti mimo časového rámca rozvrhnutého športovou organizáciou sa bude považovať za závažné porušenie športovej disciplíny, s ktorým sú eventuálne spojené ďalšie sankcie podľa § 34 ods. 4 písm. f) zákona o športe, nemožno automaticky považovať za popretie existencie športovej činnosti ako závislej práce.

Štvrtým a piatym definičným znakom závislej práce je, že je to práca vykonávaná podľa pokynov zamestnávateľa a vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca. Najčastejším argumentom pri týchto definičných znakoch závislej práce je, že profesionálny športovec pri konkrétnom športovom výkone (*hernej situácii*) nie je viazaný vždy pokynmi trénera a väčšina herných situácií je aj tak výsledkom vlastnej tvorivej športovej činnosti profesionálneho športovca. Je potrebné uviesť, že zamestnávateľ nemá len dispozičné právo takého pokyny vydávať, ale má aj povinnosť prostredníctvom vedúcich zamestnancov alebo iných subjektov svojich zamestnancov riadiť a koordinovať a na tento účel im pokyny vydávať. Je irelevantné, že takéto pokyny športová organizácia vydáva prostredníctvom hlavného trénera, ktorý sa v kontexte zákona o športe v pozícii športového

odborníka taktiež považuje za zamestnanca športovej organizácie.⁷⁵ Z uvedeného vyplýva, že v Slovenskej republike v zmysle definičných znakov závislej práce športová činnosť v kolektívnych športoch splňa definičné znaky závislej práce v zmysle § 1 ods. 2 Zákonníka práce.

3.4 Status profesionálnych športovcov

Právne postavenie profesionálnych športovcov v právnom poriadku v konkrétnom členskom štáte Európskej únie má nepochybne veľký význam pre ďalšie práva a povinnosti profesionálneho športovca. Právne postavenie profesionálneho športovca má nepochybne veľký význam z hľadiska zmluvného záväzkového práva, práva sociálneho zabezpečenia, daňového práva, konkurzného práva, súťažného práva, prípadne občianskeho práva procesného a trestného práva.

Právne postavenie profesionálneho športovca má nepochybniteľne enormný význam pre oblasť práv a povinností v rámci zmluvného vzťahu medzi profesionálnym športovcom a športovou organizáciou, najmä právnym režimom ich vzájomného spravovania. Skutočnosť, či profesionálny športovec vystupuje v pozícii samostatne zárobkovo činnnej osoby alebo zamestnanca má podstatný vplyv na niektoré právne inštitúty ako napríklad *výklad právnych noriem, kogentnosť a dispozitívnosť právnych noriem* podľa toho, akým právnym režimom a právnym predpisom sa ich vzájomné práva a povinnosti vyplývajúce zo záväzkovo právneho vzťahu spravujú. Slovenské a české právo sociálneho zabezpečenia a daňové právo poskytujú rôznu škálu práv a povinností pre zamestnávateľov, resp. zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby v postavení podnikateľov v rámci daňovo – odvodového systému. Nesmieme zabudnúť ani na oblasť ochrany porušených alebo ohrozených práv a právom chránených záujmov profesionálnych športovcov, kedy napríklad v dôsledku statusu profesionálnych športovcov ako zamestnancov sa ich spory budú riešiť pred kauzálne príslušnými súdmi v konaniach, ktoré sú podľa tretej časti a druhej hlavy zákona č. 160/2015. Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len: „*Civilný sporový poriadok*“) nazvané ako spory s ochranou slabšej strany, v rámci ktorých prevažuje zvýšená ochrana procesných práv slabšej zmluvnej strany, ktorou je v súdnom spore práve zamestnanec. Pokiaľ sa športová organizácia v postavení zamestnávateľa dostane do omeškania s platením mzdy za vykonanú prácu, môže sa v zmysle § 214 zákona č. 300/2005

⁷⁵ Je pravdou, že určité osobitosti môžu nastať, ak by bol tréner zamestnancom národného športového zväzu v pozícii „*zväzového trénera*“.

Z. z. profesionálny športovec v postavení zamestnanca pred orgánmi činnými v trestnom konaní domáhať, či náhodou neboli zo strany štatutárneho orgánu zamestnávateľa splnené zákonné podmienky pre naplnenie skutkovej podstaty trestného činu *nevyplatenia mzdy a odstupného*, pričom profesionálny športovec v postavení samostatne zárobkovo činnnej osoby sa takejto ochrany práva domáhať nemôže, pretože voči športovej organizácii nevystupuje v pozícii zamestnanca ale samostatne zárobkovo činnnej osoby a Trestný zákon neobsahuje vo svojich ustanoveniach skutkovú podstatu trestného činu *nezaplatenia faktúry*. Za nezanedbateľnú skutočnosť možno považovať aj to, či na konkrétny záväzkovo právny vzťah má dohľad Inšpektorát práce, pretože právomoc inšpektorátov práce sa v Slovenskej republike a v Českej republike vzťahuje len na pracovnoprávne vzťahy a nie na vzťahy medzi podnikateľmi.

3.4.1 Status profesionálnych športovcov na Slovensku

V rámci nášho skúmania právneho postavenia profesionálnych športovcov budeme zohľadňovať obdobie pred prijatím zákona o športe a po prijatí zákona o športe, pričom aktuálna legislatíva bude konfrontovaná s aktuálnou aplikačnou praxou slovenských športových klubov, pričom následne pristúpime k vymedzeniu konkrétnych legislatívnych pojmov bližšie definujúcich konkrétny status profesionálnych športovcov pre účely štvrtej ťažiskovej kapitoly našej záverečnej práce, ktorá je venovaná konkrétnym zmluvným typom zakladajúcim medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom, resp. športovým odborníkom pracovnoprávne vzťahy.

Pred prijatím zákona o športe sa jediná legislatívna zmienka o právnom postavení profesionálnych športovcov nachádzala v § 2 ods. 3 Zákonníka práce účinného do 31.12.2015, podľa ktorého sa pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov spravujú ustanoveniami Zákonníka práce, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Z uvedenej legislatívnej úpravy vychádzala zo subsidiárnej pôsobnosti Zákonníka práce, pričom do 31.12.2015 nebol účinný žiadny osobitný právny predpis, ktorý by bližšie pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov upravoval. Vzhľadom k tejto skutočnosti slovenskí profesionálni športovci boli považovaní za samostatne zárobkovo činné osoby, pričom tento fiktívny stav neprekážal zmluvným stranám nepomenovaných hráčskych zmlúv uzatvorených najmä podľa § 51 Občianskeho zákonníka a § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka najmä z hľadiska administratívnoprávneho a daňovo – odvodového zaťaženia. Judikatúra slovenských súdov nebola v tomto období naklonená k zmene právneho statusu

profesionálnych športovcov, pričom sa zväčša obmedzila na konštatovanie, že medzi hráčom a klubom došlo k uzatvoreniu hráčskej zmluvy občianskoprávnej povahy.⁷⁶ V uvedenom období Zákonník práce profesionálnych športovcov považoval za zamestnancov, pričom aplikačná prax bola pomerne jasná v tom, že profesionálni športovci boli samostatne zárobkovo činné osoby, pričom zákon č. 455/1991 Zb. zákon o živnostenskom podnikaní v znení účinnom pred prijatím zákona o športe (ďalej len: „živnostenský zákon“) nepoznal športovú činnosť ako živnosť. Takúto aplikačnú prax podporovala skutočnosť, že príjem profesionálnych športovcov sa považoval na účely zákona č. 595/2003 Z. z. v znení účinnom pred prijatím zákona o športe (ďalej len: „zákon o dani z príjmov“) za príjem z inej samostatne zárobkovej činnosti.

Po prijatí zákona o športe ako osobitného zákona došlo k presnému vymedzeniu statusu profesionálnych športovcov. Vzhľadom na vyššie uvedené v zmysle zákona o športe platí, že profesionálni športovci v kolektívnych športoch sa považujú za zamestnancov. Nakoľko športová činnosť profesionálnych športovcov v individuálnych športoch nenapĺňa definičné znaky závislej práce, takýto profesionálni športovci sa považujú za samostatne zárobkovo činné osoby.

V rámci problematiky statusu profesionálnych športovcov je potrebné sa zmieniť o súbežnom statuse profesionálnych športovcov, o rozdielnom súbežnom statuse profesionálnych športovcov v rôznych krajinách ako aj o právnom statuse profesionálnych športovcov, ktorý vyplýva z iného prameňa športového práva, akým je zákonný predpis.

V aplikačnej praxi existujú športy, v rámci ktorých je možné jeden a ten istý autentický a jedinečný športový výkon profesionálneho športovca považovať súčasne za športový výkon v rámci pracovnoprávneho vzťahu v kolektívnom športe a súčasne za športový výkon v rámci obchodnoprávneho vzťahu v individuálnom športe. Typickým príkladom môže byť šport *plochá dráha*, kedy sa v rámci konkrétneho podujatia (*zväčša najmä voľných pretekov*) jednotlivé body v rámci celých pretekov pripisujú športovým plochodrážnym klubom, za ktorých pretekári nastupujú a súčasne aj konkrétnym pretekárom v rámci základných rozjzd pretekov, pričom po základnej časti pretekov (*zväčša 20 rozjzd*) sa určí poradie jednotlivcov, kde nie je rozhodujúca klubová príslušnosť pretekárov.

V dôsledku nejednotnej právnej úprave statusu profesionálnych športovcov v Európskej únii môže nastať situácia, kedy sa ten istý profesionálny športovec na území Slovenskej republiky v rámci toho istého športu bude považovať za zamestnanca so všetkými

⁷⁶ Bližšie pozri napríklad Rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn.: 14C/8/2004

dôsledkami z toho vyplývajúcimi, avšak na území Českej republiky sa bude takýto profesionálny športovec považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu. Hypoteticky môže napríklad v ľadovom hokeji nastať situácia *ad absurdum* a síce možná, kedy sa v rámci priateľského hokejového stretnutia stretnú slovenský a český hokejový klub, pričom v rámci toho istého hokejového stretnutia nastúpi jeden hokejista polku hokejového zápasu za slovenský hokejový klub ako zamestnanec a druhú polku zápasu odohrá hokejista za český hokejový klub, kedy sa bude považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu. Pravidlá ľadového hokeja takúto situáciu vyslovene neriešia, pričom dodávame, že ak by takáto situácia nastala v majstrovskom medzištátnom zápase a príslušný riadiaci subjekt súťaže by následne skonštatovať, že účasť hráča za slovenský alebo český hokejový klub by mala za následok neoprávnený štart, táto skutočnosť ešte automaticky nevylučuje nárok hokejistu na odmenu za športový výkon voči hokejovému klubu. V tomto prípade by vyslovene záležalo na záujme športového klubu na vyplatení odmeny za športovú činnosť a od obsahu zmluvného vzťahu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom.

V poloprofesionálnych športoch je celkom bežné, že profesionálni športovci majú okrem športovej činnosti aj druhé tzv. civilné, primárne zamestnanie. V tomto zamestnaní môžu vystupovať ako zamestnanci alebo samostatne zárobkovo činné osoby, pričom za osobou zamestnávateľa môže stáť tá istá fyzická alebo právnická osoba, ako za osobou športovej organizácie. Osobitnú situáciu tvoria prípady, kedy poloprofesionálny športovec prácu uvedenú v pracovnej zmluve k takémuto zamestnávateľovi v skutočnosti nevykonával, ale iba vykonával športovú činnosť. Obdobný prípad riešil Okresný súd v Žiari nad Hronom, kedy mal takýto športovec uzavretú popri hráčskej zmluve občianskoprávneho charakteru aj pracovnú zmluvu s náplňou práce *manipulačný robotník*, avšak nikdy túto prácu nevykonával.⁷⁷ V súčasnej dobe zákon o športe nerieši situáciu, kedy by profesionálny alebo poloprofesionálny športovec nemohol vykonávať súbežne so športovou činnosťou inú zárobkovú činnosť, napríklad pracovať ako *vodič* v cestnej doprave na základe pracovnej zmluvy, pričom jeho činnosť vôbec nemusí podliehať právnym predpisom upravujúcim organizáciu pracovného času v cestnej doprave.⁷⁸ Typickým príkladom je vedenie motorového vozidla s počtom miest na sedenie vrátane miesta na sedenia vozidla neprevyšujúcich počet 9. Jedná sa o malé dodávky / mikrobusey, ktoré sú veľmi častou určené

⁷⁷ Bližšie pozri Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom, sp. zn.: 5C/150/2013.

⁷⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006zo dňa 15. marca 2006o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy.

na prepravu členov menších športových družstiev, pričom jeden z takýchto športovcov môže byť súčasne aj vodičom.

Konkrétny status profesionálnych športovcov môže upravovať aj vnútorný predpis medzinárodnej športovej federácie alebo národného športového zväzu, pričom sa nemusí vždy jednať o úpravu statusu zamestnanca a samostatne zárobkovo činnnej osoby, ale zväčša sa jedná o status profesionálneho športovca alebo amatérskeho športovca alebo vnútorný predpis, prípadne kolektívna zmluva môže profesionálnym športovcom priznávať určité práva a ukladať povinnosti, ktoré im vyplývajú z členstva k národnému športovému zväzu. Typickým príkladom môže byť Registračný poriadok SZLH, ktorý upravuje postup pri registrácii profesionálneho hokejistu k športovej organizácii alebo Stanovy SZLH, ktoré upravujú práva a povinnosti hokejistov ako individuálnych členov, pričom tento status nadobúdajú registráciou v SZLH.⁷⁹

Legislatívna rovina statusu profesionálnych športovcov v kolektívnych športoch je konfrontovaná s aplikačnou praxou slovenských športových klubov, medzi ktorými sa aj v súčasnej dobe v rámci konkrétnych športov nájdu športové kluby, ktoré nerešpektujú súčasnú legislatívu zákona o športe a napriek tomu v kolektívnych športoch uzatvárajú s profesionálnymi športovcami inominátne kontrakty podľa Občianskeho a Obchodného zákonníka. Typickým príkladom je ľadový hokej, kedy riadiaci subjekt najvyššej slovenskej hokejovej súťaže tvrdí, že športová činnosť profesionálnych hokejistov nenapĺňa znaky závislej práce aj takmer 2 roky pri prijatí zákona o športe.⁸⁰

3.4.1.1 Profesionálny športovec

Zákon o športe priniesol nové definície legislatívnych pojmov, ktoré právny poriadok Slovenskej republiky pred prijatím zákona o športe nepoznal. Medzi takéto pojmy patrí aj pojem profesionálny športovec. Profesionálny športovec vykonáva šport v športovej organizácii, za ktorú je registrovaný v zdrojovej evidencii. Profesionálny športovec vykonáva šport na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, ak výkon jeho činnosti spĺňa znaky závislej práce, na základe pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu podľa osobitného predpisu v rezortnom športovom stredisku alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba. Pokiaľ profesionálna športová činnosť spĺňa všetky znaky závislej

⁷⁹ Článok 2.2.4 Stanov Slovenského zväzu ľadového hokeja, schválené kongresom dňa 26.04.2018.

⁸⁰ SEPEŠI, P.: ROZHOVOR hráčskej asociácie hokeja s Petrom Sepešim. Dostupné na internete: http://www.ucps.sk/ROZHOVOR_hracskej_asociacie_hokeja_s_Petrom_Sepesim. Prezerané dňa 28.12.2018.

práce (kolektívne športy), profesionálny športovec a športová organizácia musia uzatvoriť zmluvu o profesionálnom vykonávaní športu, ktorá sa v zmysle § 46 ods. 1 zákona o športe považuje za iný pracovnoprávny vzťah. Ak športová činnosť nenapĺňa všetky definičné znaky závislej práce (individuálne športy), národný športový zväz alebo športová organizácia môžu s profesionálnom športovcom uzatvoriť nepomenovanú hráčsku zmluvu podľa § 51 Občianskeho zákonníka alebo § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka.

3.4.1.2 Amatérsky športovec

Zákon o športe bližšie zdefinoval aj legislatívny pojem „*amatérsky športovec*“. Amatérsky športovec vykonáva športna základe zmluvy o amatérskom vykonávaní športu, ak rozsah vykonávania športu, aj ak spĺňa znaky závislej práce, počas jedného kalendárneho roka nepresahuje osem hodín v týždni, päť dní v mesiaci alebo 30 dní v kalendárnom roku, zmluva športovca nezaväzuje k účasti na príprave na súťaž alebo vykonáva šport v rámci jednej súťaže alebo viacerých navzájom súvisiacich súťaží v krátkom časovom období. Z uvedenej definície vyplýva, že pokiaľ športová činnosť športovca spĺňa všetky znaky závislej práce, zmluvné strany nemusia automaticky medzi sebou uzatvoriť zmluvu o profesionálnom vykonávaní športu. Pokiaľ športová činnosť športovca v priebehu kalendárneho roka nepresahuje osem hodín za týždeň, päť celých kalendárnych dní za kalendárny mesiac alebo tridsať kalendárnych dní v kalendárnom roku, zmluvné strany môžu medzi sebou uzatvoriť zmluvu o amatérskom vykonávaní športu, pričom takýto športovec bude mať status amatérského športovca. Na tomto mieste dávame do pozornosti nedôslednosť zákonodarcu v tom slova zmysle, že bližšie nedefinuje, ako aké dni, týždne a mesiace sa jedná. Uvádzame však, že s najväčšou pravdepodobnosťou by sa predmetné ustanovenie malo vykladať v tom zmysle, že sa jedná o kalendárne dni, kalendárne týždne a kalendárne mesiace. Postačuje, ak je pred uzatvorením zmluvy o amatérskom vykonávaní športu predpoklad, že športová činnosť bude v počas kalendárneho spĺňať jednu z troch časových podmienok. Zákon o športe však neustanovuje postup, ak športová činnosť počas roka presiahne uvedené časové limity výkonu športovej činnosti. Sme toho názoru, že keďže zákon o športe s presiahnutím časových limitov na vykonávanie amatérskej športovej činnosti nespája žiadne následky, uvedený status amatérského športovca po vyčerpaní časového limitu amatérskej športovej činnosti športovec nestráca a zmluvné strany nie sú povinné uzatvoriť zmluvu o profesionálnom vykonávaní športu. Súčasne zákon o športe neustanovuje, či sa jedná o priemerné maximálne časové limity amatérskej športovej činnosti, alebo o maximálne časové limity, ktoré musia byť

dodržané za každých okolnosti v časových periódach podľa toho, na základe ktorej skutočnosti došlo k uzatvoreniu zmluvy o amatérskom vykonávaní športu.

Na tomto mieste však upozorňuje na skutočnosť, že pokiaľ športová činnosť v kolektívnych športoch spĺňa znaky závislej práce v časových intervaloch predpokladaných v § 4 ods. 4 písm. a) bod 1. zákona o športe, neznamená to automaticky, že profesionálny športovec v kolektívnom športe bude mať status zamestnanca, pretože podľa § 47 ods. 6 zákona športe platí, že ak je zmluva o amatérskom vykonávaní športu odplatná, športovec vykonáva šport ako inú samostatnú zárobkovú činnosť. Z uvedeného vyplývajú nasledovné otázky. Prvou otázkou je, *aký status bude mať športovec v kolektívnom športe, ak jeho činnosť spĺňa všetky znaky závislej práce aj časového rozsahu na výkon amatérskej športovej činnosti, ale jeho zmluva je bezodplatná.* Z uvedenej legislatívnej úpravy nemožno výkladom *a contrario* dovodiť, že takýto športovec na základe uzatvorenej zmluvy o amatérskom vykonávaní športu z titulu splnenia podmienok závislej práce bude mať postavenie zamestnanca. Proti takejto argumentácii jednoznačne hovorí ustanovenie § 47 ods. 7 zákona o športe, podľa ktorého sa na právne vzťahy športovca a športovej organizácie podľa zmluvy o amatérskom vykonávaní športu primerane vzťahujú taxatívne vymedzené ustanovenia, medzi ktorými absentuje ustanovenie § 46 ods. 1, na základe ktorého možno vzťah založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu považovať za iný pracovnoprávny vzťah.

Takúto legislatívnu konštrukciu, na základe ktorej dochádza k spojeniu závislej práce v zákonom obmedzenom časovom rozsahu a inej zárobkovej činnosti, považujeme za narušenie tradičných princípov pracovného práva, pretože ak je predmetom skúmania právneho odvetvia závislá práca vykonávaná za odmenu, v zásade vždy by sa malo jednať o pracovnoprávny vzťah. Našu argumentáciu potvrdzuje aj druhý argument a to ten, že pokiaľ nastane situácia, že športová činnosť športovca v kolektívnom športe naplní znaky závislej práce ako aj predpoklady obmedzeného časového rozsahu amatérskej športovej činnosti a zmluvné strany sa chcú dohodnúť na odmene, môžu predsa podľa § 4 ods. 4 písm. c) uzatvoriť dohodu o práci vykonávanej mimo pracovný pomer v zmysle ustanovení Zákonníka práce a v takomto prípade bude mať amatérsky športovec postavenie zamestnanca na základe iného pracovnoprávneho vzťahu.

Ďalšou otázkou vyplývajúcou z § 4 ods. 4 zákona o športe je, či v prípade, že sú splnené podmienky na uzatvorenie zmluvy o amatérskom vykonávaní športu v zmysle § 4 ods. 4 písm. a) bod 1. zákona o športe a ide o prípad závislej práce, dochádza ku konkurencii dvoch právnych predpisov a zmluvné strany si môžu vybrať, či uzatvoria zmluvu o amatérskom vykonávaní športu alebo jednu z dohôd o vykonaní prác mimo pracovného

pomeru v kontexte zákonnej podmienky, že dohody o vykonaní prác mimo pracovného pomeru možno so zamestnancami uzatvárať len výnimočne na zabezpečenie úloh a potrieb športovej organizácii v postavení zamestnávateľa. Pokiaľ však majú zmluvné strany záujem na odmene za športovú činnosť a súčasne právne postavenie zamestnanca, musia uzatvoriť len jednu z dohôd o výkone prác mimo pracovného pomeru, pretože pokiaľ by bola zmluva o amatérskom vykonávaní športu odplatná, športovec by vykonával športovú činnosť ako samostatne zárobkovú činnosť. Proti nami navrhutej konkurencii dvoch právnych predpisov stojí argument, že pokiaľ by boli splnené obidve zákonné podmienky na uzavretie zmluvy o amatérskom vykonávaní športu a dohody o pracovnej činnosti v zmysle Zákonníka práce (*odplatnosť alebo bezodplatnosť nie je predpoklad uzavretia zmluvy o amatérskom vykonávaní športu*), zmluvné strany musia vzhľadom na systematické usporiadanie § 4 ods. 4 písm. a) bod 1. zákona o športe uzatvoriť zmluvu o amatérskom vykonávaní športu.

Pokiaľ sú teda splnené všetky podmienky v kolektívnom športe v kontexte závislej práce podľa § 4 ods. 4 písm. a) bod 1. zákona o športe na uzavretie zmluvy o amatérskom vykonávaní športu splnené a zmluvné strany si dohodnú v zmysle § 47 ods. 6 odplatnosť⁸¹, zákon o športe nám neodpovedá na otázku, aký status bude mať takýto amatérsky športovec. Dodávame, že odplatnosť nie je definičným znakom závislej práce v zmysle § 1 ods. 2 Zákonníka práce, ale v zmysle konštantnej judikatúry SD EÚ odplatný charakter výkonu práce patrí k základným charakteristickým znakom závislej práce, ktorá môže byť vykonávaná len v pracovnoprávnom vzťahu. O ďalších aplikačných problémoch súvisiacich s výkonom športovej činnosti sa zmienime v štvrtej časti našej záverečnej práce, ktorá bude okrem iného venovaná aj zmluve o amatérskom vykonávaní športu.

3.4.1.3. Športový odborník

Zákon o športe zadefinoval nový legislatívny pojem, ktorým je *športový odborník*. Zákon o športe športovým odborníkom rozumie trénera a inštruktora športu, fyzickú osobu vykonávajúcu odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti získanej podľa osobitného predpisu, fyzickú osobu vykonávajúcu odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti určenej predpismi športového zväzu, fyzická osoba vykonávajúca činnosť v športe, na ktorú sa v súlade s pravidlami súťaže a predpismi športového zväzu

⁸¹ Z dikcie zákona : „*ak je zmluva o amatérskom vykonávaní športu odplatná, športovec vykonáva šport ako inú samostatnú zárobkovú činnosť*“ vyplýva, že zmluva o amatérskom vykonávaní športu môže byť aj odplatná.

nevyžaduje odborná spôsobilosť, kontrolóra športovej organizácie, funkcionára športovej organizácie, dopingového komisára. Zákon o športe pod fyzickou osobou, ktorá vykonáva odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti určenej predpismi športového zväzu rozumie napríklad športového rozhodcu alebo pomocných funkcionárov ako napríklad štatistov, zapisovateľov a pod.

Oprávnenie vykonávať činnosť športového odborníka okrem funkcionára športovej organizácie a dopingového komisára vzniká dňom zápisu športového odborníka do registra fyzických osôb v športe. Na výkon činnosti športového odborníka sa vyžaduje bezúhonnosť⁸². Bezúhonnosť tvorí podstatný predpoklad na výkon funkcie športového odborníka v športe. Podmienka bezúhonnosti musí byť splnená po celý čas výkonu činnosti športového odborníka. Bezúhonnosť sa preukazuje pri zápise do registra fyzických osôb v športe písomným čestným vyhlásením; ak ide o vykonávanie činnosti športového odborníka v športe mládeže, výpisom z registra trestov nie starším ako tri mesiace. Ak príslušné orgány členských štátov Európskej únie alebo príslušné orgány tretích štátov taký doklad nevydávajú, výpis z registra trestov sa nahrádza obdobným dokladom vydaným príslušným orgánom nie starším ako tri mesiace. Stratu bezúhonnosti je športový odborník povinný bezodkladne oznámiť športovej organizácii, pre ktorú vykonáva činnosť športového odborníka. Športový odborník je povinný na vyzvanie bezodkladne preukázať doklad o odbornej spôsobilosti na vykonávanie činnosti športového odborníka. Športový odborník⁸³ môže vykonávať činnosť športového odborníka ako podnikanie na základe zmluvy o výkone činnosti športového odborníka, na základe pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu, ako dobrovoľník alebo bez zmluvy. Z uvedeného vyplýva, že športový odborník môže mať status podnikateľa, zamestnanca, dobrovoľníka alebo len fyzickej osoby bez osobitného právneho statusu.

Na tomto mieste však opätovne upozorňujeme, že pokiaľ činnosť športového odborníka spĺňa definíčné znaky závislej práce, sme toho názoru, že zmluvné strany nemôžu medzi sebou uzatvoriť nepomenovanú zmluvu podľa § 51 Občianskeho zákonníka alebo 269

⁸² Za bezúhonného sa považuje ten, kto nebol právoplatne odsúdený za obzvlášť závažný zločin, úmyselný trestný čin proti životu a zdraviu, úmyselný trestný čin proti slobode a ľudskej dôstojnosti, úmyselný trestný čin proti rodine a mládeži, úmyselný trestný čin všeobecne nebezpečný, úmyselný trestný čin proti republike, úmyselný trestný čin proti poriadku vo verejných veciach, úmyselný trestný čin proti iným právam a slobodám, alebo iný vyššie uvedené trestný čin, spáchaný so zbraňou, násilím, hrozbou bezprostredného násillia, hrozbou inej ťažkej ujmy alebo s použitím nátlaku.

⁸³ Len tréner a inštruktor športu, fyzická osoba vykonávajúca odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti získanej podľa osobitného predpisu, fyzická osoba vykonávajúca odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti určenej predpismi športového zväzu, fyzická osoba vykonávajúca činnosť v športe, na ktorú sa v súlade s pravidlami súťaže a predpismi športového zväzu nevyžaduje odborná spôsobilosť

ods. 2 Obchodného zákonníka, ale môžu uzatvoriť len niektorú z dohôd o vykonaní prác mimo pracovného pomeru podľa Zákonníka práce alebo zmluvu o výkone činnosti športového odborníka podľa § 49a zákona o športe, pretože ich športová činnosť spĺňa znaky závislej práce a preto môže byť vykonávaná len v pracovnoprávnom vzťahu so statusom zamestnanca. V zmysle § 49a ods. 8 zákona o športe sa zmluvný vzťah založený zmluvou o výkone činnosti športového odborníka považuje za iný pracovnoprávny vzťah a športový odborník má status zamestnanca. Súčasne upozorňuje, že športová činnosť športového odborníka je charakterizovaná zväčša ako pravidelná opakujúca sa činnosť, preto by športové organizácie a športoví odborníci mali uzatvárať dohody o pracovnej činnosti a nie dohody o vykonaní práce v zmysle Zákonníka práce.

Upozorňujeme, že v rámci negociácie zmluvného typu medzi športovou organizáciou a športovým odborníkom by mali zmluvné strany pred samotným výberom zmluvného typu urobiť test, v rámci ktorého podrobia činnosť športového odborníka testu závislej práce a podnikania a až následne, pokiaľ činnosť športového odborníka nespĺňa znaky závislej práce ani podnikania, môžu uzatvoriť zmluvu o dobrovoľníctve podľa § 6 zákona č. 406/2011 Z. z. zákon o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 440/2015 Z. z. (ďalej len: „*zákon o dobrovoľníctve*“). Bohužiaľ musíme podľa nami dostupných informácií konštatovať, že v aplikačnej praxi sa zmluvy o dobrovoľníctve čoraz viac využívajú na výkon činnosti športových odborníkov, čím dochádza k obchádzaniu závislej práce a potieraniu statusu zamestnancov pri výkone funkcie športového odborníka v športe.

Súčasne sme toho názoru, že zákonodarca sa v ustanovení § 6 ods. 3 písm. c) dopustil menšej nepresnosti v tom, že umožnil výkon činnosti športového odborníka na základe pracovnoprávneho vzťahu a obdobného pracovnoprávneho vzťahu, čím mal pravdepodobne na mysli výkon závislej práce v pracovnom pomere na základe pracovnej zmluvy a výkon závislej práce na základe jednej z dohôd o vykonaní prác mimo pracovného pomeru, avšak výkon závislej práce na základe jednej z dohôd o vykonaní prác mimo pracovného pomeru sa v zmysle § 1 ods. 3 Zákonníka práce považuje za výkon závislej práce v inom pracovnoprávnom vzťahu a nie v rámci obdobného pracovnoprávneho vzťahu. Za obdobný pracovnoprávny vzťah možno považovať napríklad výkon závislej práce v rámci zákona o štátnej službe. Túto skutočnosť podporuje aj fakt, že výkon závislej práce na základe zmluvy o výkone činnosti športového odborníka sa taktiež považuje za iný pracovnoprávny vzťah. Z uvedeného dôvodu sa jedná o legislatívnu nepresnosť.

3.4.2 Status profesionálnych športovcov v Českej republike

V Českej republike nebol prijatý zákon o športe alebo iný zákon, ktorý by bližšie definoval právne postavenie a status profesionálnych športovcov. Zákon o podpore športu sa problematike právneho postavenia profesionálneho športovca nevenuje.

Z uvedeného dôvodu je potrebné pristúpiť k definícii závislej práce tak, ako je upravuje český Zákonník práce. Definícia závislej práce sa však v rámci legislatívne vývoja v českej republike zmenila a preto je potrebné vziať do úvahy právnu úpravu závislej práce do 31.12.2011 a od 01.01.2012.

Závislou prácou sa do 31.12.2011 podľa § 2 odst.4 českého Zákonníka práce rozumela práca, ktorá je vykonávaná vo vzťahu k nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, na základe osobného výkonu zamestnanca pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, za mzdu odmenu alebo plat za vykonanú prácu, v pracovnej dobe určenej zamestnávateľom, na náklady zamestnávateľa a na jeho zodpovednosť. Z uvedeného vyplýva, že podľa § 2 odst. 4 český Zákonník práce oproti slovenského Zákonníku práce navyše upravoval pri znakov závislej práce len za *mzdu alebo odmenu za vykonanú prácu, na náklady zamestnávateľa a na jeho zodpovednosť*. Z uvedeného pristúpime k podriadeniu športovej činnosti v kolektívnom športe len k týmto znakom závislej práce.

Pokiaľ profesionálny športovec v rámci zmluvného vzťahu za športovú činnosť dostával z hráčskej zmluvy odmenu, táto skutočnosť vôbec nevylučovala, že by sa nemalo jednať o závislú prácu. Naopak, táto skutočnosť len podporuje argumentáciu, že športová činnosť napĺňa znaky závislej práce v zmysle Českého zákonníka práce.

Súčasťou hráčskych zmlúv sú osobitné ustanovenia, ktoré náklady znáša športový klub a ktoré profesionálny športovec. Je celkom bežné, že všetky náklady spojené s účasťou profesionálneho športovca na tréningových jednotkách, športových zápasoch alebo regeneračnom procese znáša a uhrádza športový klub. V takomto prípade opäť možno konštatovať, že športová činnosť je vykonávaná na náklady športového klubu. V aplikačnej praxi sa napríklad pri ľadovom hokeji môže jednať o platby súvisiace za prenájom ľadovej plochy, telocvični, platby za stravu a ubytovanie, trénerov, doprava na hokejové zápasy, výstroj hokejistu a podobne, ktoré je povinný znášať hokejový klub.

Posledným znakom je, že športová činnosť musela byť vykonávaná na zodpovednosť športovej organizácie. Tento znak mohlo napĺňať komerčné poistenie profesionálneho hráča

zo strany hráčskeho klubu.⁸⁴ Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že činnosť profesionálnych športovcov podľa právnej úpravy závislej práce do 31.12.2011 napĺňala znaky závislej práce podľa § 2 odst. 4 českého Zákonníku práce účinného do 31.12.2011.

Súčasná právna úprava definície závislej práce podľa § 2 odst. 1 českého Zákonníka práce vymedzuje tento pojem ako: „*prácu, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.*“ Z uvedenej definície jednoznačne vyplýva, že došlo k zúženiu definičných znakov závislej práce v českom Zákonníku práce a vzhľadom na vyššie uvedené môžeme konštatovať, že športová činnosť profesionálnych športovcov napĺňa všetky štyri definičné znaky závislej práce. Upozorňujeme, že § 2 odst. 4 českého Zákonníka práce len kladie podmienky výkonu závislej práce, avšak nepredstavuje test, či športová činnosť spĺňa alebo nespĺňa definičné znaky závislej práce.⁸⁵ Pokiaľ máme záujem skúmať na legislatívnej úrovni, či športová činnosť profesionálnych športovcov v Českej republike spĺňa definičné znaky závislej práce, je potrebné ju podrobiť testu na definičné znaky závislej práce, ktoré sú uvedené v § 2 odst.1 Zákonníka práce a ak dospejeme k právnenému záveru, že športová činnosť spĺňa všetky tieto definičné znaky, musí byť športová činnosť ako závislá práca v zmysle § 2 odst. 2 českého Zákonníka práce *vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.*

K problematike právneho postavenia profesionálnych športovcov zaujala svoje postavenie aj judikatúra najvyšších súdnych autorít. V prvom rade uvádzame rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu, ktorý vo svojom rozsudku okrem iného konštatoval, že povaha hráčskej činnosti umožňuje športovým klubom jej zmluvné zakotvenie formou samostatne zárobkovej činnosti, pričom sa Najvyšší správny súd oprel o aplikačnú prax, podľa ktorej je športová činnosť z pohľadu dane z príjmov považovaná za samostatne zárobkovú činnosť. Súčasne Najvyšší správny súd povedal, že možnosť právneho postavenia profesionálneho športovca ako osoby samostatne zárobkovo činnnej nevylučuje, aby medzi profesionálnym športovcom a športovým klubom nemohla byť uzatvorená pracovná zmluva. Najvyšší správny súd týmto svojím rozhodnutím povedal, že vtedajšia česká právna úprava dáva zmluvným

⁸⁴ RADOSTOVÁ, K., Chizzola, P.: Právní postavení fotbalisty – zaměstnanec nebo osoba samostatně výdělečně činná ? str. 171. In: KUKLÍK, J. a kol.: Sportovní právo. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012, 182 s., ISBN: 978-80-87284-28-5

⁸⁵ <https://www.epravo.cz/top/clanky/cinnost-profesionalniho-sportovce-vykon-nezavisleho-povolani-nebo-pracovnepravni-vztah-79923.html>. (Prezerané dňa 29.12.2018, 15:32 hod.)

stranám na výber, či bude profesionálny športovec vykonávať športovú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.⁸⁶

Ďalším sporným a kontroverzným rozhodnutím v Českej republike bolo rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu v známom prípade futbalistu *Davida Laffaty*. Hlavným predmetom sporu bolo, či profesionálny futbalista si mohol uplatniť svoje príjmy zo športovej činnosti ako príjmy zo živnosti alebo príjmy z nezávislého povolania, pričom hlavným rozdielom bolo, že pri príjmoch zo živnosti si mohol profesionálny futbalista uplatniť paušálne vynaložené náklady vo výške 60 % v zmysle § 7 odst. 1 písm. b) zákona o dani z príjmov a pri príjmoch z nezávislej činnosti len vo výške 40%. Profesionálny futbalista si uplatnil paušálne výdavky vo výške 60%, pričom mu ich príslušný daňový úrad neuznal. Celý prípad sa dostal až na Najvyšší správny súd, ktorý uznal kasačnú sťažnosť Davida Laffaty. Najvyšší správny súd pripustil, že činnosť profesionálneho futbalistu môže za určitých podmienok naplniť znaky obecnej živnosti, aj keď nie v čistej forme, a príjmy z nej možno posúdiť ako príjmy zo živnosti, čo znamená, že môžu si uplatniť paušálne výdavky vo výške 60%.⁸⁷

Súčasne považujeme pri hodnotení športovej činnosti ako závislej práce v zmysle českého Zákonníka práce uviesť ešte dve skutočnosti. Prvou z nich je nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn.: I. ÚS 190/15 zo dňa 13.10.2016, ktorý povedal v bode 45. svojho nálezu povedal, že výkon závislej práce je vždy poriadenej režimu závislej práce. To ale na druhú stranu neznamená, že by na základe vôle zmluvných strán nemohli byť režimu českého Zákonníka práce podriadené aj iné právne vzťahy, u nich o výkon závislej práce nejde. Definičné znaky závislej práce nie je možné chápať tak, že by bránili takej dohode. Ustanovenie, ktoré definuje závislú prácu, je len jednostranne kogentné. Vymedzujú síce právne vzťahy, ktoré sa riadia českým Zákonníkom práce vždy, ale nebránia ani tomu, aby si v iných prípadoch strany zvolili režim českého Zákonníka práce.⁸⁸ Podstatou druhej poznámky je skutočnosť, že český Zákonník práce na rozdiel od slovenského Zákonníka práce nemá ustanovenie, ktoré by zakazovalo výkon závislej práce v inom ako pracovnoprávnom vzťahu. Opätovne uvádzame, že podľa § 1 ods. 3 slovenského Zákonníka práce platí, že: „závislá práca môže byť vykonávaná výlučne v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu alebo výnimočne za podmienok ustanovených v tomto zákone aj v inom pracovnoprávnom vzťahu. Závislá práca nemôže byť vykonávaná v zmluvnom

⁸⁶ <https://www.epravo.cz/top/clanky/problematika-profesionalnich-smluv-sportovcu-v-ceske-republice-103277.html>. (prezerané dňa 18.12.2018 hod.)

⁸⁷ <https://www.epravo.cz/top/clanky/kolektivni-sport-muze-byt-zivnosti-106231.html>. (ibidem)

⁸⁸ Nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn.: I ÚS. 190/2015 zo dňa 13.10.2016, bod č. 45 nálezu.

občianskoprávnom vzťahu alebo v zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu podľa osobitných predpisov.“

K uvedeným českým trom súdnym rozhodnutiam najvyšších súdnych autorít si dovoľujeme pristúpiť veľmi kriticky, pretože podľa nášho názoru nereflektujú predmet pracovného práva, ktorým môže byť výlučne len závislá práca. Akákoľvek iná ľudská (podnikanie) alebo práca robota nemôže byť v súčasnej dobe predmetom pracovného práva. Pokiaľ Najvyšší správny súd vo svojom rozsudku povedal, že možnosť právneho postavenia profesionálneho športovca ako osoby samostatne zárobkovo činnnej nevyklučuje, aby medzi profesionálnym športovcom a športovým klubom nemohla byť uzatvorená pracovná zmluva, nemá podľa nášho názoru pravdu. Túto skutočnosť vylučuje kogentnosť právnej úpravy závislej práce v českom ako aj v slovenskom Zákonníku práce. Pokiaľ športová činnosť napĺňa všetky znaky závislej práce, ktoré sú kogentne uvedené v českom Zákonníku práce, zmluvné strany si nemôžu zvoliť, že budú inak závislú prácu vykonávať v režime obchodnoprávných vzťahov. V súvislosti s druhým rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu v prípade Davida Laffaty uvádzame, že nie je automaticky bez ďalšieho možné od právneho postavenia profesionálneho športovca na účely českého zákona o dani v rámci právneho predpisu verejného práva z príjmov posudzovať na účely českého Zákonníka práce v rámci súkromného práva. Typickým príkladom je vymedzenie pojmu zamestnanec v § 6 českého Zákonníka práce a pojmu zamestnanec v zákone č. 187/2006 Sb. zákon o nemocenském pojištění v znení neskorších predpisov. K nálezu Ústavného súdu Českej republiky uvádzame, že pokiaľ by bola pravda v zmysle vyššie citovaného bodu č. 45 nález, tak by napríklad zmluvné strany kúpnej zmluvy mohli svoj záväzkový právny vzťah z kúpnej zmluvy podradiť pod režim českého Zákonníka práce, pretože tento bod nález sa vôbec nezmieňuje ani o tom, že by predmetom takého vzťahu mala byť ľudská práca. V zmysle vyššie uvedeného podľa nález Ústavného súdu Českej republiky by potom účastníka napríklad mandátnej zmluvy podriadil ich zmluvný vzťah Zákonníku práce, čo však nie je možné, pretože predmetom pracovného práva a teda aj českého a slovenského Zákonníka práce môže byť len závislá práca. Na túto skutočnosť podľa nášho názoru nemá vplyv ani absencia zákazu výkonu práce v inom ako pracovnoprávnom vzťahu v českom Zákonníku práce, pretože tomu bráni kogentná právna úprava definície výkonu závislej práce v kontexte následných sankčných mechanizmov štátneho donútenia v podobe inšpektorátov práce v prípadoch známych ako *švarcsystém*.

Na základe vyššie uvedeného je v podmienkach Českej republiky potrebné v každom konkrétnom prípade skúmať, či konkrétna a jedinečná športová činnosť konkrétneho

profesionálneho športovca spĺňa alebo nespĺňa znaky závislej práce v zmysle českého Zákonníka práce, pričom pokiaľ športová činnosť profesionálneho športovca spĺňa všetky znaky závislej práce, zmluvné strany musia uzatvoriť pracovnú zmluvu a to aj v prípade, že v súčasnej dobe nie je možné všetky pracovnoprávne inštitúty Zákonníka práce aplikovať na športovú činnosť. Z uvedeného dôvodu by bolo vhodné, aby v čo najkratšej dobe bol v Českej republike prijatý zákon o športe, ktorý by jednoznačne zadefinoval právne postavenie profesionálnych športovcov.

4. Zmluvy v športe

Zmluvné záväzkové právo predstavuje jednu z veľkých častí, z ktorých je v súčasnej dobe tvorené športové právo. Športové záväzkové právo predstavuje časť záväzkovo právnych vzťahov, ktoré možno označiť ako záväzky *ex contractu*. Zmluvný systém športového záväzkového práva po prijatí zákona o športe možno rozdeliť na zmluvy, ktoré sú výslovne upravené v zákone o športe a na zmluvy inominátneho charakteru. Medzi zmluvy, ktoré výslovne upravuje zákon o športe, patrí napríklad zmluva o profesionálnom vykonávaní športu, zmluva o amatérskom vykonávaní športu, zmluva o príprave talentovaného športovca, zmluva o výkone činnosti športového odborníka alebo zmluva o sponzorstve. Zákon o športe však výslovne neupravil zmluvy upravujúce vzájomné práva a povinnosti medzi športovým agentom a profesionálnym športovcom alebo športovou organizáciou. Na právne vzťahy medzi týmito subjektmi musia zmluvné strany použiť inominátne kontrakty podľa § 51 Občianskeho zákonníka alebo § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, prípadne uzatvoriť niektorý zo zmluvných typov ako napríklad mandátnu zmluvu alebo sprostredkovateľskú zmluvu podľa Obchodného zákonníka, prípadne príkaznú zmluvu podľa Občianskeho zákonníka. Zákon o športe rovnako tak neupravuje zmluvu o reklame alebo zmluvy profesionálnych hráčov, ktoré sa týkajú ich osobnostných práv. Zmluvy v športe môžeme rozdeliť aj podľa toho, aký typ záväzkovo právneho vzťahu upravujú. Podľa toho môžeme rozdeliť zmluvy na upravujúce pracovnoprávne vzťahy v športe (napríklad zmluva o profesionálnom vykonávaní športu), obchodnoprávne vzťahy v športe (zmluva o sponzorstve) alebo občianskoprávne vzťahy v športe (*zmluva o osobnostných právach profesionálnych športovcov*).

Pre účely tejto kapitoly záverečnej práce sa budeme podrobne venovať analýze negociačného procesu pri uzatváraní profesionálnych hráčskych zmlúv, pričom následne plynulo prejdeme k analýze konkrétnych zmluvných typov upravujúcich pracovnoprávne vzťahy v športe, pričom sa budeme snažiť poukázať na aplikačné problémy pri konkrétnych zmluvných typoch a v záverečnej časti tejto kapitoly identifikujeme doložky, ktoré sa využívajú v profesionálnych hráčskych zmluvách, ktoré podstatným spôsobom dokážu meniť obsah a výklad profesionálnych hráčskych zmlúv.

4.1 Negociačný proces hráčskych zmlúv

Negociačný proces profesionálnych hráčskych zmlúv v oblasti športu je veľmi dôležitou skutočnosťou, ktorá *pro futuro* determinuje právne vzťahy medzi profesionálnym športovcom a športovou organizáciou. Z uvedeného dôvodu je potrebné, aby zmluvné strany kládli zvýšený dôraz na predzmluvné vzťahy v rámci negociačného procesu pri tvorbe profesionálnych hráčskych zmlúv. Negociačný proces v oblasti profesionálnych hráčskych zmlúv vykazuje určité osobitosti oproti tvorbe a koncepcii iných zmluvných typov. Zmluvné strany veľmi často pri negociačnom procese zabúdajú v rámci *draftovania* zmlúv na dôležité osobitosti, ktoré následne môžu medzi zmluvnými stranami profesionálnych hráčskych zmlúv spôsobiť súdne spory.

Prvou fázou pri uzatváraní profesionálnych hráčskych zmlúv je proces vyjednávania najlepších zmluvných podmienok. Každá zmluvná strana sa v rámci tejto časti negociačného procesu snaží pre seba vyjednať najlepšie zmluvné podmienky, čo jej v rámci zmluvného vzťahu zaručí silnejšie zmluvné postavenie. Vyjednávanie najlepších zmluvných podmienok býva častokrát umením zmluvných strán, ktoré v rámci tejto časti negociačného procesu dokážu druhú zmluvnú stranu za pomoci argumentačných a vyjednávacích schopností podložených o dosiahnuté športové výsledky a aktuálnu športovú výkonnosť profesionálneho športovca presvedčiť, aby na konkrétne zmluvné podmienky pristúpila. Je však potrebné zdôrazniť, že samotné vyjednávanie najlepších zmluvných podmienok nemôže bez patričného úspechu prebehnúť bez kvalitnej a dôkladnej prípravy. Kvalitná príprava pred samotným prvým stretnutím, na ktorom sa vyjednávajú konkrétne zmluvné podmienky, býva zmluvnými stranami často podceňovaná. V rámci takejto prípravy by si mali zmluvné strany stanoviť konkrétne ciele, ktoré majú v rámci uzavretia profesionálnej hráčskej zmluvy záujem dosiahnuť. Takéto ciele by mali byť reálne a v rámci negociačného procesu aj dosiahnuteľné. V rámci ujasnenia si konkrétnych cieľov by si mali profesionálny športovec a športová organizácia pre seba ujasniť, za akých podmienok sú ochotné uzatvoriť profesionálnu hráčsku zmluvu. Súčasne je dôležité, aby si zmluvné strany takéto podmienky rozdelili na podstatné a menej podstatné. Medzi podstatnými podmienkami by určite nemali chýbať zmluvné ustanovenia o výške odmeny za športovú činnosť, dĺžka zmluvného vzťahu a možnosti jeho skončenia, dovolenka alebo výpovedná doba. Medzi menej podstatné podmienky možno zaradiť akékoľvek iné zmluvné dojednania, ktoré sú odzrkadlením vzájomnej dohody zmluvných strán na ďalších zmluvných podmienkach, zväčša benefitoch profesionálneho športovca.

Pokiaľ majú zmluvné strany ujasnené základné podmienky, za ktorých sú ochotné uzatvoriť zmluvný vzťah, nemali by zabúdať na zvolenie argumentačnej stratégie voči druhej zmluvnej strane. Na tento účel je vhodné, aby si o druhej zmluvnej strane zozbierali patričné informácie, ktoré môžu poslúžiť pri samotnom procese vyjednávania najlepších zmluvných podmienok. V rámci kolektivizácie informácií ohľadom druhej zmluvnej strany je vhodné zistiť, či druhá zmluvná strana je alebo nie je zastúpená právnym zástupcom, či tento právny zástupca je odborníkom v oblasti športového záväzkového práva, prípadne iné informácie pochádzajúce od tretích subjektov alebo z externých zdrojov, ktoré dokážu pomôcť zmluvnej strane predvídať kroky druhej zmluvnej strany v rámci negociačného procesu.⁸⁹ Súčasne je potrebné, aby si v rámci prípravy pred samotným negociačným procesom zmluvné strany stanovili ich slabé a silné stránky. Napríklad silnou stránkou zmluvnej strany môže byť dobré meno na regionálnej alebo celosvetovej úrovni, dostatok finančných prostriedkov, časová flexibilita alebo kvalitný právny zástupca.

Nemenej dôležitou súčasťou pred samotným negociačným procesom je tvorba a zloženie tímov. Najčastejšie je bežné, že súčasťou vyjednávacieho tímu je len profesionálny športovec a jeho právny zástupca alebo hráčsky agent. Ďalší členovia vyjednávacieho tímu sa môžu líšiť v závislosti od konkrétneho zmluvného typu alebo jeho charakteru z hľadiska dôležitosti. Napríklad pokiaľ sa v rámci zmluvného vzťahu vyskytuje cudzí prvok, je vhodné, aby súčasťou vyjednávacieho procesu bol aj prekladateľ. Pokiaľ sa jedná o profesionálnu hráčsku zmluvu, ktorá upravuje osobnostné alebo reklamné práva profesionálnych športovcov, ktorej súčasťou sú záležitosti technického charakteru, je žiaduce, aby bola v rámci negociačného procesu prítomná osoba známa takýchto technických záležitosti. Súčasťou každého vyjednávacieho tímu by mal byť vlastný zapisovač. Pred samotným prvým stretnutím súčasne odporúčame, aby si zmluvné strany vymenili vzájomné informácie o mieste a termíne stretnutia, počte osôb prítomných na stretnutí, ako aj osobitné požiadavky zmluvných strán na technické vybavenie miestnosti (*počítač, data projektor, nahrávacie zariadenie a pod.*), aby nedošlo k zmareniu negociačného procesu jednej zo zmluvných strán, v dôsledku čoho by mohla nastúpiť predzmluvná zodpovednosť za škodu spôsobenú druhej zmluvnej strane.

V rámci každého negociačného procesu by mala každá zmluvná strana predniesť svoje požiadavky a mať možnosť sa vyjadriť k protinávrhom druhej zmluvnej strany. V oblasti športu je bežné, že negociačný proces profesionálnych hráčskych zmlúv nie je záležitosťou na

⁸⁹ Napríklad zmluvná strana môže byť známa tým, že v rámci negociačného procesu zvykne využívať časovú tieseň pri uzatváraní profesionálnych hráčskych zmlúv v rámci prestupových období.

jedno stretnutie zmluvných strán, ale je celkom bežné, že zmluvné strany sa viac krát stretnú za účelom vyjednávania najlepších zmluvných podmienok. Z uvedeného dôvodu by si mali zmluvné strany na prvom stretnutí dohodnúť, že pokiaľ nedôjde k uzavretiu profesionálnej hráčskej zmluvy na prvom stretnutí, akékoľvek ďalšie návrhy na uzatvorenie profesionálnej hráčskej zmluvy s návrhom konkrétnych podmienok budú druhej zmluvnej strane zaslané doporučené, prípadne e-mailom alebo inou vhodnou formou s presnou lehotou na prijatie alebo odmietnutie takéhoto návrhu na uzatvorenie profesionálnej hráčskej zmluvy. Je vhodné, aby si zmluvné strany pre prípad predzmluvnej zodpovednosti každý jeden návrh ukladali a archivovali pre svoje potreby. Z uvedeného dôvodu odporúčame, aby si zmluvné strany na každom stretnutí zvolili po vzájomnej dohode spoločného zapisovateľa, ktorý následne vyhotoví zápisnicu o vzájomnom stretnutí, ktorej obsahom budú vzájomné povinnosti, ktoré si zmluvné strany v rámci negociačného procesu dohodli, prípadne zvolený ďalší postup zmluvných strán tak, aby viedol k úspešnému uzatvoreniu profesionálnej hráčskej zmluvy. Následne si zmluvné strany medzi sebou zvolia zástupcov, ktorí uvedenú zápisnicu z rokovania podpíšu na znak jej súhlasu.

V rámci negociačných rokovaní je vhodné, aby zmluvné strany pri podstatných podmienkach profesionálnej hráčskej zmluvy stanovili rozsah, za akých okolností sú ochotné ustúpiť z konkrétnej podstatnej podmienky, napríklad ak zmluvná strana požadovala odmenu za výkon športovej činnosti napríklad 5.000,00 Eur mesačne, mala by si stanoviť, že bude ochotná uzatvoriť zmluvný vzťah s druhou zmluvnou stranou, ak jej navrhne odmenu za výkon športovej činnosti minimálne vo výške 4.000,00 Eur mesačne, pričom zvyšná rozdielová časť odmeny bude predmetom negociačného procesu pri vyjednaní si ďalších benefitov v prospech profesionálneho športovca. Konkrétny výsledok negociačného procesu profesionálnej hráčskej zmluvy by mal zodpovedať spokojnosti oboch zmluvných strán a nemal by predstavovať situáciu (*lose – lose, prípadne lose – win a naopak*), ale (*win – win*), čo predstavuje kompromis a spokojnosť oboch zmluvných strán.⁹⁰

4.2 Pracovnoprávne vzťahy v športe

Vzhľadom na vyššie uvedenú kapitolu zaoberajúcu sa právnym postavením profesionálnych športovcov na Slovensku je zrejmé, že profesionálni športovci v kolektívnych športoch majú na Slovensku postavenie zamestnancov. Výkon športovej činnosti teda

⁹⁰ KUČERA, VÍT.: Smlouvy ve sportu. Pracovní materiál k výučbě predmetu Smlouvy ve sportu v rámci studijného programu LL.M., Právnická fakulta Karlovi univerzity v Prahe. 2018, str. 7 – 9.

vykonávajú v pracovnoprávnom vzťahu. Zákon o športe zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu a zmluvou o výkone činnosti športového odborníka a súčasne Zákonník práce jednou z dohôd o vykonaní práce mimo pracovný pomer spolu zakladajú medzi zmluvnými stranami iný pracovnoprávny vzťah. Súčasťou každého pracovnoprávneho vzťahu je subjekt, predmet a obsah. Subjektom iného pracovnoprávneho vzťahu môže byť profesionálny športovec a športová organizácia alebo športový odborník a športová organizácia alebo národný športový zväz. Predmetom vzťahu je výkon športovej činnosti alebo výkon činnosti športového odborníka. Obsahom pracovnoprávneho vzťahu sú vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán. V nasledujúcej časti pristúpime k analýze konkrétnych zmluvných typov.

4.2.1 Zmluva o profesionálnom vykonávaní športu

Zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu sa športovec zaväzuje odplatne vykonávať šport za športovú organizáciu. Zmluva o profesionálnom vykonávaní športu musí byť uzatvorená písomne a musí obsahovať podstatné náležitosti. Medzi podstatné náležitosti zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu patrí napríklad identifikáciu profesionálneho športovca v podobe mena a priezviska, dátumu narodenia a štátnej príslušnosti, identifikáciu športovej organizácie, obdobie trvania zmluvy, druh športu, mzdu a mzdové podmienky, zhodnocovanie osobnostných práv športovcov, dovolenku.⁹¹ V zmluve o profesionálnom vykonávaní športu možno dohodnúť aj ďalšie podmienky, najmä miesto pravidelného vykonávania športu pre cestovné náhrady, dĺžku výpovednej lehoty, pravidlá krátenia dovolenky a pod.⁹² Z uvedeného vyplýva, že podstatné náležitosti zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu sú určené taxatívne a ďalšie náležitosti si zmluvné strany môžu alebo nemusia zmluvne dohodnúť.

4.2.1.1 Pracovný čas a doba odpočinku

V súvislosti s dĺžkou pracovného času sa spravidla rozlišuje denný, týždenný a ročný pracovný čas. V poslednom období sa vzťahy medzi týmito časovými limitmi zmenili. Historicky základným pracovným časom bol denný pracovný čas, potom získaval väčšiu váhu

⁹¹ Bližšie pozri § 35 ods. 3 Zákona o športe.

⁹² Bližšie pozri § 35 ods. 4 Zákona o športe.

a dôležitosť práve týždenný pracovný čas a v súčasnej dobe sa pozornosť najmä v priemyselne vyspelých štátoch začína postupne sústreďovať na celoročný pracovný čas.⁹³ Zákon o športe sa vrátil k dennému pracovnému času, keď v ustanovení § 37 ods. 1 uvádza, že pracovný čas športovca je časový úsek 24 po sebe nasledujúcich hodín, počas ktorých je športovec k dispozícii pre športovú organizáciu na vykonávanie športu. Podľa § 37 ods. 2 zákona o športe platí, že športovec je v dennom pracovnom čase k dispozícii pre športovú organizáciu v časových úsekoch dohodnutých v zmluve o profesionálnom vykonávaní športu alebo určených športovou organizáciou podľa podmienok vyžadovaných na vykonávanie konkrétneho druhu športu. Podľa článku 2 ods. 1 Smernice Európskeho Parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len: „*smernica*“), ktorá sa podľa článku 1 ods. 3 vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, je pracovný čas akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou. Podľa článku 3 ods. 1 smernice má každý zamestnanec právo v rámci 24 hodín minimálne na 11 hodinový odpočinok po vykonanej práci. Z uvedené vyplýva, že maximálny denný pracovný čas nesmie podľa smernice prekročiť viac ako 13 hodín, vrátane práce nadčas. Uvedené však neplatí bezvýhradne. Od maximálneho denného odpočinku je možné sa odchýliť a tieto výnimky sú upravené v článku 17 ods. 1, 2 a 3, 20 a 21 smernice. Sme však toho názoru, že športová činnosť pojmovo nespadá pod žiadnu výnimku, ktorá sa nachádza vo vyššie uvedených článkoch smernice. V prípade, ak by však športová činnosť aj pojmovo naplnila nejakú výnimku uvedenú v samotnej smernici, smernica vyžaduje nevyhnutnosť poskytnutia rovnocenných náhradných dôb odpočinku. Neoprávneným skrátením týždenného, ale aj denného odpočinku po práci podľa aktuálnej judikatúry Súdneho dvora Európskej Únie⁹⁴ by sa zamestnancom odoprelo subjektívne právo na odpočinok v týždni, ktoré je v súlade s požiadavkami článku 5 smernice stanovené ako minimálna hranica.⁹⁵ Podľa § 37 ods. 3 zákona o športe má športovec počas denného pracovného času právo na nepretržitý denný odpočinok a regeneráciu podľa podmienok vyžadovaných na vykonávanie konkrétneho druhu športu. Nepretržitý denný odpočinok nesmie byť kratší ako 6 hodín za časový úsek 24 hodín. V prvom rade uvádzame, že uvedená zákonná konštrukcia nepretržitého denného odpočinku sa podobá na zákonnú konštrukciu uvedenú v § 92 ods. 2

⁹³ BARANCOVÁ, H., SCHRONK, R.: Pracovné právo. Druhé prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: Sprint 2, 2013, ISBN: 978-80-89393-97-8, 598 s., s. 330

⁹⁴ Rozsudok SD EÚ vo veci Accardo a iní, C -227/09 zo dňa 21.10.2010, bod 46

⁹⁵ BARANCOVÁ, H. Pracovný čas – dovolenka a materská dovolenka v judikatúre Súdneho dvora EÚ a v práve Slovenskej republiky. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 137, ISBN 978-80-7380-576-0.

zákona č. 311/2001. Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len: „*Zákonník práce*“), podľa ktorej je možné zamestnancovi staršiemu ako 18 rokov skrátiť v taxatívne uvedených prípadoch nepretržitý denný odpočinok až na 8 hodín. Pripomíname, že podľa Zákonníka práce je možné takto skrátiť nepretržitý denný odpočinok zamestnancovi, ktorý má viac ako 18 rokov, pričom zákon o športe stanovuje, aby denný odpočinok profesionálneho športovca bez ohľadu na jeho vek nebol kratší ako 6 hodín v priebehu 24 hodín. Ďalej uvádzame, že zákon o športe upravuje, že nepretržitý odpočinok športovca nesmie byť kratší ako 6 hodín za časový úsek 24 hodín, pričom zákonodarca opomenul, že sa musí jednať o 6 po sebe nasledujúcich hodín v priebehu 24 hodín. V opačnom prípade by sme mohli dôjsť k záveru, že športová organizácia je povinná poskytnúť športovcovi nepretržitý denný odpočinok počas ľubovoľných 6 hodín, ktoré ani nemusia po sebe nasledovať. Ustanovenie § 37 ods. 4 zákona o športe ďalej upravuje, že športová organizácia je povinná zabezpečiť, aby športovec mal raz za týždeň jeden deň nepretržitého odpočinku. Ak nie je možné zabezpečiť odpočinok podľa prvej vety z dôvodu, že to podmienky vyžadované na vykonávanie konkrétneho druhu športu neumožňujú, športová organizácia zabezpečí nepretržitý odpočinok tak, aby športovec mal raz za dva týždne najmenej dva dni nepretržitého odpočinku v týždni. Nakoľko je výkon športovej činnosti špecifický, je možný vznik situácie, kedy športová organizácia nebude schopná poskytnúť za dva týždne dva dni nepretržitého denného odpočinku, ale napr. len jeden. V takomto prípade nám zákon o športe neposkytuje odpoveď na otázku, čo v prípade, ak športová organizácia nie je schopná športovcovi zabezpečiť dva dni nepretržitého denného odpočinku v rámci dvoch týždňov.

Na tomto mieste si dovoľujeme prijať čiastočný právny záver týkajúci sa pracovného času a doby odpočinku profesionálnych športovcov. Športová organizácia si nemôže v zmluve o profesionálnom vykonávaní športu alebo v kolektívnej zmluve v úhrne dohodnúť ľubovoľný časový úsek, v rámci ktorého je profesionálny športovec k dispozícii v prospech športovej organizácie. Športová organizácia pri určení časového úseku v rámci 24 po sebe nasledujúcich hodín, v rámci ktorého bude profesionálny športovec k dispozícii pre športovú organizáciu, by mala rešpektovať maximálny denný pracovný čas a dobu odpočinku podľa smernice, pretože podľa nášho názoru športová činnosť pojmovo ani obsahovo nespadá pod žiadnu z uvedených výnimiek v smernici. Nakoľko zákon o športe umožňuje, aby denný odpočinok profesionálneho športovca bez ohľadu na jeho vek nebol kratší ako 6 hodín v priebehu 24 hodín, je podľa nášho názoru takáto právna úprava pracovného času profesionálnych športovcov mladších ako 18 rokov prinajmenšom v rozpore s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci profesionálnych športovcov mladších ako 18 rokov a zároveň

podľa nášho názoru nie je v súlade ani s cieľom smernice. Zároveň poukazujeme na tú skutočnosť, že podľa súčasného znenia § 37 ods. 3 zákona o športe platí, že nepretržitý odpočinok nesmie byť kratší ako 6 hodín v priebehu 24 hodín, pričom gramatickým výkladom nevyplýva, že sa musí jednať o 6 po sebe nasledujúcich hodín. Pokiaľ by športová organizácia poskytla športovcovi nepretržitý odpočinok 6 hodín, pričom by sa nejednalo o 6 po sebe nasledujúcich hodín, podľa nášho názoru by sa jednalo o šikanózne vykonávanie práva, ktorý je v rozpore s účelom nepretržitého denného odpočinku.

4.2.1.2 Mzda v zmluve o profesionálnom vykonávaní športu

Podstatnou náležitosťou zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu je dohoda zmluvných strán o mzde a o mzdových nárokoch. V prípade, ak by zmluva o profesionálnom vykonávaní športu neobsahovala ustanovenie o mzde a o mzdových nárokoch, medzi športovcom a športovou organizáciou by zmluva o profesionálnom vykonávaní športu nevznikla. Ustanovenie § 36 ods. 1 zákona o športe priamo odkazuje na ustanovenia Zákonníka práce týkajúceho sa mzdy, pričom stanovuje, že mzda športovca vykonávajúceho športovú činnosť na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu sa považuje za mzdu podľa Zákonníka práce. Poskytovanie mzdy za vykonanú prácu je synalagmatickou povinnosťou zamestnávateľa, ktorá korešponduje so základnou povinnosťou zamestnanca vykonávať prácu. Mzda je jednou z foriem odmeny za prácu v pracovnom pomere. V porovnaní so mzdou je odmena za prácu širším pojmom. Odmena za prácu zahŕňa akékoľvek plnenia, ktoré zamestnanec dostáva za vykonanú prácu, bez ohľadu na to, či je účastníkom pracovnoprávneho, občianskoprávneho alebo obchodnoprávneho vzťahu.⁹⁶ Mzda nesmie byť nižšia ako minimálna mzda podľa osobitného predpisu, ktorým je už vyššie zmienený zákon o minimálnej mzde. Otázkou však zostáva rozdelenie jednotlivých športovcov v rámci športového klubu do jednotlivých stupňov podľa náročnosti práce. Nie je vylúčená ani tá skutočnosť, že v rámci určitého druhu športu jedna športová organizácia zaradí profesionálneho športovca do určitého stupňa náročnosti práce a v rámci toho istého druhu športu na tom istom hrajúcom poste profesionálneho športovca iná športová organizácia zaradí iného profesionálneho športovca do iného stupňa náročnosti práce. Uvedená situácia je prinajmenšom neštandardná a je hodná spresnenia zo strany národných športových zväzov alebo športových organizácií. Na odstránenie vzniku takejto neistoty by si mali národné

⁹⁶ BARANCOVÁ, H.: Zákonník práce. Komentár. 2. doplnené vydanie. Bratislava: Sprint, 2002, str. 322, ISBN: 80-888-48-55- 5.

športové zväzy vo svojich interných stanovách alebo poriadkoch určiť stupne náročnosti práce vo vzťahu k minimálnym mzdovým nárokom profesionálnych športovcov, ku ktorým v rámci daného druhu športu priradia post, na ktorom je v rámci daného druhu športu možné priradiť profesionálneho športovca. Absencia právnej úpravy minimálneho stupňa mzdového nároku profesionálneho športovca a ponechanie tohto oprávnenia zamestnávateľovi stanoviť si stupeň minimálneho mzdového nároku profesionálneho športovca v sebe zahŕňa ďalší aplikačný problém. Jedným z definičných rozdielov medzi statusom profesionálneho a amatérskeho športovca v kontexte § 47 ods. 6 zákona o športe je, či výška odmeny športovca presahuje minimálnu mzdu. V prípade, ak výška odmeny športovca presahuje minimálnu mzdu bližšie neurčeného stupňa neurčeného subjektu, nemôže sa jednať o amatérskeho športovca ale o profesionálneho športovca. Takáto právna norma však v sebe skrýva skrytý mechanizmus na to, aby zamestnávateľ urobil z profesionálnych športovcov amatérskych športovcov a to tak, že si stanoví minimálny stupeň mzdového nároku u menšej časti svojich profesionálnych športovcov na jednom z najvyšších stupňov, pričom športovci, ktorí vo svojej podstate dopĺňajú hrajúcu zostavu svojho družstva a ktorí absolútne z logických dôvodov nemôžu dosahovať mzdu ako ich skúsenejší spoluhráči, budú mať nárok na odmenu (nie mzdu), ktorá nepresiahne umelo zvýšený minimálny mzdový nárok zamestnávateľa, ktorý si sám zamestnávateľ stanoví. Takýmto spôsobom môže športová organizácia ako zamestnávateľ nielenže pripraviť svojich hráčov (najmä z juniorských kategórii) o práva vyplývajúce z pracovnoprávneho vzťahu založeného zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu, ale hlavne o status zamestnanca, pretože v prípade, ak sú naplnené všetky znaky výkonu amatérskej športovej činnosti a zmluva o amatérskom vykonávaní športu je odplatná, tak takýto športovec vykonáva športovú činnosť podľa § 47 ods. 6 zákona o športe ako samostatne zárobkovo činná osoba.

4.2.1.3 Dovoľenka

Právo na platenú minimálnu dovolenku za kalendárny rok vo svojej podstate predstavuje mimoriadne dôležitú zásadu sociálneho práva Európskej únie, od ktorej sa nemožno odchyliť a ktorú príslušné vnútroštátne orgány môžu uplatňovať len v hraniciach výslovne vytýčených smernicou.⁹⁷ Právo na dovolenku patrí k významným relatívnym sociálnym právam, pričom k relatívnosti tohto sociálneho práva zamestnanca napomáha aj

⁹⁷ BARANCOVÁ, H.: Základné sociálne práva v právnom systéme Slovenskej republiky. In: Uskutočniteľnosť sociálnych práv v systéme sociálnej bezpečnosti. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 25, ISBN: 978-80-7380-847-6

splnomocnenie Ústavy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov prostredníctvom blanketového odkazu na jeho realizáciu prostredníctvom zákonov.⁹⁸ Podľa zákona o športe má profesionálny športovec nárok na dovolenku za kalendárny rok v rozsahu najmenej 20 kalendárnych dní. Podľa § 44 ods. 12 zákona o športe za dovolenku patrí športovcovi mzda. Nakoľko sa v zmysle § 36 ods. 1 zákona o športe mzda uvedená v zákone o športe považuje za mzdu podľa Zákonníka práce, uvedené ustanovenia § 44 ods. 12 zákona o športe predstavuje významné porušenie jednej z najvýznamnejších zásad uplatňujúcich sa v pracovnom práve, a to že za vykonanú prácu patrí zamestnancovi mzda. Vznik práva na mzdu je totiž determinovaný skutočným a reálnym výkonom práce zamestnanca. Z tejto zásady existuje niekoľko výnimiek, ako napríklad v prípade poskytnutia mzdy pri prehlbovaní kvalifikácie, ktorá je naviazaná na vznik právnej fikcie, že prehlbovanie kvalifikácie je výkon práce. Mzda sa poskytuje až vtedy, keď je práca zamestnancom už vykonaná, pričom je rozhodujúca skutočne vykonaná práca a nie práca, ktorú by zamestnanec mohol vykonať, pretože má napríklad vyššie vzdelanie. Mzda sa poskytuje za skutočne vykonanú prácu a ak zamestnanec v čase, v ktorom by mal vykonávať prácu, nepracuje, nepatrí mu mzda ale náhrada mzdy.⁹⁹ Uvedenú skutočnosť, že mzda patrí zamestnancovi len za skutočne vykonanú prácu, až na pár zákonných výnimiek v Zákonníku práce, podporuje aj doslovný gramatický výklad článku 23 ods. 3 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, podľa ktorého každý, kto pracuje, má nárok na spravodlivú a uspokojivú odmenu. Rovnakú zásadu zakotvuje aj Medzinárodný pakt o hospodárskych a sociálnych právach, ktorý svojím článkom 7 zaväzuje štáty, ktoré ho prijímajú, aby zabezpečili všetkým pracujúcim odmenu za prácu.¹⁰⁰ Na základe vyššie uvedeného si dovoľujeme skonštatovať, že uvedené ustanovenie zákona o športe porušuje jednu zo zásad pracovného práva, a to že mzda patrí zamestnancovi až za skutočne a reálne vykonanú prácu. Uvedené ustanovenie zákona o športe spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi zamestnávateľom a zamestnancom v tom zmysle, že pokiaľ by si profesionálny športovec čerpal dovolenku a za vyčerpanú časť dovolenky by mu zamestnávateľ poskytoval priemerný zárobok a nie mzdu, peňažná suma vyplatená za vyčerpanú časť dovolenky by mohla byť v skutočnosti vyššia ako v súčasnej dobe poskytovaná mzda v závislosti od toho, či zmluva o profesionálnom vykonávaní športu

⁹⁸ LACKO, M.: Uskutočniteľnosť sociálnych práv dôchodkovým systémom Slovenskej republiky. In: Uskutočniteľnosť sociálnych práv v systéme sociálnej bezpečnosti. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 100, ISBN: 978-80-7380-847-6.

⁹⁹ BARANCOVÁ, H. et al.: Základné práva a slobody v pracovnom práve. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, str. 328, ISBN 978-80-7380-422-0.

¹⁰⁰ KRIŽAN, V., MORAVČÍKOVÁ, M.: Sociálna náuka Katolíckej cirkvi v pracovnom práve Slovenskej republiky. Praha: Leges, 2015, str. 126, ISBN: 978-80-7502-119-9,

obsahuje odmeny, na ktoré profesionálnemu športovcovi v danom rozhodujúcom období vznikol nárok a ktoré mu boli aj skutočne vyplatené.

4.2.1.4 Výpovedná lehota

Inštitút výpovednej lehoty zákon o športe zaraďuje medzi ďalšie náležitosti zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, ktorú si môžu v zmluve o profesionálnom vykonávaní športu dohodnúť zmluvné strany. Samotný inštitút výpovednej lehoty je upravený v § 41 zákona o športe. Podľa § 41 ods. 1 zákona o športe, ak je daná výpoveď zo zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, zmluvný vzťah založený medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu sa končí uplynutím výpovednej lehoty. Výpovedná lehota je jeden mesiac, ak predpisy športového zväzu, zmluva o profesionálnom vykonávaní športu alebo kolektívna zmluva neurčujú dlhšiu výpovednú lehota. V prvom rade k tomuto inštitútu uvádzame, že výpovednou dobou je časový úsek, ktorý musí uplynúť medzi výpoveďou ako jednostranným právnym úkonom buď zo strany zamestnávateľa alebo zamestnanca a zánikom pracovného pomeru.¹⁰¹ Nakoľko zmluva o profesionálnom vykonávaní športu zakladá medzi profesionálnym športovcom a športovou organizáciou iný pracovnoprávny vzťah, pracovnoprávne inštitúty nachádzajúce sa v zákone o športe by mali byť terminologicky totožné s pracovnoprávnymi inštitútmi nachádzajúcimi sa v Zákonníku práce. Obidva právne pojmy „doba“ a „lehota“ nie sú z hľadiska plynutia času totožnými pojmami. Právny inštitút „doby“ (na rozdiel od pojmu „lehota“) je z časového hľadiska pevným (fixným) obdobím, ktoré uplynie bez ohľadu na to, či posledný deň doby prípadne na sobotu, nedeľu, štátny sviatok alebo deň pracovného pokoja. Jej plynutie sa teda na rozdiel od lehoty nepredlžuje. Typickým príkladom pre pojem „doba“ je výpovedná doba v Zákonníku práce.¹⁰² Nesprávne uvedenie toho konkrétneho právneho pojmu môže spôsobiť v aplikačnej praxi výkladové nedostatky najmä z hľadiska plynutia času. Pokiaľ v § 43 ods. 3 zákon o športe uvádza, že výpovedná lehota sa skončí uplynutím posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca, ktorý môže pripadnúť aj na sobotu, nedeľu alebo štátny sviatok, tak uvedená právna konštrukcia právnej normy nesúvisí s výpovednou lehotou, ale s výpovednou dobou. Pri podrobnom preskúmaní § 41 ods. 3 zákona o športe, ktorý upravuje začiatok a koniec plynutia výpovednej lehoty zistíme, že je

¹⁰¹ TKÁČ, V., MATEJKA, O., FRIEDMANOVÁ, D., MASÁR, B.: Zákonník práce. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2014. str. 259, ISBN: 978-80-8168-069-4.

¹⁰² Rozhodnutie NS SR sp. zn.: 3Obo 159/2006 zo dňa 28.02.2008

totožný s § 62 ods. 7 Zákonníka práce, ktorý upravuje začiatok a koniec plynutia výpovednej doby. Podľa článku 11 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 158 o skončení zamestnania z podnetu zamestnávateľa platí, že zamestnanec, ktorého zamestnanie sa má skončiť, má právo na výpovednú dobu. Rovnako tak podľa čl. 4 bod 4 Revidovanej Európskej sociálnej charty platí, že zamestnanec má právo na dostatočnú výpovednú dobu, pričom dĺžka výpovednej doby musí byť primeraná dĺžke doby trvania pracovného pomeru. Z uvedeného dôvodu považujeme pracovnoprávny inštitút zakotvený v § 41 zákona o športe označený ako *výpovedná lehota* z terminologického hľadiska za nesprávny.

Zároveň pri právnom inštitúte výpovednej lehoty poukazujeme na ďalší nedostatok, ktorý výrazným spôsobom oslabuje postavenie profesionálneho športovca. V prípade, ak sa profesionálny športovec rozhodne počas plynutia výpovednej lehoty nezotrvať v pracovnoprávnom vzťahu so športovou organizáciou a rozhodne sa viac neprísť do práce, podľa § 41 ods. 4 zákona o športe má športová organizácia právo na peňažnú náhradu najmenej v sume, ktorá je súčinom mesačného zárobku tohto športovca podľa zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu a dĺžky výpovednej lehoty, ak sa na tejto peňažnej náhrade dohodli v zmluve o profesionálnom vykonávaní športu. V porovnaní s právnou úpravou uvedenou v § 62 ods. 8 Zákonníka práce, právnou konštrukciou právnej normy uvedenej v § 41 ods. 4 zákon o športe stanovuje len minimálnu peňažnú náhradu, ktorú má právo požadovať športová organizácia od profesionálneho športovca v prípade, ak profesionálny športovec nezotrvá počas plynutia výpovednej lehoty v športovej organizácii. Naproti tomu Zákonník práce v § 62 ods. 8 upravuje spôsob výpočtu maximálnej možnej výšky peňažnej náhrady za porušenie povinnosti zamestnanca zotrvať počas plynutia výpovednej doby u zamestnávateľa.

4.2.1.5 Okamžité skončenie zmluvného vzťahu

Pracovnoprávny vzťah medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu je možné okamžite skončiť zo strany športovej organizácie, ako aj zo strany profesionálneho športovca. Podľa ustanovenia § 42 ods. 1 pís. f) zákona o športe, športová organizácia má právo okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom, ktorý bol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody. Uvedenú právnú konštrukciu považujeme za nie príliš vhodne zvolenú s poukazom na veľmi významnú zásadu, ktorá sa uplatňuje v trestnom konaní, ktorou je zásada prezumpcie neviny. Prezumpcia neviny je podľa Zelenej knihy o prezumpcii neviny jednou

zo základných práv zakotvených v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Charte základných práv Európskej únie. V článku 6 Zmluvy o EÚ je ustanovené, že Únia rešpektuje základné ľudské práva, ktoré zaručuje Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ktoré vyplývajú z ústavných tradícií členských štátov. Táto významná zásada trestného konania je premietnutá aj do § 2 ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len: „*Trestný poriadok*“), podľa ktorého každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu. Z uvedeného paragrafového znenia zákona o športe však vyplýva, že športová organizácia má právo okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom už v tom momente, keď súd prvého stupňa neprávoplatne rozhodol o jeho vine a zároveň mu uložil nepodmienečný trest odňatia slobody. V takomto prípade však možno uvažovať o tom, že zákonodarca nereflektuje právo obžalovaného odvolať sa na súd vyššej inštancie. Odvolanie možno charakterizovať ako dispozitívny procesný úkon niektorej z procesných osôb, ktorým táto osoba napáda doposiaľ neprávoplatný rozsudok prvého stupňa.¹⁰³ Na druhej strane musíme korektne dodať, že na uvedenú problematiku existuje aj ďalší právny názor, podľa ktorého predmetné ustanovenie zákona o športe nie je potrebné doplniť práve o slovo „*právoplatne*“. Tento právny názor je podporovaný s odôvodnením, že ak sa nejaký zákon vo svojom paragrafovom znení zmieňuje o odsúdení, v rámci výkladu zákonov sa tým vždy myslelo a myslí právoplatne odsúdený. Zároveň je takýto právny záver podložený aj v samotnom § 10 ods. 14 Trestného poriadku, podľa ktorého odsúdený je ten, proti ktorému bol vydaný odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť.

Zároveň na tomto mieste poukážeme aj na ďalší aplikačný problém spojený s vyššie uvedeným ustanovením zákona o športe. Sme toho názoru, že cieľom tohto ustanovenia je možnosť športovej organizácie okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom v tých situáciách, kedy bol profesionálny športovec právoplatným odsudzujúcim rozsudkom uznaný za vinného zo spáchania trestného činu a bol mu uložený taký druh trestu, ktorý objektívne znemožňuje výkon športovej činnosti v prospech športovej organizácie. V aplikačnej praxi sa môže vyskytnúť aj taká situácia, kedy je profesionálnemu športovcovi uložený trest odňatia slobody v minimálnej dĺžke počítanej na kalendárne dni, ktorého výkon trestu športovcom medzi súťažným obdobím v žiadnom prípade neohrozí jeho účasť na športových aktivitách športového klubu. Naopak, môže nastať aj taká situácia, kedy je

¹⁰³ ŠIMOVČEK, I., JALČ, A., SZABOVÁ E.: Revízia rozhodnutí v trestnom konaní. Praha: Lges, 2015, str. 56, ISBN: 978-80-7502-103-8.

profesionálnemu športovcovi uložený taký druh alternatívneho trestu, ktorý okrem iného podstatne horším spôsobom zasiahne do športového alebo súťažného plánu športovca a objektívne znemožní výkon závislej práce profesionálneho športovca v prospech športovej organizácie. Typickým príkladom môže byť uloženie trestu domáceho väzenia alebo trestu povinnej práce za menej závažné trestné činy. V prípade, ak športová organizácia bude mať záujem na tom, aby jej dobré meno nebolo spájané s trestnou činnosťou jej profesionálneho športovca, v takomto prípade športová organizácia nebude mať možnosť okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom, pretože takýto profesionálny športovec bol právoplatne odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody. Zároveň podľa nášho názoru športová organizácia nebude mať možnosť okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom vtedy, ak bol síce takýto profesionálny športovec právoplatne odsúdený, avšak na podmienený trest odňatia slobody.

Pracovnoprávny vzťah založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu môže okamžite skončiť aj profesionálny športovec, a to z taxatívne uvedených dôvodov v § 42 ods. 2 zákona o športe. Podľa § 42 ods. 2 pís. a) zákona o športe športovec je oprávnený okamžite skončiť zmluvný vzťah založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu, ak športová organizácia neuhradila najmenej za tri jednotlivé mesiace počas 12 po sebe nasledujúcich mesiacov alebo počas obdobia trvania zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, ak je uzatvorená na obdobie kratšie ako 12 mesiacov, riadne a včas športovcovi mzdu napriek predchádzajúcemu písomnému upozorneniu zo strany športovca. Sme presvedčení, že uvedená právna norma zákona o športe spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom a to z nasledujúcich dôvodov. Toto ustanovenie zákona o športe neumožňuje profesionálnemu športovcovi okamžite skončiť pracovnoprávny vzťah so športovou organizáciou vtedy, ak mu športová organizácia nevyplatila časť príslušnej mzdy za kalendárny mesiac, odmeny vyplývajúce zo zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, cestovné náhrady alebo stravné podľa osobitného zákona. Z uvedeného ustanovenia zákona o športe vyplýva, že profesionálny športovec má právo okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom len vtedy, ak mu športová organizácia nevyplatila mzdu, pričom absencia slovného spojenia „časť mzdy“ predstavuje v tomto prípade podľa nášho názoru prekonateľný interpretačný problém, pretože je do istej miery nahradená slovným spojením „riadne a včas“. V prípade, ak nie je medzi zmluvnými stranami alebo v kolektívnej zmluve dohodnuté inak, podľa § 129 ods. 1 Zákonníka práce mzda je splatná pozadu za mesačné obdobie, a to najneskôr do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Ak športová organizácia vyplatí profesionálnemu

športovcovi len časť mzdy, rozhodne to nemožno považovať, že svoj záväzok vyplývajúci zo zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu splnila riadne, aj keď časť tejto mzdy vyplatila profesionálnemu športovcovi v lehote splatnosti (*včas*). Dlžník je povinný splniť nielen včas, ale aj riadne, t.j. musí dbať na všetky náležitosti splnenia, pokiaľ ide o predmet, spôsob, miesto splnenia, príjemcu a pod.¹⁰⁴

Zároveň predmetné ustanovenie zákona o športe považujeme prinajmenšom za neurčité v tom zmysle, pretože môže spôsobiť interpretačný problém týkajúci sa okamihu, kedy vlastne môže profesionálny športovec okamžite ukončiť zmluvný vzťah so športovou organizáciou. V nasledujúcej časti článku poukážeme na dva rôzne právne názory pri interpretácii daného ustanovenia zákona o športe. Prvý právny názor môže uvedené ustanovenie zákona o športe interpretovať tak, že profesionálny športovec má právo okamžite skončiť zmluvný vzťah so športovou organizáciou, ak jeho pohľadávka vznikla titulom nevyplatenia troch miezd za kalendárne mesiace, ktoré spadajú do obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov. Druhý právny názor uvedené ustanovenie zákona o športe vykladá v tom zmysle, že profesionálny športovec má právo okamžite skončiť zmluvný vzťah so športovou organizáciou, ak jeho pohľadávka voči športovej organizácii sa rovná výške trom mesačným mzdám profesionálneho športovca. Zároveň podotýkame, že ani druhý právny záver nemusí byť v konečnom dôsledku pre konkrétny prípad medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom smerodajný, a to najmä v prípade, ak by športová organizácia dlhovala za určité obdobie profesionálnemu športovcovi peňažnú sumu titulom troch miezd za tri kalendárne mesiace, pričom by následne medzi zmluvnými stranami došlo k uzavretiu dohody o nahradení záväzku novým záväzkom podľa Občianskeho zákonníka, pričom by v lehote splatnosti tohto nového záväzku takúto peňažnú sumu športová organizácia profesionálnemu športovcovi nezaplatila, profesionálny športovec by nemal právo okamžite skončiť zmluvný vzťah, pretože by sa jednalo o pohľadávku, ktorá vznikla z jedného právneho titulu.

Zároveň si dovoľujeme vysloviť náš názor, že zákon o športe tým, že umožňuje okamžite skončiť pracovnoprávny vzťah profesionálnemu športovcovi so športovou organizáciou až vtedy, keď má voči športovej organizácii pohľadávku vo výške troch miezd za tri kalendárne mesiace a v kontexte možnosti uzavrieť dohodu o nahradení záväzku novým záväzkom podľa § 570 Občianskeho zákonníka, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom, čím

¹⁰⁴ LAZAR, J.: Občianske právo hmotné 2. záväzkové právo a právo duševného vlastníctva. 1. vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2010, 56 s., ISBN: 978-80-8078-346-4.

profesionálneho športovca stavia do pozície slabšej zmluvnej strany. Dodávame, že pred prijatím zákona o športe nebolo ničím výnimočným, že profesionálni športovci boli zo strany predstaviteľov športových organizácii nútení uzatvárať dohody o nahradení záväzku novým záväzkom z ekonomických dôvodov na strane športových organizácii, pričom nemožno vylúčiť ani špekulatívne uzatváranie takýchto dohôd. Sme si vedomí tej skutočnosti, že pre tento druh pracovnoprávneho vzťahu v oblasti športu je typická sprísnená zásada zmluvnej stability, ktorá zahŕňa rôzne obmedzenia a zákazy, ktorých cieľom je zotrvanie zmluvnej strany v zmluvnom vzťahu¹⁰⁵, zároveň by právna úprava zákona o športe nemala ustanovovať právne normy, ktorých cieľom je zotrvanie zmluvnej strany v zmluvnom vzťahu na úkor práva zamestnanca na mzdu ako jedného zo základných sociálnych práv.¹⁰⁶

Pri analýze dôvodov na okamžité skončenie zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu musíme skonštatovať, že profesionálny športovec nemá právo na okamžité skončenie zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu v tom prípade, ak bola športová organizácia ako právnická osoba právoplatne odsúdená za niektorý z trestných činov uvedených v zákone 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb, pretože podľa aktuálnej právnej úpravy zákona o športe takého oprávnenie profesionálny športovec nemá.

4.2.2 Zmluva o výkone činnosti športového odborníka

Zmluvou o výkone činnosti športového odborníka sa športový odborník zaväzuje vykonávať pre športovú organizáciu činnosť športového odborníka za odmenu v rozsahu najviac 30 hodín týždenne. Zmluvu o výkone činnosti športového odborníka je športová organizácia povinná uzatvoriť písomne. V zmluve musí byť dohodnutý druh činnosti v športe, odmena a doba, na ktorú sa uzatvára. Jedno vyhotovenie zmluvy je športová organizácia povinná vydať športovému odborníkovi. Zmluva o výkone činnosti športového odborníka sa uzatvára na určitú dobu, najviac na 12 mesiacov. Zmluvu o výkone činnosti športového odborníka možno uzatvoriť aj opakovane. V zmluve o výkone činnosti športového odborníka možno dohodnúť spôsob jej skončenia vrátane okamžitého spôsobu jej skončenia. Ak spôsob skončenia nevyplýva priamo z uzatvorenej zmluvy, možno ju skončiť dohodou účastníkov k dohodnutému dňu a jednostranne len výpoveďou bez uvedenia dôvodu s 15-dennou výpovednou lehotou, ktorá sa začína dňom, v ktorom sa písomná výpoveď doručila. Odmena

¹⁰⁵ GÁBRIŠ, T.: Športové právo. Bratislava: Eurokodex, 2011, ISBN: 978-80-8944-752-7, s. 544, str. 41 a nasl.

¹⁰⁶ BARANCOVÁ, H., SCHRONK, R.: Pracovné právo. Druhé prepracované a doplnené vyd. Bratislava: Sprint dva, 2013, 127 s., ISBN: 978-80-89393-97-8.

za činnosť športového odborníka je splatná a musí byť vyplatená najneskôr do konca kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom športový odborník činnosť pre športovú organizáciu vykonal. Čas výkonu činnosti športového odborníka pre športovú organizáciu v priebehu 24 hodín nesmie presiahnuť 12 hodín a u mladistvého športového odborníka v priebehu 24 hodín nesmie presiahnuť 8 hodín. Na právne vzťahy pri vykonávaní činnosti športového odborníka podľa zmluvy o výkone činnosti športového odborníka sa primerane vzťahujú taxatívne vymedzené ustanovenia Zákonníka práce, v dôsledku čoho sa subsidiárne na iný pracovnoprávny vzťah športového odborníka subsidiárne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka a delegovane ustanovenia Zákonníka práce.

Na tomto mieste si dovoľíme upozorniť na zjavnú diskrimináciu športových odborníkov v oblasti odmeňovania za vykonanú prácu, ktorá sa uskutočňuje na základe zvoleného právneho režimu, ktorým sa bude spravovať iný pracovnoprávny vzťah športových odborníkov. Je celkom bežné, že športové zápasy sa uskutočňujú najmä cez víkendy počas sobôt a nedeľ, pričom nie je zriedkavé, že harmonogramy športových súťaží určili niektoré majstrovské zápasy aj počas štátnych sviatkov. Podľa §§ 122, 122a a 122b Zákonníka práce patrí zamestnancom za výkon práce v sobotu, nedeľu a štátny sviatok mzdové zvýhodnenie.

Pokiaľ bude športový odborník (*napríklad rozhodca*) vykonávať svoju činnosť na základe zmluvy o výkone činnosti športového odborníka, na jeho vzťahy sa v zmysle taxatívne uvedených ustanovení Zákonníka práce neuplatnia ustanovenia §§ 122, 122a a 122b Zákonníka práce, ktoré upravujú mzdové zvýhodnenia výkon práce v sobotu, nedeľu a štátny sviatok, pretože tak neustanovuje § 49a ods. 7 Zákona o športe. Pokiaľ však bude športový odborník vykonávať športovú činnosť na základe jednej z dohôd o vykonaní práce mimo pracovného pomeru, tak v zmysle § 223 ods. 2 Zákonníka práce sa na právne vzťahy založené dohodami o vykonaní práce mimo pracovného pomeru primerane použijú ustanovenia §§ 122, 122a a 122b Zákonníka práce, ktoré upravujú mzdové zvýhodnenia za výkon práce v sobotu, nedeľu a štátny sviatok. Z uvedeného dôvodu zákonodarca diskriminuje odmeňovanie športových odborníkov na základe zvoleného právneho režimu, podľa ktorého sa bude jeho iný pracovnoprávny vzťah (*aj dohody o výkone prác mimo pracovného pomeru aj zmluva o výkone činnosti športového odborníka zakladá iný pracovnoprávny vzťah*) spravovať.

4.3 Doložky v hráčskych zmluvách profesionálnych športovcov

Doložky v profesionálnych hráčskych zmluvách zväčša predstavujú záverečné ustanovenia, ktorým si zmluvné strany upravujú svoje vzájomné práva a povinnosti

v konkrétnych prípadoch. Doložkám v profesionálnych hráčskych zmluvách sa v súčasnej dobe nevenuje dostatok odbornej, ako aj vedeckej pozornosti napriek tomu, že takéto zmluvné dojednania predstavujú podstatný odklon od dispozitívnej právnej úpravy, v dôsledku čoho doložky dokážu podstatným spôsobom meniť obsah profesionálnych hráčskych zmlúv v prospech jednej alebo druhej zmluvnej strany. Nakoľko aplikačná prax v oblasti športu vygenerovala veľké množstvo doložiek, považujeme za vhodné sa zmieniť iba o nami vybraných doložkách, ktoré sa vyskytujú v profesionálnych hráčskych zmluvách.

Postupovacia doložka reguluje vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán v súvislosti s prevodom alebo prechodom práv a povinností z profesionálnych hráčskych zmlúv. Obsahom tejto doložky môže byť ustanovenie, ktoré dáva zmluvnej strane možnosť odstúpiť od zmluvy, ak dôjde k prevodu alebo prechodu práva a povinností vyplývajúcich z profesionálnej zmluvy. Súčasťou takejto doložky môže byť ustanovenie, ktoré umožňuje alebo naopak zakazuje prevod konkrétnych alebo všetkých práv a povinností z profesionálnej hráčskej zmluvy na tretie subjekty. V prípade, ak profesionálna hráčska zmluva umožňuje prevod takýchto práv, postupovacia doložka môže upravovať podmienky, za akých k takémuto prevodu môže dôjsť. Zväčša pôjde o súhlas druhej zmluvnej strany a peňažnú kompenzáciu voči druhej zmluvnej strane, ktorá môže byť tvorená percentom z odmeny za postúpenie práv z profesionálnej hráčskej zmluvy.

Doložka *vis maior* upravuje vzájomné práva a povinnosti z profesionálnej hráčskej zmluvy v prípadoch, kedy vzájomné plnenie práv a povinností neumožňuje jednej zmluvnej strane vyššia moc, ktorá nemá pôvod v správaní zmluvnej strany a ktorú táto zmluvná strana ani s prihliadnutím na vynaloženie náležitej starostlivosti nemohla predpokladať. Obsahom takejto doložky je vylúčenie plnenia jednej zo zmluvných strán alebo zodpovednosti za škodu v prípade nepredvídateľných situácií, ako je napríklad vojna, dopravná nehoda, úmrtie rodinného príslušníka, živelná pohroma a pod.. Zvyčajne táto doložka býva previazaná s osobitnou povinnosťou zmluvnej strany deklarovat' a preukázať druhej zmluvnej strane uvedenú skutočnosť. Súčasne po vzniku takejto situácie profesionálna hráčska zmluva dáva druhej zmluvnej strane možnosť ukončiť zmluvný vzťah.

Doložka *best effort* je pomerne často využívanou doložkou v každej profesionálnej hráčskej zmluve v Slovenskej a Českej republike. Výkon práv a povinností z tejto doložky je však pomerne veľmi zložitý najmä v prípadoch, kedy sa jedna zmluvná strana voči druhej zmluvnej strane domáha, že takéto doložka bola porušená. Obsahom tejto doložky je záväzok profesionálneho športovca, že vyvinie maximálne možné úsilie na to dosiahnutie čo najlepších športových výkonov, ktoré vedú k víťazstvu športovej organizácie alebo

k najlepšiemu postaveniu športovej organizácie v rámci konkrétnej súťaže. Reálna vymáhateľnosť takýchto doložiek je otázka, pretože profesionálny športovec sa nevie športovej organizácii vopred zaručiť a zaviazat', že podá taký športový výkon, ktorý automaticky povedie k víťazstvu v športovom zápase alebo k poprednému postaveniu športovej organizácie v rámci konkrétnej súťaže. Profesionálny športovec sa nezaväzuje športovej organizácii poskytnúť výsledok športovej činnosti, ale len športovú činnosť ako závislú prácu. V prípade, že dôjde k výkonu práv a povinnosti z takejto doložky, odporúča sa, aby profesionálna hráčska zmluva podrobne v rámci tejto doložky upravovala presný postup uplatnenia práv z tejto doložky voči druhej zmluvnej strane. V aplikačnej praxi pôjde napríklad o stanovenie lehoty na uplatnenie práva alebo jednotlivých spôsobov preukazujúcich jej porušenie, *napríklad videozáznamy, štatistiky a pod.*¹⁰⁷

Poslednú skupinu doložiek tvoria doložky, ktoré určujú právomoc tretích subjektov alebo orgánov rozhodnúť ich spor vyplývajúci z profesionálnej hráčskej zmluvy. Patrí sem *rozhodcovská doložka, mediačná doložka a pro futuro* aj nami nazvaná *doložka CAS*. Rozhodcovská doložka oprávňuje riešiť spory medzi zmluvnými stranami pred rozhodcovským súdom, ktorý si zmluvné strany zvolia. V kontexte právneho postavenia profesionálneho športovca ako zamestnanca prebehla v poslednej dobe odborná diskusia, ktorej obsahom bolo, či sa môže spor vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu založeného zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu riešiť pred rozhodcovským súdom. V zásade boli publikované dva protichodné právne názory na celú problematiku.¹⁰⁸ Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov platí, že v rozhodcovskom konaní možno rozhodovať spory vyplývajúce z obchodnoprávneho alebo občianskoprávneho vzťahu. Celý spor teda spočíva v tom, že zákon o rozhodcovskom konaní má pod občianskoprávnym vzťahom na mysli aj iný pracovnoprávny vzťah. Pripomína, že v klasikom ponímaní pracovného práva je rozhodovanie pracovnoprávnych vzťahov klasických zamestnancov v rozhodcovskom konaní vylúčené.¹⁰⁹ V Českej republike sa pomerne zaujímavou stáva diskusia zaoberajúca sa právomocou CAS v kontexte rozhodovania sporov rozhodcovskými komisiami, ktoré rozhodujú spory profesionálnych športovcov v kontexte zákona č. 216/1994 Sb. zákon o rozhodčím řízení v znení neskorších

¹⁰⁷ KUČERA, VÍT.: Smlouvy ve sportu. Pracovní materiál k výučbe predmetu Smlouvy ve sportu v rámci studijného programu LL.M., Právnická fakulta Karlovi univerzity v Prahe. 2018, str. 17 – 20.

¹⁰⁸ Odlišné názory porovnaj na:

http://www.ucps.sk/ARBITRABILITA_SPORTOVYCH_SPOROV_ALEBO_PRECO_SA_PRI_NUTNOM_HLADENI_Z_VYSKY_VZDY_OPLATI_POZERAT_SI_POD_NOHY. (Prezerané dňa: 25.12.2018)

¹⁰⁹ OLŠOVSKÁ, A.: Skončenie pracovného pomeru. 1. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015, str. 185, ISBN: 978-80-7552-001-2.

predpisov (ďalej len: „český zákon o rozhodcovskom konaní“). Podstatou tejto problematiky je otázka platnosti rozhodcovských doložiek CAS v stanovách národných športových zväzov a federácií v kontexte zrušenia rozhodcovského nálezu podľa českého zákona o rozhodcovskom konaní a povahy súdu CAS ako právnickej osoby švajčiarskeho súkromného práva.¹¹⁰ V kontexte nami naznačeného je pravdepodobné, že bude potrebné, aby na založenie právomoci CAS každá jedna profesionálna hráčska zmluva obsahovala špeciálnu rozhodcovskú doložku, ktorá bude zakladať právomoc CAS alebo profesionálne hráčske zmluvy budú obsahovať záväzok profesionálneho športovca, že uzavretím profesionálnej hráčskej zmluvy pristupuje k rozhodcovskej zmluve medzi športovou organizáciou alebo národným športovým zväzom a CAS. Mediačná doložka v oblasti športu v súčasnej dobe podľa nášho názoru predstavuje nevyužitý potenciál rozhodovať hlavne menšie spory pred mediátorom, ktoré sú z hľadiska svojej povahy a náročnosti menej náročné.

¹¹⁰ LISSE, L.: Mezinárodní a národní sportovní arbitráž a její aktuální otázky, Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/mezinarodni-a-narodni-sportovni-arbitraz-a-jeji-aktualni-otazniky-108438.html>. Prezerané dňa 18.12.2018, 15:15 hod.

Záver

Pracovnoprávne vzťahy v športe tvoria veľmi významnú skupinu právnych vzťahov, ktoré regulujú vzájomné práva a povinnosti profesionálnych športovcov, resp. športových odborníkov na jednej strane a športových organizácií a národných športových zväzov na druhej strane.

V rámci prvej kapitoly našej záverečnej práce sme poukázali na vzťah športu a práva v kontexte športového práva ako nového mladého a dynamicky sa rozvíjajúceho právneho odvetvia. Športové právo sa však vyznačuje určitými špecifikami, ktoré sú podmienené špecifickým charakterom športovej činnosti. V rámci skúmania pracovnoprávných vzťahov sme poukázali na pramene športového práva optikou prameňov pracovného práva a spôsobu uplatňovania zásad pracovného práva v športe.

Druhá kapitola záverečnej práce bola venovaná základným ľudským právam profesionálnych športovcov ako zamestnancov, pričom sme kládli dôraz na ich špecifickú realizáciu v oblasti športu. Poukázali sme na prípad, kedy je podľa nášho názoru nesprávne, aby národné športové zväzy uplatňovali cudzinecké kvóty v mládežníckych súťažiach prípadoch, kedy športové mužstvá nedokážu bez prítomnosti zahraničných hráčov postaviť ani hrajúcu zostavu, v dôsledku čoho sa športový zápas ani nemôže v zmysle príslušných pravidiel športu uskutočniť.

Tretia kapitola bola venovaná vedeckému skúmaniu športovej činnosti a jej podriadeniu pod jednotlivé charakteristické znaky závislej práce. V rámci vedeckého skúmania sme došli k právnemu záveru, že športová činnosť profesionálnych športovcov spĺňa v Slovenskej republike charakteristické znaky závislej práce v zmysle Zákonníka práce a to aj napriek tomu, že niektoré riadiace orgány športových súťaží majú opačný názor na problematiku závislej práce v športe. K obdobnému právnemu záveru sme došli aj v prípade právnej úpravy závislej práce v Českej republike, aj keď v dôsledku absencie zákonnej právnej úpravy, ktorá by presne zadefinovala profesionálnu športovú činnosť ako závislú prácu, dodávame, že každý jeden prípad je potrebné v Českej republike skúmať s náležitou starostlivosťou. Pri tejto analýze sme kriticky poukázali na rozhodovaciu činnosť najvyšších súdnych autorít v Českej republike, ktorá sa priamo alebo nepriamo dotýkala právneho postavenia profesionálnych športovcov. Následne sme pristúpili k zadefinovaniu právneho postavenia profesionálnych a amatérskych športovcov v zmysle zákone o športe, pričom sme jednoznačne poukázali na právne vymedzenie statusu amatérskoho športovca, ktorý v prípade, ak vykonáva športovú činnosť na základe zmluvy o amatérskom vykonávaní športu, ktorá je

odplatná, by mal mať jednoznačne právne postavenie zamestnanca a jeho vzťah k športovej organizácii by mal byť považovaný za iný pracovnoprávny vzťah.

Štvrtá kapitola záverečnej práce bola jej nosnou kapitolou, pričom sme sa v nej venovali problematike zmlúv v športe, ktoré zakladajú v zmysle zákona o športe pracovnoprávne vzťahy. V úvode tejto kapitoly sme poukázali negotiačný proces pri uzatváraní a tvorbe obsahu profesionálnych hráčskych zmlúv bez ohľadu na právne postavenie profesionálnych športovcov. Následne sme kriticky pristúpili k analýze jednotlivých pracovnoprávných inštitútov v rámci legislatívnej úpravy zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu v zákone o športe, kde sme okrem iného poukázali na právne vymedzenie dovolenky, výpovednej lehoty alebo problematiky okamžitého skončenia zmluvného vzťahu medzi profesionálnym športovcom a športovou organizáciou. V rámci naznačených intencií by bolo pri najbližšej novelizácii zákona o športe implementovať naše myšlienky vyjadrené v tejto kapitole, čím by sa nepochybne prispelo k vyváženiu práv a povinností medzi profesionálnym športovcom a športovou organizáciou v rámci výkonu práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu. Uvedený právny stav podľa nášho názoru spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu v prospech športovej organizácie. V rámci tejto kapitoly sme poukázali aj na doložky, ktoré sa vyskytujú v profesionálnych hráčskych zmluvách, pričom v rámci obmedzeného rozsahu sme poukázali na nami vybrané doložky, ktoré rôznym spôsobom modifikujú vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán. Špecifickou kategóriou doložiek sú doložky na riešenie sporov medzi zmluvnými stranami, pričom pri rozhodcovskej doložke sme poukázali na aplikačné problémy s ňou súvisiace.

V priebehu písania záverečnej práce sme sa museli vysporiadať s aktuálnym nedostatkom odbornej literatúry, ktorý by sa zaoberala pracovnoprávnymi vzťahmi v športe. Na záver musíme skonštatovať, že sa nám podarilo naplniť primárny, sekundárny aj terciálny cieľ záverečnej práce, ktorý sme si stanovili v jej úvode. Sme toho názoru, že sa nám podarilo vytvoriť odborné vedecké dielo, ktoré aspoň sčasti mapuje vybrané aspekty pracovnoprávných vzťahov v športe, pričom naša záverečná práca môže slúžiť ako pomôcka ale inšpirácia pre ďalšie vedecké bádania pracovnoprávných vzťahov v športe pre iných autorov, a to najmä v oblasti rozhodovania pracovnoprávných sporov v športe alebo právneho postavenia profesionálnych športovcov ako zamestnancov v rámci sociálnozabezpečovacieho právneho systému. Pevne veríme, že naša záverečná práca na tému pracovnoprávne vzťahy profesionálnych športovcov nepredstavuje v Slovenskej a Českej republike posledné vedecké dielo, ktoré sa svojím obsahom zaoberá problematikou pracovnoprávných vzťahov v športe.

Použitá literatúra:

Knižné publikácie:

ARNOLD, R.: Sport a Evropské spoločenství. In: Právní rozhledy – Evropské právo, 2000, č. 6, str. 9, ISSN:1210-6410.

BARANCOVÁ, H.: Teoretické problémy pracovného práva. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 408 s., ISBN: 978-80-7380-465-7.

BARANCOVÁ, H., SCHRONK, R.: Pracovné právo. tretie prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: Sprint 2, 2016, 598 s., ISBN: 978-80-89710-26-3.

BARANCOVÁ, H.: Práva zamestnancov Európskej únie. Praha: Leges, 2016, 400 s., ISBN: 978-80-7502-117-5.

BARANCOVÁ, H. Pracovný čas – dovolenka a materská dovolenka v judikatúre Súdneho dvora EÚ a v práve Slovenskej republiky. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, 179 s., ISBN 978-80-7380-576-0.

BARANCOVÁ, H.: Zákoník práce. Komentár. 2. doplnené vydanie. Bratislava: Sprint, 2002, 569 s., ISBN: 80-888-48-55- 5.

BARANCOVÁ, H.: Základné sociálne práva v právnom systéme Slovenskej republiky. In: Uskutočniteľnosť sociálnych práv v systéme sociálnej bezpečnosti. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, 281 s., ISBN: 978-80-7380-847-6

BARANCOVÁ, H.: Európske pracovné právo. Flexibilita a bezpečnosť pre 21. storočie. Bratislava: Sprint dva, 2010, str. 78., ISBN: 978-80-8939-342-8.

BARANCOVÁ, H. a kol: Nadnárodný pohyb zamestnancov a služieb. Bratislava: Sprint dva, 2011, 315 s., ISBN: 978-80-89393-61-9.

BARANCOVÁ, H. et al.: Základné práva a slobody v pracovnom práve. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, 281 s., ISBN 978-80-7380-422-0.

BARANCOVÁ, H.: Nové technológie v pracovnoprávnych vzťahoch. Praha. Leges, 2017, 191 s., ISBN: 979-80-7502-253-0.

ČORBA, J.: Obchodnoprávne a súťažnoprávne aspekty športu. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, str. 11, ISBN: 978-80-7097-994-5.

ČORBA, J.: Ťažký život legionára – pojednanie o možnostiach vykonávania športovej činnosti v zahraničí. In.: Míľniky práva v stredoeurópskom priestore 2007: zborník z medzinárodnej konferencie doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov konanej v dňoch 16.-18.04.2007, Častá, Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, str. 269-278. ISBN: 978-80-7160-250-7.

GÁBRIŠ, T.: Zmluvné záväzky a základné práva športovcov. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 196 s., ISBN: 978-80-7165-849-8.

GÁBRIŠ, T.: International and European sports law. Textbook. Bratislava: Vlastný náklad, 2015, 150 s., ISBN: 978-80-972080-2-8.

GÁBRIŠ, T.: Riešenie sporov v športe a princípy tzv. športového práva procesného., str.: 293. In: Časopis pro právnívědu a praxi supplementum. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2013, str. 291 – 300, roč. 21, č. 2.5, ISSN: 1210-9126.

GREXA, J.: Šport, sociálna integrita, národná identita a medzinárodné porozumenie, str. 25. In: Spoločenský význam športu, celoslovenská konferencia SOV pri príležitosti Medzinárodného dňa športu pre rozvoj a mier. Bratislava: Slovenský olympijský výbor, 2014, 42 str., ISBN: 978-80-89460-16-8.

HAMERNÍK, P.: V čem spočívá podstata sportovního práva? Str. 22. In: KUKLÍK, J. a kol.: Sportovní právo. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012, 182 s., ISBN: 978-80-87284-28-5.

HAMERNÍK, P.: Sportovní právo. Hledání rovnováhy mezispecifickousportovní úpravou a platným právem. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012, 87 s., ISBN 978-80-87439-07-4.

HAMERNÍK, P.: Rozsudek Evropského soudního dvora Simultenkov – definitivní konec cizineckých kvót ve sportu v EÚ ? In: Právní rozhledy, rok 2005, ročník 21., str. 795-799, ISSN: 1210-6410.

HAMULÁK, O.: Hlava IV. Charta základných práv EÚ „Solidarita“. Jednotný ústavný základ ochrany sociálnych práv na supranacionálnej úrovni ? In: HAMULÁK, J. (ed.): Úlohy štátu a práva pri riešení dlhodobej nezamestnanosti, Bratislava: UK, 2014, str. 117.

JANKOVSKÁ, M.: Lyžařské právo ? In: Právní rádce. 1995, roč. 1, str. 53 a nasl., ISSN: 1210-4817.

KRÁLÍK, M.: Právo ve sportu, Praha, C. H: Beck, 2001, 278 s., ISBN: 80-7179-532-1.

KRIŽAN, V., MORAVČÍKOVÁ, M.: Sociálna náuka Katolíckej cirkvi v pracovnom práve Slovenskej republiky. Praha: Leges, 2015, 192 s., ISBN: 978-80-7502-119-9

KROŠLÁK, D. a kol.: Ústavné právo. Bratislava: WoltersKluwer, 2016, 804 s., ISBN: 798-80-8168-511-8.

LACKO, M.: Uskutočniteľnosť sociálnych práv dôchodkovým systémom Slovenskej republiky. In: Uskutočniteľnosť sociálnych práv v systéme sociálnej bezpečnosti. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, 281 s., ISBN: 978-80-7380-847-6.

LAZAR, J. a kol.: Občianske právo hmotné. 1. zväzok. 1. vyd. Bratislava: IURIS LIBRI, 2014, 681 s., ISBN: 978-80-89635-08-5.

LAZAR, J.: Občianske právo hmotné 2. záväzkové právo a právo duševného vlastníctva. 1. vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2010, ISBN: 978-80-8078-346-4.

OLŠOVSKÁ, A.: Jednostranné právne úkony v pracovnom práve. Bratislava: VEDA, 2010, 122 s., ISBN: 978-80-2241-145-5.

OLŠOVSKÁ, A.: Skončenie pracovného pomeru. 1. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015, str. 199, ISBN: 978-80-7552-001-2.

PARRISH, R.: Sports law and policy in the European Union. Manchester: Manchester University Press, 2003, 271 p., ISBN: 0-7190-6606-9.

PRUSÁK, J.: Šport a právo. Úvod do dejín, teórie a praxe právnej zodpovednosti v športe. Bratislava: Šport, slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1985, 248 s.

RADOSTOVÁ, K., Chizzola, P.: Právní postavení fotbalisty – zaměstnanec nebo osoba samostatně výdělečně činná ? str. 171. In: KUKLÍK, J. a kol.: Sportovní právo. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012, 182 s., ISBN: 978-80-87284-28-5

SLUKA, T.: Profesionální sportovec. Právní a ekonomické aspekty. 1. vyd. Česká republika: Hvalíček Brain Team, 2007, 199 s., ISBN: 80-903609-5-5.

SMOKVINA, A.: Sports law in Croatia. Zagreb: Wolters Kluwer International, 2017, 208 p., ISBN: 978-90-411-9000-0.

SUP, M.: Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. str. 37. In: KUKLÍK, J. a kol.: Sportovní právo. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012, 182 s., ISBN: 978-80-87284-28-5

TKÁČ, V., MATEJKA, O., FRIEDMANOVÁ, D., MASÁR, B.: Zákoník práce. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2014. 1028 s., ISBN: 978-80-8168-069-4.

ŠIMOVČEK, I., JALČ, A., SZABOVÁ E.: Revízia rozhodnutí v trestnom konaní. Praha: Lges, 2015, 256 s., ISBN: 978-80-7502-103-8.

ŠRÁMKOVÁ, L.: Dopíng. str.109, In: KUKLÍK, J. a kol.: Sportovní právo. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012, 182 s., ISBN: 978-80-87284-28-5.

ŠTEFKO, M.: Výkon závislé práce. Časopis pro právní vědu a praxi. Brno, č. 16, rok 2008, str. 339, ISSN: 1210-9126.

Internetové publikácie:

ČOLLÁK, J.: Pojem šport: pojmové vymedzenie ako impulz k zmene (ne)postačujúcej zákonnej úpravy ? Dostupné na internete:

http://www.ucps.sk/Vymedzenie_pojmu_sport_jaroslav_collak#InsertNoteID_47

DOLOBÁČ, M.: Sloboda voľného pohybu v oblasti športu. Dostupné na internete:

http://www.ucps.sk/Sloboda_volneho_pohybu_v_oblasti_sportu #InsertNoteID_62_marker63

LISSE, E.: Mezinárodní a národní sportovní arbitráž a její aktuální otazníky, Dostupné na:

<https://www.epravo.cz/top/clanky/mezinarodni-a-narodni-sportovni-arbitraz-a-jeji-aktualni-otazniky-108438.html>

SEPEŠI, P.: ROZHOVOR hráčskej asociácie hokeja s Petrom Sepešim. Dostupné na internete: http://www.ucps.sk/ROZHOVOR_hracskej_asociacie_hokeja_s_Petrom_Sepesim

Weston, Maureen A, The Regulation of Doping in U.S. And International Sports (2017). Michael McCann, ed., Handbook on Sports Law, Oxford University Press (2017); Pepperdine University Legal Studies Research Paper No. 2017/8. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2951899>.

Judikatúra:

Rozsudok SD EÚ v právnej veci Bosman, C - 418/1993

Rozsudok SD EÚ v právnej veci Walrave a Koch, C – 36/74

Rozsudok SD EÚ v právnej veci Doná vs. Mantero, C – 13/76

Rozsudok SD EÚ v právnej veci Kolpak, C - 438/2000

Rozsudok SD EÚ v právnej veci Lehtonen, C-179/96

Rozsudok SD EÚ v právnej veci Meca - Medina and, C- T 313/02

Rozsudok SD EÚ v právnej veci Bernard, C – 325/08

Rozsudok SD EÚ v právnej veci Lawrie Blum, C -344/87

Rozsudok SD EÚ v právnej veci Komisia vs. Francúzsko, C – 334/94

Rozsudok SD EÚ vo veci Accardo a iní, C -227/09

Rozhodnutie CAS č. 2000/A/317

Nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn.: I ÚS. 190/2015

Rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn.: PL. ÚS 3/09

Rozhodnutie NS SR sp. zn.: 3Obo 159/2006 zo dňa 28.02.2008

Rozhodnutie Rozhodcovskej komisie Českého olympijského výboru, sp. zn.: 3/2014

Rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn.: 14C/8/2004

Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom, sp. zn.: 5C/150/2013

Internetové zdroje:

<https://www.chalatlaw.com/skilaw/ski-laws-by-state/colorado-ski-law>.

<https://www.teraz.sk/sport/libor-hudacek-skoncil-po-treste-vo-sveds/313537-clanok.html>

<https://www.sihpa.net/>.

<https://www.epravo.cz/top/clanky/cinnost-profesionalniho-sportovce-vykon-nezavisleho-povolani-nebo-pracovnepravni-vztah-79923.html>.

<https://www.epravo.cz/top/clanky/problematika-profesionalnich-smluv-sportovcu-v-ceske-republice-103277.html>.

<https://www.epravo.cz/top/clanky/kolektivni-sport-muze-byt-zivnosti-106231.html>.

http://www.ucps.sk/ARBITRABILITA_SPORTOVYCH_SPOROV_ALEBO_PRECO_SA_PRI_NUTNOM_HLADENI_Z_VYSKY_VZDY_OPLATI_POZERAT_SI_POD_NOHY.

Iné zdroje:

KUČERA, VÍT.: Smlouvy ve sportu. Pracovní materiál k výučbě predmetu Smlouvy ve sportu v rámci studijného programu LL.M., Právnická fakulta Karlovi univerzity v Prahe. 2018, str. 7 – 9.

ŠRÁMKOVÁ, L.: Právní regulace dopingů I. prezentácia. Praha: GPS Legal, 24.11.2017, slide č. 18 a nasl.

HAMULÁK, J.: Voľný pohyb pracovných síl a vysielanie zamestnancov v rámci voľného pohybu služieb v EÚ. Prezentácia. Justičná akadémia, 2018, slide 9. https://www.ja-sr.sk/system/files/Prezentacia_JA_Hamulak.pdf

Pravidlá ľadového hokeja 2018 – 2022

Stanovy Slovenského zväzu ľadového hokeja, schválené kongresom dňa 26.04.2018.

Registračný a prestupový poriadok Slovenského futbalového zväzu

Biela kniha o športe, Rada Európy, Brusel, 11.7.2007. KOM(2007) 391.

FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players Edition 2014 a FIFA Regulations on Working with Intermediaries.

Disciplinárny poriadok Slovenského zväzu hádzanej

WADA: International Standard protection of privacy and personal information. June 2018, 18 pages.